

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Karolína Šimová

Bakalářská práce

**Mikrosonda do názorového světa
současných obecních kronikářů**

(na příkladu kronikářů v mikroregionech
Český kras-Pláně a Region Jihozápad)

Vedoucí práce: doc. PhDr. Blanka Soukupová CSc.

Praha 2011

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 22.6.2011

.....

podpis

Poděkování:

Především bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce paní doc. PhDr. Blance Soukupové CSc. za její odborné vedení a četné podněty. Dále bych ráda poděkovala svým informátorům za jejich ochotu účastnit výzkumu, neboť bez nich by tato práce vzniknout nemohla. Také bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za pomoc a podporu a samozřejmě i dalším lidem, kteří mi během tvorby mé práce pomohli.

Obsah

1.	Úvod.....	5
1.1	Cíl výzkumu.....	5
1.2	Vzorek	6
1.2.1	Charakteristiky obcí	6
1.2.2	Profil informátorů.....	14
1.3	Metody.....	16
2	Kroniky: pojem, stručný nástin dějin.....	18
2.1	Nástin vývoje kronik	18
2.1.1	Středověk	19
2.1.2	Raný novověk	20
2.1.3	19. století.....	24
2.1.4	20. století.....	25
2.2	Kroniky po roce 1989.....	27
3	Nástin vývoje odborného a vědeckého zájmu o kroniky a jejich studium v české odborné literatuře.....	29
4	„Zrození“ kronikáře a jeho názorový profil	33
4.1	Vztah kronikářů k jejich práci.....	33
4.1.1	Cesta k funkci kronikáře.....	33
4.1.2	Příprava na práci	34
4.1.3	Hodnocení předchůdců	34
4.1.4	Tvorba kronik.....	35
4.1.5	Prezentace kronik	40
4.1.6	Nástupci ve funkci a budoucnost „jejich“ kronik	41
4.2	Myšlenkový svět kronikářů	43
4.2.1	Vztah k domovu	43
4.2.2	Vztah k současné době a společnosti	48
5	Závěry	51
6	Seznam pramenů.....	53
7	Přílohy.....	57
7.1	Příloha č. 1: Doslovné přepisy rozhovorů	57
7.2	Příloha č. 2: Bibliografie kronikářství	85
7.3	Příloha č. 3: Zákon o kronikách obcí	96

Úvod

1.1 Cíl výzkumu

Kronikářství dříve patřilo k vděčným problémům oboru, avšak po roce 1989 se mu věnovalo jen málo prací, a to i přesto, že toto téma jistě nepostrádá svou aktuálností. Cílem mé práce bylo toto téma oživit. Při výzkumu jsem si kladla za úkol udělat mikrosondu do názorového světa kronikářů v závislosti na jejich sociodemografických charakteristikách. Inspirovala jsem se přitom především prací etnografky a od roku 1974 pracovnice ÚEF ČSAV Zdeňky Vaněčkové.¹ Ačkoli se při svých výzkumech v 70. letech zaměřila na jiné cíle než já,² došla k některým poznatkům, jež jsem v této práci mohla využít a porovnat s mými zjištěními. Mj. zjistila, že funkci obecního kronikáře tehdy vykonávali především muži nad 60 let (ženy se této činnosti věnovaly velice málo). Šlo hlavně o penzisty, učitele, úředníky samosprávy a drobné a střední zemědělce.³ Za jednu z nejdůležitějších vlastností kronikáře považovala jeho hluboký vztah k domovu, tj. k jeho obci a k regionu, a také k lidem, především k mládeži.⁴ Podle Vaněčkové byla jejich práce na kronikách nejvíce ovlivňována sociálním postavením, třídní původem (tímto aspektem jsem se na rozdíl od ní nezabývala), světovým názorem, vzděláním, povoláním apod.⁵ Tyto závěry jsem poté konfrontovala s daty získanými z mého výzkumu z roku 2009, který jsem provedla na území okresu Praha-západ, a to konkrétně v mikroregionech Český kras-Pláně a Region Jihozápad.⁶

---

¹ Vycházela jsem především z jejích prací: VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v obecních kronikách o zakládání JZD. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1977. 278 s.; VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen. In *Etnografie dělnictva 7*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1976, s. 272-302.

BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 244, heslo Vaněčková Zdeňka.

² Zabývala se zápisy v obecních kronikách. V práci *Zápisy v obecních kronikách o zakládání JZD* (Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1977. 278 s.), jež byla prvním dílem edice zabývající se názory a postoji obyvatel k první fázi socializace vesnice, zkoumala kronikářské zápisy z kronik z okresu Nymburk z let 1948-1958. Cílem jejího výzkumu byly ty zápisy, jež se týkaly zakládání Jednotných zemědělských družstev. U osobností kronikářů zmínila jen základní informace (jméno, vzdělání, povolání a od kdy kroniku vede).

³ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zakládání JZD v obecních kronikách. In *Česká vesnice po roce 1945: sborník referátů ze semináře pořádaného oddělením etnografie socialistické společnosti Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV v Praze*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1987, s. 49.

⁴ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen. In *Etnografie dělnictva 7*. Praha: ÚEF ČSAV, 1976, s. 279.

⁵ Tamtéž, s. 272.

⁶ Jedná se o dobrovolné svazky obcí, přičemž region Český kras-Pláně vznikl za tímto účelem: „Cílem a předmětem naší činnosti je všeobecná ochrana životního prostředí, krajiny a společný postup sdružených obcí při dosahování ekologické stability zájmového území.“ *Mikroregion Český kras-Pláně: Oficiální internetové stránky* [online]. 2007 [cit. 2011-05-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskykrasplane.cz/index.asp>>.

1.2 Vzorek

Tento výzkum vznikl převážně na základě dat získaných z polostrukturovaných rozhovorů s pěti kronikáři, kteří pocházeli z obcí Choteč, Kosoř, Nučice, Roblín a Vonoklasy,⁷ jež se nacházejí na území okresu Praha-západ, konkrétně se jednalo o oblast výše zmíněných mikroregionů.

1.2.1 Charakteristiky obcí⁸

Choteč

V této obci se kronika píše od roku 1960. K trvalému pobytu je zde přihlášeno 357 obyvatel. Na rozdíl od ostatních obcí ve vzorku nemá Choteč jména ulic.⁹ Leží na Radotínském potoce, na němž bylo v minulosti provozováno mnoho mlýnů.¹⁰ Jeden z nich, mlýn U Veselých, lze v určitých dnech v roce na Chotči navštívit.¹¹ V obci existuje několik spolků: TJ Sokol, myslivecké sdružení a sbor dobrovolných hasičů.¹²

Dějiny

Jméno Choteč se v pramenech objevuje v roce 1186.¹³ Nejedná se však o název obce, nýbrž o název místního potoka.¹⁴ Toto území patřilo klášteru v Plasích, který zdejší pozemky pronajímal.¹⁵ Ke vsi patřily dvě tvrze. Jedna se nacházela v místě nazývaném „Na Zámkách“ a je zmiňována roku 1535. Pocházela pravděpodobně ze středověku. Dnes po ní zůstaly pouze zbytky příkopu. Druhá tvrz vznikla pravděpodobně v období renesance. Její zbytky se nacházejí v hospodářském dvoře ve středu obce. Dominantou obce je raně barokní kostel svaté Kateřiny z let 1697-1699, jenž byl postaven na kopci nad obcí.¹⁶

⁷ Řazeno podle abecedního pořadí. Podle stejného klíče jsou řazeny i následující charakteristiky těchto obcí.

⁸ Materiály, z nichž jsem při zpracování charakteristik a dějin jednotlivých obcí vycházela, byly různé bohaté. To se týká především dějin obcí, které nebyly ve všech případech podrobně zpracované.

⁹ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 18.června 2010 [cit. 2010-07-22]. Adresy v České republice. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/adresa/s/chote/index.html>>.

¹⁰ KOZÁKOVÁ, Irena. *Letopisecká komise Praha Radotín* [online]. 18. března 2010 [cit. 2010-07-22]. Mlýny na Radotínském potoce. Dostupné z WWW: <<http://www.letopisciradotin.cz/prednasky/mlyny.html>>.

¹¹ *Mlýn U Veselých* [online]. c2009 [cit. 2010-07-23]. Návštěvy/Akce. Dostupné z WWW: <<http://www.mlyn-uveselych.cz/Navstevy-Akce/Navstevy.aspx>>.

¹² Informace pochází z rozhovoru s místní informátorkou.

¹³ *Obec Choteč* [online]. 2.2.2009 [cit. 2010-07-17]. O obci. Historie z dobových pramenů. Dostupné z WWW: <http://www.chotecpz.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=5298&id_ktg=50&p1=1032>.

¹⁴ Choteč – „ves jz. od Prahy nad Radotínským potokem, který se kdysi jmenoval Choteč.“

PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. Díl 2, CH-L*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1949, s. 37.

¹⁵ *Obec Choteč* [online]. 2.2.2009 [cit. 2010-07-17]. O obci. Historie z dobových pramenů. Dostupné z WWW: <http://www.chotecpz.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=5298&id_ktg=50&p1=1032>.

¹⁶ *Obec Choteč* [online]. 2.2.2009 [cit. 2010-07-17]. O obci. Památky a zajímavosti. Dostupné z WWW: <http://www.chotecpz.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=5298&id_ktg=50&p1=1032>.

Kosoř

Pamětní kniha byla v obci Kosoř založena roku 1892. K trvalému pobytu v obci je přihlášeno 876 obyvatel.¹⁷ Kosoř přímo sousedí s hlavním městem Praha a nachází se v chráněné oblasti Český kras. U obce leží národní přírodní památka Černá rokle, jež je z hlediska paleontologie a geologie starších prvohor velice významná. V okolí najdeme několik přírodních rezervací – přírodní rezervaci Klapice, přírodní rezervaci Radotínské údolí a přírodní rezervaci Staňkovka.¹⁸ V obci se nachází mateřská i základní škola (první stupeň).¹⁹ Svou činnost v obci provozují následující spolky: TJ Sokol, Svaz dobrovolných hasičů a dvě občanská sdružení.²⁰

Dějiny

První písemná zpráva pochází z roku 1310, kdy byl pánem na místní tvrzi rytíř Valtr řečený z Kosoře. Některé prameny uvádějí, že se obec před tímto rokem jmenovala Kosova Hora. V témže roce patřila část vsi Vyšehradské kapitule a kolem roku 1349 náležela část Zbraslavskému klášteru. V roce 1620 se stal majitelem Matyáš z Kosoře (zvaný Matěj Zeman z Kosoře), když měly povstale české stavy v držení majetek zabavený pražským kostelům a klášterům. Po bitvě na Bílé hoře se statek s pozemky a usedlostmi navrátil Vyšehradské kapitule. Roku 1722 byla ke zmodernizovanému zámečku přistavěna kaple svaté Anny, jež je zapsaná na seznamu nemovitých kulturních památek. Do její věžičky byly umístěny dva zvony z roku 1723. V dobách Marie Terezie obyvatelé spadali pod svrchovanost dvou majitelů – Vyšehradského děkanství a do správy Visingerovské. Za vlády Josefa II. v obci existovalo 31 popisných čísel. V roce 1840 se v Kosoři nacházely dva dvory, pivovar, židovna a tři mlýny. Roku 1881 rozhodlo tehdejší ministerstvo vnitra o odškolnění obce od sousedního Třebotova a vydalo povolení ke stavbě školy, jež byla dokončena v říjnu roku 1882. O pár let později byl v obci založen sbor hasičů – roku 1889. Na začátku 90. let 19. století měla obec 57 domů a 534 obyvatel. V roce 1895 byla postavena další pamětihodnost, jež je v evidenci

---

¹⁷ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 18.června 2010 [cit. 2010-07-22]. Adresy v České republice. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/adresa/s/kosor/index.html>>.

¹⁸ *Kosoř* [online]. 4.5.2007 [cit. 2010-07-16]. Z historie obce. Dostupné z WWW: <http://mesta.obce.cz/vismo/vismo/dokumenty2.asp?id_org=6997&id=17595&p1=1065>.

¹⁹ *Kosoř* [online]. c1996-2010 [cit. 2010-07-22]. Organizace zřízené obcí. Dostupné z WWW: <http://mesta.obce.cz/vismo/index.asp?id_org=6997>.

²⁰ Informace o spolcích převzaty ze zápisu v místní kronice z roku 2006.

jako kulturní národní památka – socha Jana Nepomuckého.²¹ V roce 1923 byl odhalen pomník věnovaný vojínům padlým v první světové válce.²²

Nučice

Kronika se v Nučicích píše od roku 1935. Tato obec je z vybraných obcí největší, k trvalému pobytu je v ní přihlášeno 1636 obyvatel.²³ Jako místní zajímavosti lze uvést muzeum, kapli sv. Prokopa nebo Boží Muka.²⁴ Je zde dobrá občanská vybavenost, nachází se zde mateřská a základní škola, kino,²⁵ několik spolků a sdružení (např. sbor dobrovolných hasičů nebo divadelní spolek),²⁶ pohostinství, pošta atd.²⁷

Dějiny

Oblast Nučic byla obývaná již v dávných dobách, o čemž svědčí např. nález vlčí pece na území obce. Tyto pece kdysi používali Markomané při procesu zhutňování železné rudy do doby stěhování národů ve 2. polovině 4. století, kdy opustili naše území. První písemná zpráva o Nučicích pochází z období vlády knížete Břetislava I., jenž daroval Nučice spolu s Chrutenicemi a kaplí sv. Ivana klášteru „Na ostrově“ ve Skalách u Davle.²⁸

Dějiny obce ovlivnila i její poloha – kromě toho, že se nacházela v okolí Prahy jakožto přirozeného a mocenského centra českého království, ležela i nedaleko zemské stezky mezi Prahou a Plzní a také blízko královského hradu Karlštejn. Důsledek toho byl častý výskyt vojsk v této lokalitě, ať už šlo o vojska cizí nebo česká.²⁹

Roku 1295 se stal majitelem Nučic (dále i Dušníků a Stodůlek) probošt kapituly sv. Víta v Praze. V držení svatovítské kapituly zůstaly Nučice až do husitských válek. Ve 14. století využívali v Nučicích svůj statek vladykové. Bývalo zvykem, že si vladykové stavěli tvrze, a tak se předpokládá, že i vladyka Jindřich Ciglheim, držitel vladyčího statku v roce

---

²¹ *Kosoř* [online]. 4.5.2007 [cit. 2010-07-16]. Z historie obce. Dostupné z WWW: <http://mesta.obce.cz/vismo/vismo/dokumenty2.asp?id_org=6997&id=17595&p1=1065>.

²² Tato informace byla převzata ze zápisu v místní kronice z roku 1923.

²³ Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 18.června 2010 [cit. 2010-07-19]. Adresy v České republice. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/adresa/s/nucic001/index.html>>.

²⁴ *Nučice* [online]. c1996-2010 [cit. 2010-07-22]. Obrázky z Nučic. Dostupné z WWW: <http://www.nucice.eu/vismo/galerie2.asp?p1=4484&id_org=10806&id_galerie=2014&pocet=25&stranka=1>.

²⁵ *Nučice* [online]. c1996-2010 [cit. 2010-07-22]. Úvod. Dostupné z WWW: <<http://www.nucice.eu/>>.

²⁶ *Nučice* [online]. 5.12.2006 [cit. 2010-07-21]. Spolky a sdružení v Nučicích. Dostupné z WWW: <http://www.nucice.eu/vismo/dokumenty2.asp?id_org=10806&id=7737&p1=2337>.

²⁷ *Nučice* [online]. c1996-2010 [cit. 2010-08-13]. Firmy v Nučicích. Dostupné z WWW: <http://www.nucice.eu/vismo/dokumenty2.asp?id_org=10806&id=7637&p1=1730>.

²⁸ *1000 let obce Nučice*. Nučice: MNV, 1971, s. 5.

²⁹ Tamtéž, s. 5-6.

1434, měl takovou tvrz.³⁰ O přesné poloze tvrže nejsou informace. Vzhledem k tomu, že vladyka stál za husitských válek na straně katolíků, je pravděpodobné, že tvrz byla v té době zničena. Po skončení husitských válek patřily Nučice pánům Kladenským. Nučická tvrz zřejmě nebyla obnovena, jelikož zhruba o 100 let později již o ní žádné zmínky nenalzáme.³¹ Roku 1544 se Nučice staly majetkem Žďárských. V této době měly 21 usedlíků, což v porovnání s vedlejšími Tachlovicemi (9 usedlíků) nebylo málo.³²

Za třicetileté války nebyly Nučice příliš poškozeny, i když v kraji tábořila švédská i císařská armáda.³³ Po válce přišla další pohroma – kraj postihl mor.³⁴ Vojáci různých armád se několikrát vrátili, procházeli krajem a tábořili zde během válek o rakouské dědictví, sedmileté války i napoleonských válek.³⁵

Nučice měly až do roku 1845 výhradně zemědělský charakter. Prudký rozvoj obce nastal po zahájení průmyslové těžby železné rudy. Do roku 1910 vzrostl počet obyvatel více než čtyřnásobně.³⁶ V souvislosti s rozvojem hornictví bylo nutné vybudovat železniční spojení, jež mělo umožnit levnou dopravu železné rudy. Nejstarší železniční tratí se na Nučicku stala kladensko-nučická dráha, jež s obcí propojila kladenské železářny. Dále se zde kromě rudy dopravoval i vápenec.³⁷

Za první světové války mnozí muži narukovali a 25 se domů nevrátilo. Jejich jména můžeme nalézt místním památníku padlých z 1. první světové války.³⁸

Roblín

Kronika v této obci začíná rokem 1933. Obec Roblín se skládá ze dvou částí, z Roblína a Kuchaříka, a k trvalému pobytu je přihlášeno 221 obyvatel.³⁹ V obci se věnuje velká pozornost dětem, pořádají se pro ně různé akce, ať už jde o akce konané v obci (např. velikonoční zdobení vajec nebo akce jménem pexesománie) nebo výlety mimo obec (např. do zoo).⁴⁰

---

³⁰ Tamtéž, s. 6.

³¹ Tamtéž, s. 7.

³² Tamtéž, s. 8.

³³ Tamtéž, s. 9.

³⁴ Tamtéž, s. 12.

³⁵ Tamtéž, s. 13-14.

³⁶ Tamtéž, s. 14-15.

³⁷ Tamtéž, s. 14 a 20.

³⁸ Tamtéž, s. 16.

³⁹ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 18.června 2010 [cit. 2010-07-22]. Adresy v České republice. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/adresa/s/roblin/index.html>>.

⁴⁰ *Roblín* [online]. 15.2.2009 [cit. 2010-07-22]. Kultura a volný čas. Dostupné z WWW: <http://mesta.obce.cz/roblin/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=14019&id_ktg=51&p1=53>.

Dějiny

První zmínka o obci pochází z roku 1365.⁴¹ Původně se nazývala Horní Roblín⁴² a její nejstarší památkou, která se dodnes dochovala, je zvonička z roku 1806. V části Kuchařík se nachází rybník, jež Zbraslavský klášter používal k chovu hus a jenž byl roku 1967 po 200 letech obnoven.⁴³ V letech 1869-1921 byl Roblín osadou obce Vonoklasy a od 1.1.1980 do 29.6.1990 byl součástí obce Třebotov.⁴⁴

Vonoklasy

První pamětní kniha se na Vonoklasech začala psát v roce 1923, avšak panu Brůhovi se nelíbil styl, jímž byla psaná, a tak se začalo roku 1967 s kronikou novou. Ke dni 1.1.2007 žilo v obci 441 obyvatel.⁴⁵ Obec Vonoklasy leží jihozápadně od Prahy nedaleko města Černošice nad údolím řeky Berounky. Nalézá se v Chráněné krajinné oblasti Český kras. Křižuje se v ní několik turistických tras a obklopují ji přírodní lokality s chráněnou faunou a flórou (v okolí se lze nalézt dvě přírodní rezervace, přírodní rezervaci Kulivá hora a přírodní rezervaci Karlické údolí, a jednu přírodní památku – Krásnou stráň).⁴⁶ V obci se nachází obchod s potravinami, pohostinství, Sokol a tenisový klub.⁴⁷ Plány obce se do budoucna zaměřují na rozvoj služeb spojených s turistickým ruchem, ochrany životního prostředí a kvalitního bydlení občanů.⁴⁸

Dějiny

Tato ves má slovanský původ, archeologické nálezy potvrzují původní osídlení od 11. století. První písemný záznam pochází z roku 1227, kdy český král Přemysl Otakar I. potvrdil donaci půdy ve Vonoklasech kapli sv. Václava v Chrámu sv. Víta. Tento dokument následně potvrdili i další panovníci. Obec měla rolnický charakter, původně se v ní nacházely dva lenní

⁴¹ *Obec Roblín* [online]. c2003-2010 [cit. 2010-07-17]. Portál veřejné správy České republiky. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696?kam=obec&kod=571318>.

⁴² Ve slovnících místních jmen totiž pod pojmem Roblín najdeme rozdělení na Horní Roblín a Dolní Roblín, který se nachází nedaleko dnešního Roblína, viz např. KOTYŠKA, Václav. *Úplný místopisný slovník Království českého*. Praha: Bursík a Kohout v Praze, 1895, s. 1210.

⁴³ *Obec Roblín* [online]. c2005 - 2008 [cit. 2010-07-17]. Úvod. Dostupné z WWW: <<http://www.obecroblin.estranky.cz/>>.

⁴⁴ Český statistický úřad, Krajská reprezentace pro Středočeský kraj. *Retrospektivní lexikon obcí Středočeského kraje 1869-2001: Díl I*. Praha: Český statistický úřad, Krajská reprezentace pro Středočeský kraj, 2005, s. 126.

⁴⁵ *Vonoklasy* [online]. c2006 - 2009 [cit. 2010-07-19]. Informace. Dostupné z WWW: <<http://www.vonoklasy.cz/?sekce=identifikacni-udaje>>.

⁴⁶ *Vonoklasy* [online]. c2006 - 2009 [cit. 2010-07-18]. Turistika. Dostupné z WWW: <<http://vonoklasy.cz/?sekce=turistika>>.

⁴⁷ *Vonoklasy* [online]. c2006 - 2009 [cit. 2010-07-19]. Doprava, služby a organizace. Dostupné z WWW: <<http://www.vonoklasy.cz/?sekce=provozovny-organizace>>.

⁴⁸ *Vonoklasy* [online]. c2006 - 2009 [cit. 2010-07-18]. Oficiální stránky obce Vonoklasy. Dostupné z WWW: <<http://vonoklasy.cz/>>.

dvory a jeden dvůr zpupný dvůr svobodných zemanů. K tomu časem přibyly další usedlosti, jež ve většině případů patřily ke zbraslavskému nebo dobřichovickému panství. Za vlády Karla IV., kdy vzrostl význam Zbraslavského kláštera, ves zřejmě zaujímala na cestě mezi Zbraslaví a Karlštejnem důležitou pozici. Nedlouho poté byl pravděpodobně zasazen jeden z posledních hraničních dubů zbraslavského panství, asi 600 let starý chráněný památný strom.

V 17. století se v záznamech vyskytovala zpráva o tvrzi, jež byla později přestavěna do podoby venkovského sídla. Ve vsi se dále nacházel zámeček se zahradou a vodní plochou, kovárna, mlýn, pivovar, vápenice a lom vápenného kamene, od středověku se udržovala vinice. To vše je doloženo z 18. století, avšak dnes už nic z toho v obci nenajdeme. Do dnešního dne se dochovala roubená stavba s pavlačí sloužící od 19. století jako špýchar, křížek z roku 1862, kaple sv. Václava pocházející z roku 1887 a kaplička se sochou Panny Marie z roku 1893. Vývoj obce ovlivňovaly události jako zrušení nevolnictví, roboty a patrimoniální správy, zánik monarchie a vznik republiky, obě světové války a další politické události.⁴⁹

K jakému závěru dojdeme, srovnáme-li tyto obce? Mají kromě blízkosti hlavního města a skutečnosti, že mají kronikáře, něco společného? Jde převážně o malé obce, jež jsou však díky své poloze dobře dostupné. Při srovnání statistických záznamů daných obcí,⁵⁰ najdeme značné podobnosti. Srovnáme-li počet obyvatel z roku 2001 s novějšími záznamy, povšimneme si jejich nárůstu. Je pravděpodobné, že tato skutečnost má souvislost s trendem stěhování obyvatel Prahy za její hranice. V obci Choteč narostl počet obyvatel z 289 na 357, v obci Kosoř z 652 obyvatel na 876, v obci Nučice z 914 obyvatel na 1636, v obci Roblín ze 176 obyvatel na 221 a v obci Vonoklasy z 374 obyvatel na 441. Z celkového počtu obyvatel je pak ve třech z pěti obcí (Choteč, Kosoř, Roblín) nejpočetněji zastoupena věková kategorie v intervalu 20-29 let, u obce Nučice se jedná o interval 40-49 let a u obce Vonoklasy o interval 5-14 let. Naprostou shodu najdeme ve vzdělání obyvatel ve věku 15 a více let, kde je nejvíce obyvatel, kteří jsou vyučení nebo mají střední odborné vzdělání bez maturity.⁵¹ Další

---

⁴⁹ Vonoklasy [online]. c2006 - 2009 [cit. 2010-07-16]. Stručná historie obce Vonoklasy. Dostupné z WWW: <<http://www.vonoklasy.cz/?sekce=historie>>.

⁵⁰ Český statistický úřad [online]. 2005 [cit. 2011-03-08]. Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/okresy/CZ021A>>.

⁵¹ Choteč: bez vzdělání: 1, základní vč. neukončeného: 52, vyučení a střední odborné bez maturity: 123, úplné střední s maturitou: 50, vyšší odborné a nástavbové: 4, vysokoškolské: 11, nezjištěné: 2; Kosoř: základní vč. neukončeného: 114, vyučení a střední odborné bez maturity: 222, úplné střední s maturitou: 115, vyšší odborné a nástavbové: 15, vysokoškolské: 47, nezjištěné: 6; Nučice: základní vč. neukončeného – 179, vyučení a střední odborné bez maturity: 345, úplné střední s maturitou: 164, vyšší odborné a nástavbové: 19, vysokoškolské: 59,

podobnost spočívá ve skutečnosti, že většina ekonomicky aktivních obyvatel těchto obcí⁵² je zaměstnána v průmyslu.⁵³ Srovnáme-li tyto údaje s údaji týkajícími se celého okresu Praha-západ, uvidíme, že se údaje ze zkoumaných obcí od těchto příliš neliší. Také zde narostl počet obyvatel (z 83 089 na 122 211), průměrný věk je 38,3 let, většina osob ve věku 15 a více let má učňovské vzdělání bez maturity (14 574) nebo střední odborné vzdělání bez maturity (12 330) a velká část obyvatelstva⁵⁴ pracuje v průmyslu (8389).⁵⁵ Shodné rysy najdeme rovněž v údajích o počtu obyvatel vyjíždějících do zaměstnání.⁵⁶ Zde převažují obyvatelé, již za práci dojíždějí do jiného kraje,⁵⁷ a je více než jisté, že se ve většině případů jedná o kraj Hlavní město Praha, neboť tyto obce spolu s mnoha dalšími obcemi ve Středočeském kraji vytvářejí pracovní rezervoár Prahy.

Společný rys najdeme i v politické orientaci zkoumaných obcí. V komunálních volbách, které proběhly 15. a 16. října 2010, nebyla mezi vítěznými stranami ani jedna

---

nezjištěné: 11; Roblín: bez vzdělání: 2, základní vč. neukončeného: 28, vyučení a střední odborné bez maturity: 68, úplné střední s maturitou: 31, vyšší odborné a nástavbové: 2, vysokoškolské: 9, nezjištěné: 4; Vonoklasy: základní vč. neukončeného: 59, vyučení a střední odborné bez maturity: 152, úplné střední s maturitou: 46, vyšší odborné a nástavbové: 6, vysokoškolské: 19, nezjištěné: 7.

⁵² Celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých obcích: Choteč – celkem 167, zaměstnaní: 160, nezaměstnaní: 7, ekonomicky neaktivní celkem: 117, osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou: 3; Kosůř – celkem 348, zaměstnaní: 336, nezaměstnaní: 12, ekonomicky neaktivní: 301, osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou: 3; Nučice - celkem 479, zaměstnaní: 458, 21 nezaměstnaní, ekonomicky neaktivní celkem: 429, osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou: 6; Roblín - celkem 84, zaměstnaní: 83, nezaměstnaní: 1, ekonomicky neaktivní celkem: 88, osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou: 4; Vonoklasy – celkem 188, zaměstnaní: 178, nezaměstnaní: 10; ekonomicky neaktivní: 178; osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou: 8.

⁵³ Rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva dle odvětví: Choteč - zemědělství, lesnictví, rybolov: 6, průmysl: 32, stavebnictví: 12, obchod, opravy motorových vozidel: 31, doprava, pošty a telekomunikace: 20, veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení: 10, školství, zdravotnictví, veterinářství a sociální činnosti: 17; Kosůř - zemědělství, lesnictví, rybolov: 4, průmysl: 69, stavebnictví: 43, obchod, opravy motorových vozidel: 49, doprava, pošty a telekomunikace: 21, veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení: 27, školství, zdravotnictví, veterinářství a sociální činnosti: 33; Nučice - zemědělství, lesnictví, rybolov: 4, průmysl: 81, stavebnictví: 55, obchod, opravy motorových vozidel: 76, doprava, pošty a telekomunikace: 49, veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení: 35, školství, zdravotnictví, veterinářství a sociální činnosti: 38; Roblín - zemědělství, lesnictví, rybolov: 6, průmysl: 24, stavebnictví: 6, obchod, opravy motorových vozidel: 6, doprava, pošty a telekomunikace: 7, veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení: 6, školství, zdravotnictví, veterinářství a sociální činnosti: 5; Vonoklasy - zemědělství, lesnictví, rybolov: 4, průmysl: 38, stavebnictví: 27, obchod, opravy motorových vozidel: 19, doprava, pošty a telekomunikace: 13, veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení: 6, školství, zdravotnictví, veterinářství a sociální činnosti: 16.

⁵⁴ Ne však většina, ta se zařadila do kategorie Ostatní odvětví.

⁵⁵ ČSÚ, oddělení regionálních analýz a informačních služeb Středočeský kraj. *Statistická ročenka Středočeského kraje 2009*. Praha: Český statistický úřad, 2009. 438 s. Dostupné z WWW: <http://www.kr-stredocesky.cz/NR/rdonlyres/B20510CA-1E17-42C3-8FC8-BD2337EF5CDC/105587/Statistick%C3%A1_ro%C4%8Denka_SK_2009.pdf>.

ČSÚ, Krajská reprezentace pro Středočeský kraj. *Sčítání lidu, bytů a domů 2001: okres Praha-západ*. Praha: ČSÚ, Krajská reprezentace pro Středočeský kraj, 2003. 193 s. Dostupné z WWW: <<http://www.stredocesky.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/p/13-2140-03>>.

⁵⁶ *Český statistický úřad* [online]. 2005 [cit. 2011-03-08]. Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/okresy/CZ021A>>.

⁵⁷ Choteč - vyjíždějící do zaměstnání: 150, z toho 100 do jiného kraje; Kosůř - vyjíždějící do zaměstnání: 296, z toho 229 do jiného kraje; Nučice - vyjíždějící do zaměstnání: 392, z toho 176 do jiného kraje; Roblín - vyjíždějící do zaměstnání: 70, z toho 48 do jiného kraje; Vonoklasy - vyjíždějící do zaměstnání: 154, z toho 81 do jiného kraje.

z velkých politických stran. Starostové i zastupitelé kandidovali za místní strany. V obci Choteč se jednalo o stranu Náš domov, v Kosoři o stranu Pracovitost, vstřícnost, v Nučicích o strany Sdružení nezávislých kandidátů a Zdravé a zelené Nučice, v Roblíně kandidovali nezávislí kandidáti, na Vonoklasech Nezávislí pro rozvoj obce a Cesta.⁵⁸

Každá obec je něčím zajímavá, má nějakou přednost, kterou se může chlubit. V případě obce Choteč jde o zajímavosti, jako jsou kostel sv. Kateřiny a mlýny na staré mlýnské cestě. U obce Kosoř je zřejmě největší předností její okolí, kde se nachází jedna národní přírodní památka a tři přírodní rezervace, a kaple sv. Anny. Obec Nučice se může pravděpodobně nejvíce chlubit svou hornickou minulostí a místním muzeem. Předností Roblína je aktivní život v obci. Konečně Vonoklasy se vyznačují zajímavou historií a okolní přírodou, kde najdeme dvě přírodní rezervace a jednu přírodní památku. Výpovědi informátorů na otázku výjimečnosti své obce zahrnují výše zmíněné přednosti a zajímavosti jejich obcí, informátoři však zmiňují i něco dalšího. Jedná se často o různé další památky nebo o výhody života v dané obci.⁵⁹

Vedení kronik má v těchto obcích různě dlouhou tradici. Nejdéle se kronika vede v obci Kosoř, nejkratší dobu v obci Choteč,⁶⁰ ale ve většině obcí se kronika začala vést v období první republiky. Kroniky se svým obsahem v některých ohledech navzájem podobaly, objevila se v nich společná témata jako např. činnost obecní úřadu, volby, pohyb obyvatelstva, výstavba v obci, počasí apod. V některých kronikách byly rubriky a jejich pořadí stále stejné, v jiných se v průběhu času lišily. Kroniky obsahovaly témata, jež by podle kronikářů měla být pro jejich budoucí čtenáře zajímavá. Aby si čtenář dokázal život v dané obci představit, popisovaly kroniky také činnost místních spolků nebo zaznamenávaly místní kulturní akce. Mezi kronikami panovaly rozdíly také ohledně zaznamenávání událostí, jež se odehrály mimo obec. Zatímco někde se zápisy věnovaly převážně událostem, jež se týkaly přímo dané obce, jinde se objevovaly i záznamy o např. celostátních událostech. Součástí kronik byly v některých obcích i různé přílohy, např. fotografie nebo články pojednávající o obci.

---

⁵⁸ *Aktuálně.cz* [online]. c1999-2011 [cit. 2011-06-20]. Kdo ovládl radnice?. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/domaci/volby/grafika/2010/10/13/komunalni-volby-2010-vysledky/#volby-region-id=554782>>.

⁵⁹ Informátor A zmínil i místní rybník a skutečnost, že má v obci vše, co potřebuje. Informátorka B mluvila o zachování velikosti obce, neboť zde na rozdíl od mnoha okolních obcí neprobíhá masová výstavba. Informátor C připomínal místní židovskou obec. Informátor D dále uváděl přítomnost různých historických budov a pomníků. Informátorka E vyzdvihovala osobu místního starosty.

⁶⁰ V první jmenované obci od konce 19. století, zatímco ve druhé obci od 60. let 20. století.

Velký vliv na dnešní podobu kronik měl zákon na ochranu osobních údajů.⁶¹ Podíváme-li se do starších zápisů v obecních kronikách, můžeme tam najít údaje o narození, významných jubileích, úmrtí i sňatcích občanů. Také se zde objevují údaje o lidech, kteří se odstěhovali či přistěhovali, nebo kdo v onom roce postavil dům. Tato mnohdy zajímavá data se však po začátku platnosti zmíněného zákona již uvádět nesmějí, lze to pouze v případech, kdy kronikář získá od lidí souhlas s uveřejněním těchto dat. Kroniky tak často ztrácejí část svého kouzla, když se v nich objevují údaje, kde se zmiňují jen počty např. narozených nebo zemřelých lidí. Psaní kronik je dnes také ovlivněno moderními technologiemi. Ačkoli většina informátorů stále psala kroniku v ruce, objevili se i tací, kteří psali kroniku na počítači.

1.2.2 Profil informátorů

Na tomto místě bych chtěla představit profil informátorů. Ve výzkumu se jednalo o skupinu kronikářů, již tvořili tři muži a dvě ženy, starší i mladší generace. Najdeme mezi nimi starousedlíky i přistěhovalé.⁶² Tři informátoři měli vysokoškolské vzdělání a dva středoškolské. Nikdo z nich se nehlásil k žádné politické orientaci, pouze jedna informátorka zmínila své sympatie ke Straně zelených. K některým z oficiálních náboženských vyznání se přihlásil pouze jediný informátor (označil se jako katolík). Ačkoli další dva informátoři uvedli, že byli pokřtěni, nebo že dokonce navštěvovali hodiny náboženství („No, já jsem bez vyznání. Teď jsem bez vyznání, ale asi když jsem chodil do školy, tak jsem byl, jak se jmenovala... No vidíte, člověk už to ani... No, československá církev (...). Akorát jsme chodili na náboženství. Nám sem chodil nějaký pan farář R. a pak sem chodila nějaká katechitka paní M. A to bylo, no to bylo náboženství, to nebylo nic moc jako nábožného. To bylo spíš tak jako o dějinách a takový věci (...).“),⁶³ považovali se za lidi bez vyznání.⁶⁴ Všichni absolvovali nějaké školení nebo kurz týkající se vedení kronik.

---

⁶¹ Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

⁶² Zde je zajímavé srovnat tyto charakteristiky se vzorkem, jež ve svém výzkumu v 70. letech měla Zdeňka Vaněčková, kdy autory kronik, které zkoumala, byli převážně muži, a to penzisté, učitelé, úředníci a drobní a střední zemědělci. VANĚČKOVÁ, Zdeňka. *Zápisy v obecních kronikách o zakládání JZD*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1977. 278 s

⁶³ Rozhovor s informátorem A, 26.2.2009.

⁶⁴ I když se někteří informátoři považovali za lidi bez vyznání, neznamená to, že byli zcela bez víry. Někteří prozradili, že mají určitou vnitřní víru, v něco, co se dá obtížně popsat: „Já věřím, ale nevím úplně přesně, jak to definovat, jo. Já nevěřím moc v hmotného Boha, ale v nějaký princip, v nějakého hybatele.“ (Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009) „Třeba tak nějak vnitřně věřím, že něco, že když já pomůžu někomu, že se mi to potom vrátí dvojnásobně a není to jenom, že tomu věřím, ale mně se to tak i děje. Nebo přej, bude ti přáno, dej, bude ti dáno.“ (Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009)

Informátor A⁶⁵

První informátor je ročník 1935 a v rodné obci žil celý život. Jeho otec byl zedník, matka byla v domácnosti. Má středoškolské vzdělání, povoláním byl účetní. Funkci kronikáře vykonával od roku 1996.

Informátorka B

Informátorka je ročník 1948 a stejně jako předchozí informátor žila ve své obci od narození. Její otec pracoval jako klempíř, matka byla dělnice na státním statku. Má vysokoškolské vzdělání, povoláním byla učitelka. Kroniku vedla od roku 1998.

Informátor C

Informátor je ročník 1949, narodil se v Krakově nedaleko Rakovníka. V místě svého bydliště žil 15 let. Jeho otec byl do roku 1968 ředitelem Sklo Unionu, matka pracovala v restauraci. Informátor se nejprve živil sportem, po skončení vlastní sportovní kariéry pracoval jako trenér. Vzhledem k tomu, že se vedle sportu věnoval i studiu psychologie, byl jako psycholog později zaměstnaný u armády. Kronikářem byl od roku 2007.

Informátor D

Informátor je ročník 1929 a v domovské obci žil celý život. Narodil se v rodině horníka, matka měla obchod s potravinami. Na obchodní akademii dosáhl středoškolského vzdělání. Po celý život se věnoval mnoha aktivitám (např. sportu, ochotnickému divadlu), jež však musel s pokročilejším věkem již omezit. V době rozhovoru byl správce místního muzea a hospodář okresní rady Junáka v Berouně. Kroniku vedl od roku 1963.

Informátorka E

Informátorka je ročník 1971. Předtím, než se do rodné obce vrátila, bydlela určitou dobu v Praze. Rodiče měli dělnická povolání, otec byl kameník, matka pracovala jako pomocná dělnice. Má vysokoškolské vzdělání, povoláním je učitelka. Kroniku vedla od roku 2006.

---

⁶⁵ Tato posloupnost informátorů vychází z pořadí, v němž jsem s nimi spolupracovala, tzn., že s informátorem A jsem spolupracovala jako s prvním, s informátorkou E jako s poslední.

1.3 Metody

Jako hlavní metodu jsem při výzkumu použila polostrukturovaný rozhovor. Dále jsem využila i metodu zúčastněného pozorování a archivně-historickou metodu.

Sběr dat pomocí polostrukturovaných rozhovorů probíhal od února do června 2009. Tyto rozhovory mi měly pomoci zjistit sociodemografický a názorový profil kronikářů, což jsem zjišťovala pomocí baterie otázek, jež se týkaly způsobu, jak se z informátorů stali kronikáři, jak se na tuto funkci vzdělávali, dále zjištění vztahu kronikářů k jejich funkci, vztahu k jejich obcím a k lokalitě a jejich obecně hodnotových orientací včetně pohledu na společnost. Provedla jsem celkem 8 rozhovorů, kdy se u tří informátorů jednalo o jeden rozhovor pilotní a jeden rozšiřující. Při prvním kontaktu a poté i při schůzce k realizaci rozhovoru jsem informátorům vysvětlila účel svého výzkumu a na jaká témata bude náš rozhovor zaměřen a také jsem jim vysvětlila, že pokud nechtějí na některou z otázek odpovídat, mají právo ji odmítnout (např. otázku týkající se náboženské orientace). Taková situace se však nenaskytla. Průběh každého rozhovoru jsem si zaznamenávala na videokameru⁶⁶ a zároveň jsem si dělala protokoly výzkumníka.

Využila jsem také metodu zúčastněného pozorování. Vzhledem k tomu, že se tři z rozhovorů odehrály u informátorů doma, mohla jsem pozorovat, zda se tam nacházely nějaké atributy lokality. Také jsem s jedním z informátorů⁶⁷ navštívila místní muzeum, neboť se rozhovor uskutečnil v přízemí budovy, v jejímž prvním patře se muzeum nachází. Nacházely se zde expozice zaměřené na minulost obce, kde nejstarší minulost zastupoval vystavený hrob s kostrou slovanské ženy, avšak muzeum bylo zaměřeno především na historii hornictví. Kromě toho jsem mohla pozorovat např. historické fotografie (pohlednice) z obce, dále zde byla prostřednictvím předmětů i fotografií zachycena minulost místních spolků (ochotnické divadlo, Sokol, házenkářský oddíl aj.), vojenské skupiny Železo apod. Informátor mi všechny expozice představil, avšak během prezentace muzea kladl určitý důraz na expozici věnovanou místnímu spolkovému životu, jehož byl sám aktivním účastníkem, především na místní divadelní spolek.

Při výběru vzorku jsem oslovila deset obcí v okrese Praha-západ, a to konkrétně v mikroregionech Český kras-Pláně a Region Jihozápad. Zajímalo mě, zda se u nich píše obecní kronika a zda má obec svého kronikáře. Z toho se mi podařilo navázat spoluprací s pěti kronikáři.⁶⁸ Při výběru vzorku jsem použila následující kritéria: aby byl informátor obecní

---

⁶⁶ Ve většině případů jsem však na přání informátorů zaznamenávala pouze zvuk.

⁶⁷ Informátor byl vedoucí tohoto muzea.

⁶⁸ U ostatních obcí funkce kronikáře chyběla, nebo mě i přes mou žádost kronikář nekontaktoval.

kronikář jmenovaný obcí, aby šlo o obec, jež patří do uvedené oblasti a aby se jednalo o obec patřící do kategorie vesnic.⁶⁹

V této práci jsem také využila metodu komparace za použití synchronního přístupu. Porovnávala jsem názorový svět kronikářů v závislosti na jejich pohlaví, věku a socioprofesionálním statusu. Jako kritéria komparace mi sloužil způsob, jakým se kronikáři ke své funkci dostali, forma jejich přípravy na tuto funkci, názory ohledně práce jejich předchůdce, názory týkající se funkce kronikáře a vedení kronik, názory věnující se budoucnosti kronik, vnímání současné společnosti, vztah k lokalitě a její prezentace a vztah k Praze.

---

⁶⁹ V dalších obcích, jejichž zástupci poskytli informace o svých kronikářích, nebyli kronikáři z hlediska sociodemografických charakteristik příliš odlišní od charakteristik mých informátorů. Počet mužů a žen v této funkci byl vyrovnaný. Jednalo se převážně o lidi důchodového věku (nejmladší kronikářce bylo 54 let). Většina z nich měla středoškolské vzdělání, pouze jedna kronikářka, jež byla učitelka, měla vysokoškolské vzdělání. (V jedné obci uvedli i předchůdce současného kronikáře, kdy zajímavou skutečností bylo, že předchůdkyní současného kronikáře byla žena základního vzdělání, neboť jsem se při svém výzkumu s nikým takovým v tomto kontextu nesešla.) Téměř ve všech případech se jednalo o místní rodáky. Zvláštním případem byla pracovnice obecního úřadu, jež se na základě zkušeností, kdy vedla kroniku ve své rodné obci, nabídla, že bude vést i místní kroniku. Kronikáři pracovali hlavně v administrativě, ve státní správě a ve školství, avšak jeden z kronikářů vykonával zaměstnání technického zaměření (technolog, vývojář, konstruktér atd.). Několik mých informátorů bylo spjato s místním obecním úřadem a tato skutečnost se vyskytla i u některých z těchto kronikářů (administrativní pracovnice, zastupitel).

2 Kroniky: pojem, stručný nástin dějin

Slovo kronika pochází z řečtiny (chronos, „čas“, chronikon, plurál chronika, „časový sled, popis dějinných událostí“).⁷⁰ Antropologický slovník ji obecně definuje jako „zápis historických událostí v časovém sledu bez hlubšího sepětí nebo odborného zpracování.“⁷¹ Můžeme se setkat s mnoha typy kronik, každý autor uvádí různé druhy. Existují kroniky národní (např. Kosmova Kronika česká), kroniky obecní, rodinné, místní, školní, retrospektivní, vzpomínkové,⁷² podnikové, kroniky různých zájmových organizací a spolků.⁷³ Z období let 1948-1989 máme např. kroniky JZD nebo kroniky Pionýrských organizací a oddílů.⁷⁴ Rozmanitost kronik je opravdu velká a jistě bychom našli i jiné typy. Některé kroniky bychom navíc mohli zařadit do více než jedné kategorie. Kroniky můžeme dále rozlišovat např. podle formy (kromě psaných kronik, ať ručně nebo na počítači, existují i kroniky kreslené, filmové nebo fotografické⁷⁵) nebo podle stylu psaní. Např. Zdeňka Vaněčková popisuje tyto tři druhy kronik (s tím, že se často překrývají a jen málo kronik by se mohlo označit jako čistě vyhraněný typ): kroniku referující,⁷⁶ kroniku glosující⁷⁷ a kroniku beletrizující.⁷⁸

2.1 Nástin vývoje kronik

Následující část vznikla jako kompilace na základě vybraných odborných titulů. Představím zde krátce dějiny kronik od středověku, kdy se u nás objevily první kroniky, do roku 1989.

---

⁷⁰ MALINA, Jaroslav, et al. *Antropologický slovník (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění) aneb co by mohl o člověku vědět každý člověk*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009, s. 2038, heslo kronika (vypracovali: Jiří Posecký, Vladimír Sadek, František Čapka.) Dostupné z WWW: <<http://is.muni.cz/do/1431/UAntrBiol/el/antropos/index.html>>.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² ROBEK, Antonín; PUBAL, Václav. *Píšeme kroniku*. Praha: Orbis, 1963, s. 8.

⁷³ BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 17.

⁷⁴ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. *Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen*. In *Etnografie dělnictva 7*. Praha: ÚEF ČSAV, 1976, s. 277-278.

⁷⁵ Tamtéž, s. 294.

⁷⁶ „nevzrušeným jednoduchým slohem, spisovně co nejčistším jazykem dokumentuje jednotlivá fakta, dokládá je připojenou a archivářsky správně řazenou fotodokumentací či jinými doklady, obsaženými i v tzv. příloze ke kronice. Přesně odděluje fakta od vyprávění o nich, dokládá je lokalitou, přesným určením pramene, třídí kroniku na několik základních celků.“ Tamtéž, s. 285.

⁷⁷ „glosujícím druhem kronik můžeme nazvat ty, které vznikají z pozic staršího občana. Těží ze svých zkušeností, rád by jimi poučil mládež, aby se uvarovala chyb.“ Tamtéž, s. 288.

⁷⁸ „Kronikář, obvykle člověk mající spisovatelské ambice, rád by realizoval svoje zaujetí pro vyprávění starých romantických příběhů a historek obce, ujímá se proto vedení obecní kroniky a neuvědomuje si, že tu jde o jiný přístup k životu. Nevyhovuje mu faktografický styl obecní kroniky, hledá jiný výraz, obrací se k redakcím denního tisku s nepřehlednou zásobou povídek a básní, většinou marně, neboť nemá patřičnou průpravu, zatrpklý a zklamaný se vrací ke své kronice.“ Tamtéž, s. 290.

2.1.1 Středověk

Ve středověku patřily kroniky k jednomu ze tří základních žánrů historiografických děl (spolu s anály a historiiemi),⁷⁹ jež se v té době vyskytovaly. Kroniky a anály se od historií důsledně rozlišovaly. Již z doby antiky pocházel názor, že za historie se mohla označit jen díla, „která byla psána skutečně literárním, ozdobným slohem, prosté záznamy o událostech, jakými byly anály, sem vůbec nepatřily.“ Podle Gervasia z Cantenbery spočíval rozdíl mezi historikem a kronikářem ve způsobu pojednání: „historik píše obšírně a elegantně, kronikář se vyjadřuje prostě a krátce...“⁸⁰ Slovo kronika však nemuselo vždy znamenat kroniku v dnešním slova smyslu – „Jednou jde o staré evropské skladby světského jádra a legendisticko zábavné prózy, jindy o bajky a alegorické skladby, dále se rozlišují romantická vypravování, rytířské a dobrodružné romány, povídky, novely, skromné knížky lidového čtení a tzv. facetie (= zjednodušeně: krátká vypravování).“⁸¹ V období husitství byli autory kronik především absolventi pražské univerzity (mezi něž patřil i Vavřinec z Březové,⁸² autor latinsky psané Husitské kroniky), ale i měšťané a příslušníci nižší šlechty.⁸³

Zřejmě nejznámější kronika našich zemí je latinsky psaná Kosmova Kronika česká (*Chronica Boemorum*), která je naší nejstarší dochovanou kronikou. Kosmas,⁸⁴ jenž byl nejen kronikář, ale i církevní hodnostář a vzdělanec evropského rozhledu, se v ní zabýval historickým obdobím od mytického počátku (příchod praotce Čecha) do vlády knížete Soběslava I.⁸⁵ Inspiroval se kronikou opata kláštera v Prümü Reginona z počátku desátého století.⁸⁶ Kosmova Kronika měla velmi vysokou úroveň, je srovnatelná s pracemi jiných evropských kronikářů.⁸⁷ Z formálního hlediska má rysy kroniky, avšak ryzí kronika to není. Je komponována analisticky (sám autor říkal, že chce takovéto schéma dodržovat), což znamená, že celá látka je řazena k jednotlivým letům. V případě, že Kosmas neměl k určitému roku žádnou zprávu, nechal u něj volné místo. Některé analistické zápisy převzal beze změn z jiného zdroje. Kromě toho se zde objevila i dlouhá vyprávění, jež se zabývala jednotlivými

⁷⁹ ČORNEJ, Petr. *Tajemství českých kronik: cesty ke kořenům husitské tradice*. Praha: Paseka, 2003, s. 31.

⁸⁰ TŘEŠTÍK, Dušan. *Kosmas: Studie s výběrem z Kosmovy Kroniky*. Praha: Svobodné slovo, 1966, s. 50.

⁸¹ BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 11.

⁸² (1370-1437) český historik husitského období. *Universum*. Praha: Knižní klub, 2006, s. 511.

⁸³ ČORNEJ, Petr. *Tajemství českých kronik: cesty ke kořenům husitské tradice*. Praha: Paseka, 2003, s. 36.

⁸⁴ (1045-1125).

⁸⁵ (1125-1140).

MALINA, Jaroslav, et al. *Antropologický slovník (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění) aneb co by mohl o člověku vědět každý člověk*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009, s. 1996, heslo Kosmas (vypracoval Jaroslav Malina). Dostupné z WWW:

<<http://is.muni.cz/do/1431/UAntrBiol/el/antropos/index.html>>.

⁸⁶ TŘEŠTÍK, Dušan. *Kosmas: Studie s výběrem z Kosmovy Kroniky*. Praha: Svobodné slovo, 1966, s. 63.

⁸⁷ BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury: I.* Praha: Fortuna, 2001, s. 28.

událostmi, které byly spojené příčinnými souvislostmi.⁸⁸ Kosmas se totiž snažil psát nejen kroniku, ale současně i historické dílo.⁸⁹ V této práci se také promítá jeho znalost římských klasiků, což se projevuje např. v části o nejstarších dějinách, již po jejich vzoru upravil. Dále své vyprávění občas „zpestřuje odbočením od hlavního tématu, aby uvedl vtipnou anekdotu nebo aby proložil text filozofickou či mravní úvahou.“⁹⁰ Důležitá je skutečnost, že se Kosmas v tomto díle snažil o sepsání kroniky dějin národa.⁹¹

Na Kosmovu Kroniku českou navazovali později i další kronikáři, např. tzv. Kanovník vyšehradský⁹² nebo Václav Hájek z Libočan. Významná je také latinsky psaná Kronika zbraslavská (*Chronicon Aulae Regiae*), jež vznikla v cisterciáckém klášteře na Zbraslavi na přelomu 13. a 14. století a jejímž hlavní autorem byl opat Petr Žitavský.⁹³ Nejstarší česky psaná kronika je veršovaná Dalimilova kronika, která byla dokončena zřejmě roku 1314. Jejího autora neznáme, avšak, jak naznačuje politické pozadí kroniky, jde pravděpodobně o šlechtice. Autor se věnoval událostem (skutečným i fiktivním) od biblické potopy po rok 1310.⁹⁴

2.1.2 Raný novověk

Velký ohlas a vliv měla Hájkova Kronika česká.⁹⁵ Duchovní a kronikář Václav Hájek z Libočan zachytil události českých dějin od jejich počátku do roku 1527 (do korunovace Ferdinanda I.). Ke své práci využil práce svých předchůdců, např. výše zmíněné kroniky. Vzhledem k tomu, že si domýšlel prázdná a neznámá místa, která nepodkládal historicky ověřeným materiálem, obsahovalo jeho dílo mnoho chyb a omylů. Nicméně kronika byla psána velmi čtivě a stala se jednou z nejčtenějších knih starší české literatury.

---

⁸⁸ TŘEŠTÍK, Dušan. *Kosmas: Studie s výběrem z Kosmovy Kroniky*. Praha: Svobodné slovo, 1966, s. 54.

⁸⁹ Kosmas „svůj spis chápal jako historii – tj. jako pravdivé vyprávění o věcech, které se skutečně udály.“ Tamtéž, s. 67.

⁹⁰ BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury: I.* Praha: Fortuna, 2001, s. 28.

⁹¹ TŘEŠTÍK, Dušan. *Kosmas: Studie s výběrem z Kosmovy Kroniky*. Praha: Svobodné slovo, 1966, s. 55.

⁹² Zaznamenal události z let 1126-1142. BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury: I.* Praha: Fortuna, 2001, s. 28.

⁹³ (mezi lety 1260 a 1270 – asi 1339). *Universum*. Praha: Knižní klub, 2006, s. 609, heslo Žitavský Petr.

⁹⁴ Tamtéž, s. 165, heslo Dalimilova kronika.

⁹⁵ Václav Hájek z Libočan (konec 15. století – 1553). „Ve své *Kronice české* (...) dovedně spojil lidové rysy s humanistickými prvky a s vlasteneckou glorifikací národní minulosti. Hlavní důraz položil na dávnověkost, opřel ji barvitě podanými pověstmi, které mu z velké části získávaly četné čtenářské příznivce. Tyto pověsti doplňoval svými smyšlenkami, což odpovídalo celé jeho kronikářské metodě.“ BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 63, heslo Hájek z Libočan Václav.

V 17. století se v některých vesnicích začaly psát církevní kroniky.⁹⁶ Norská sociální antropoložka Haldis Haukanes⁹⁷ však upozorňuje na skutečnost, že bychom neměli tyto církevní kroniky zaměňovat s farními záznamy (farními matrikami). Církevní kronika, na rozdíl od farní matriky, která zaznamenávala narození, svatby a úmrtí, zaznamenávala všechny církevní události, jež se v daném roce staly.⁹⁸

Do dějin kronikářství spadá také kronikářství lidové. Termín lidové kronikářství se podle Zdeňky Vaněčkové v naší literatuře užíval vždy ve „smyslu bezprostředních zápisů psaných prostými lidmi, kteří se ujímali psaní dobrovolně, vedeni zaujatou touhou vypsát vše, co sami prožili, viděli, čeho byli očitými svědky, pro poučení a paměť nejužšího okruhu svých potomků.“⁹⁹ V tomto smyslu má lidové kronikářství dlouhou tradici, do které lze zařadit i zápisy soukromých kronikářů z 16. a 17. století (avšak zápisy lidových kronikářů bychom našli už v době husitské).¹⁰⁰ Jedním ze znaků lidového kronikářství (ve srovnání s oficiálním kronikářstvím) je, že více ukazuje život lidu a není poplatné zákonům a nařízením vládnoucích tříd ani jejich morálním měřítkům a politickým přesvědčením.¹⁰¹ Pro marxistického etnografa, religionistu, sociologa, kulturologa a vysokoškolského pedagoga Otakara Nahodila¹⁰² a marxistického etnografa, historika a vysokoškolského pedagoga Antonína Robka¹⁰³ je lidový kronikář někdo, kdo je „člověk z lidu, ať už vesnický či městský, který pro sebe a budoucí generace zaznamenává závažné údaje, jako je běh roku, počasí, úroda a takové momenty, které se bezprostředně dotýkají jeho vlastního života (jako války, drahota apod.), přičemž tyto údaje zapisuje bez úmyslu je publikovat, nezachycuje je proto v určité literární formě (jako je povídka, báseň apod.) a nemá úmysl je zpřístupnit širšímu

---

⁹⁶ HAUKANES, Haldis. *Velká dramata - obyčejné životy: Postkomunistické zkušenosti českého venkova*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, s. 66.

⁹⁷ *University of Bergen* [online]. c2010 [cit. 2010-09-16]. Haldis Haukanes. Dostupné z WWW: <<http://www.uib.no/persons/Haldis.Haukanes#profil>>.

⁹⁸ HAUKANES, Haldis. *Velká dramata - obyčejné životy: Postkomunistické zkušenosti českého venkova*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, s. 66.

⁹⁹ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen. In *Etnografie dělnictva 7*. Praha: ÚEF ČSAV, 1976, s. 273.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 274.

¹⁰² (1923-1995). BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 154, heslo Nahodil Otakar.

¹⁰³ (1931-2008). V letech 1972-1990 ve vedení ÚEF ČSAV, od počátku 70. let figuroval v čele všech badatelských iniciativ v národopisu na akademických pracovištích a na pražské filozofické fakultě. Jeho badatelský zájem byl značně široký, zasahoval do mnoha subdisciplín národopisu. Napsal časopisecké i knižní práce o pověrách, pověřivosti a náboženství, resp. ateismu, o kronikářství, dále se zabýval problematikou národního hnutí, vyhledával a zveřejňoval rozmanité prameny, které vypovídaly o různých odvětvích lidové kultury. Jednou z jeho hlavních zájmových sfér bylo dělnické hnutí a způsob života českého dělnictva a horníků. Také se věnoval sledování vztahu mezi městem a venkovem a způsobu života socialistické vesnice. BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 186-187, heslo Robek Antonín.

okruhu lidí.“¹⁰⁴ Podle nich je svým rozsahem naše tradice lidového kronikářství v Evropě výjimečným jevem: „Lidové kronikářství bylo u nás v minulosti jevem (...) tak rozšířeným, že se nám v tom nemůže rovnat ani jeden z evropských národů.“¹⁰⁵

Autoři lidových kronik byli většinou staří lidé, a tak tyto zápisky vyjadřují především názory jejich generace, jež se mohly lišit od názorů mladších generací. Lidoví kronikáři se objevovali ve městech i na vesnicích, avšak v těchto prostředích panovaly odlišné postoje a názory: „Město, jak ukazují prameny, se neztotožňuje se sociálními potřebami a tužbami vesnice a namnoze se proti nim objektivně i subjektivně staví.“¹⁰⁶

Podle Nahodila a Robka spadají počátky lidového kronikářství jako příležitostného individuálního projevu do 17. století, z něhož pocházejí zápisky zaznamenávající drobné potřebné údaje.¹⁰⁷ První zápisky lidových kronikářů se nacházely na deskách modlitebních knížek nebo biblí, kam jejich autoři zaznamenávali údaje jako narození a úmrtí rodinných příslušníků, ceny obilí, odpracované robotní dny atd.

Z lidového kronikářství se v 18. století stal masový jev. Robek poukazuje na období od poloviny 18. století do poloviny 19. století, kdy bylo lidové kronikářství velmi bohaté.¹⁰⁸ Lidoví kronikáři se ve svých zápiscích zabývali nejen údaji ohledně průběhu nějaké události, ale vybírali si hlavně fakta, k nimž vyjadřovali svůj postoj, ať už kladný nebo záporný. Tak mimovolně odhalují „i svá přání, své sympatie a umožňují nám tak dohlédnout do světa svých názorů, myšlenek, ideologie a poznat tak jejich cíle, sny a tužby.“¹⁰⁹ Věnovali se nejen událostem, které se odehrávaly v jejich současnosti, ale vraceli se i k událostem z minulosti. Podle historika Františka Kutnara¹¹⁰ je idealizace minulosti výrazným motivem lidového myšlení: „Není v současné situaci jen nostalgickou vzpomínkou, nýbrž je nepřímou kritikou současných vad národního života, je výrazem nespokojenosti, která se jen formálně a zdánlivě opírá o fakta české minulosti.“¹¹¹ Nejčastěji psali o tématech, jako bylo počasí, dále o své osobě, o tématech týkajících se státu (o vladaři, reformách, politických událostech, povstáních, revolucích apod.), o místních událostech (např. stavba silnice) a pohromách (krupobití, povodeň, požár, válka, hladomor, epidemie nemocí), cenách obilí, věnovali se i

---

¹⁰⁴ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 21.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 19.

¹⁰⁶ ROBEK, Antonín. *Lidové zdroje národního obrození*. Praha 1973, s. 19.

¹⁰⁷ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 27.

¹⁰⁸ ROBEK, Antonín. *Lidové kronikářství na Kralupsku a Mělnicku*. Praha: ÚEF ČSAV, 1974, s. 11.

¹⁰⁹ ROBEK, Antonín. Rok 1848 v zápiscích středočeských lidových kronikářů. *Český lid*. 1973, č. 3, s. 133.

¹¹⁰ (1903-1983). BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 130, heslo Kutnar František.

¹¹¹ KUTNAR, František. *Sociálně myšlenková tvářnost obrozeneckého lidu*. Praha: Historický klub, 1948, s. 108.

doporučením a radám, jako např. jak bojovat proti uřknutí dobytka. Robek upozorňuje na rozdíly mezi kronikáři, které byly především povahy sociální (na vesnicích psali např. velcí sedláci, chalupníci a domkáři, řemeslníci, učitelé a podruzi, ve městech např. měšťané, řemeslníci, kováři, učitelé apod.), ale rozdíl byl i mezi kronikáři městskými a vesnickými.¹¹² Kutnar uvádí, že pozornost lidových pisatelů upoutávaly mimořádné události, především válka, neboť je „nejrozsáhlejší součástí lidového myšlení o věcech veřejných a objevuje se na předním místě mezi fakty, jejichž prostřednictvím navazuje prostý člověk vztah ke svému nejširšímu okolí.“¹¹³ Na základě pocitů a dojmů, které v nich válka vyvolala, tak měli někteří lidé potřebu se k nastalé situaci vyjádřit a zachytit dobovou náladu.¹¹⁴ Takové typy zápisů byly adresovány jejich budoucím potomkům, „aby jim zanechali zprávu o svých prožitých útrapách a poučením je vyvarovali podobných nesnází, prostě zapisují fakta a stěžují si jen na obecná a individuální příkoří.“¹¹⁵

K dějinám kronikářství patří kromě lidového kronikářství i tzv. písmáctví,¹¹⁶ o němž bych se chtěla na tomto místě krátce zmínit, protože bylo jednou ze složek českého národního hnutí. Označení písmák se objevilo v období označovaném jako rekatolizace. Původně se za písmáka považoval samouk „z řad vzdělanějších příslušníků lidových vrstev, který zpravidla bývá čtenářem – hloubavcem, milovníkem starých knih, pisatelem pamětí nebo kronik a vlastních úvah těsně spjatých s místním prostředím, po případě příležitostným veršovcem.“¹¹⁷ Charakteristickým znakem písmáků byla literatura spjatá s místním prostředím, v níž převažovaly veršované sbírky (jejich typickým rysem je lidové mravokárství) a z prozaických prací převládaly paměti. Nejvíce písmáků bychom našli v oblasti severních Čech. Jednalo se především o tajné nekatolíky, kteří svou naději v návrat osobních i náboženských svobod posilovali četbou reformační literatury.¹¹⁸ Četly se kancionály, malé kancionálky („špalíčky“), bratrské spisy a především Bible kralická.¹¹⁹ Tak vzniklo pojmenování písmák – člověk, který horlivě a přemýšlivě čte Bibli (Písmo).¹²⁰ Známymi písmáky byli např. Věnceslav Metelka,¹²¹

¹¹² ROBEK, Antonín. *Lidové zdroje národního obrození*. Praha 1973, s. 17.

¹¹³ KUTNAR, František. *Sociálně myšlenková tvářnost obrozeneckého lidu*. Praha: Historický klub, 1948, s. 95.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 112.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 96.

¹¹⁶ Označení lidový kronikář a písmák se v některých případech překrývají jako v případě F.V.Vaváka.

NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 22.

¹¹⁷ JECH, Jaromír. Krkonošský písmák Věnceslav Metelka: Kapitola z dějin folkloristiky a folklóru. *Český lid*. 1956, č. 1, s. 9-10.

¹¹⁸ ŠMÍD, Luděk. Zjev písmáka v kultuře našeho venkova. *Český lid*. 1948, č. 11-12, s. 241.

¹¹⁹ Překlad Bible z původního jazyka do češtiny pořizovaný překladateli jednoty bratrské (2. polovina 16. století). Je považovaná za základ spisovné češtiny. *Universum*. Praha: Knižní klub, 2006, s. 88, heslo Bible kralická.

¹²⁰ „Je to původně starý lidový název pro lidi z lidových vrstev, kteří se zabývali biblí, „písmem“, kteří bibli četli a nad ní rozumovali.“ „Později to byl každý, kdo pocházel z lidových vrstev a zabýval se přemýšlením nad

nebo katolík František Jan Vavák,¹²² jenž dokládá, že písmáctví nebylo pouze záležitostí nekatolíků. Po roce 1848 písmáci z vesnic vymizeli¹²³ a od 90. let 19. století se název písmák používá jako adekvátní termín pro lidové kronikáře i pro hnutí kronikářů.¹²⁴

2.1.3 19. století

V 19. století se objevil první předpis týkající se psaní kronik. Nejvyšší český purkrabí hrabě Karel Chotek vydal nařízení (inspiroval se nařízením o vedení kronik, jež od roku 1829 platilo v Bavorsku) platné od roku 1836, v němž ukládal, „aby ve všech městech a městysech – trhových obcích a v rámci farních úřadů byly založeny a vedeny pamětní knihy.“¹²⁵ Pamětní kniha měla pravdivě zachycovat události místního charakteru, dále např. vzácné návštěvy v obci, přírodní katastrofy, ale i zvyky a obyčeje, údaje o obyvatelích (jejich počet, křtiny a úmrtí apod.). Pokud chtěl kronikář zachytit celostátní události, mohl tak učinit jen v případě, že nějakým způsobem k obci vztahovaly. Kronika musela být psaná v němčině nebo v latině, měla to být kniha velkého formátu, s 300 až 350 listy. Na konci svazku měl kronikář¹²⁶ uvést věcný rejstřík.¹²⁷ Nelze však říct, že by se kroniky od té doby psaly všude. Dále vznikaly i kroniky školní, spolkové nebo závodní.

Okolo roku 1848 nastává vrchol lidového kronikářství, pak klasické kronikářské zápisy upadají¹²⁸ a pro venkov nastává období negace a latence.¹²⁹ Éra kronik je nahrazena érou otevřeného politického boje, do něhož zasahuje hlavně tisk.¹³⁰ Ve druhé polovině 19.

---

jakoukoli knihou, kterou četl, tedy i nenáboženskou.“ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 20-21.

¹²¹ (1807-1867). Školní pomocník, zemědělec, houslař a především velký vlastenec z Pasek nad Jizerou, jehož deníkové zápisky použil prozaik Karel Václav Rais při psaní *Zapadlých vlastenců*. JECH, Jaromír: *Krkonošský písmák Venceslav Metelka*. Kapitola z dějin folkloristiky a folklóru. *Český lid*, 1956, č. 1, s. 4-18.

¹²² (1741-1816). Kronikář, selský písmák a básník, sedlák a rychtář v Milčicích u Poděbrad. ŠMÍD, Luděk. *Zjev písmáka v kultuře našeho venkova*. *Český lid*. 1948, č. 11-12, s. 243.

Byl to samouk, osvojil si základní vzdělání a ovládal i zeměměřičství, kartografii, stavbu mostů a hrází, humánní i veterinární léčitelství, zaváděl progresivní praktiky do zemědělství, ovocnářství, včelařství a chovu dobytka, zajímal se jako konzervativně orientovaný vlastenec též o národní a regionální dějiny. Jeho dílo jsou sedmisvazkové *Knihy pamětní pojednávající o událostech z let 1770-1816*. BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 245, heslo Vavák František Jan.

O F. J. Vavákovi psal např. historik František Kutnar (KUTNAR, František. *František Jan Vavák*. Praha: Českomoravský kompas, 1941. 151 s.), jenž v něm viděl výrazné zpodobnění národního hnutí. Nepsal však detailně o Vavákově životě a díle, nýbrž o myšlenkovém obsahu a duchovní tvářnosti tohoto sedláka, vlastence a katolíka (s. 7).

¹²³ ŠMÍD, Luděk. *Zjev písmáka v kultuře našeho venkova*. *Český lid*. 1948, č. 11-12, s. 244.

¹²⁴ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 21.

¹²⁵ BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 17.

¹²⁶ *Obecní kronikář je „osoba pověřená příslušnými představiteli obce.“ Tamtéž, s. 7.*

¹²⁷ *Tamtéž, s. 15.*

¹²⁸ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 33.

¹²⁹ ŠMÍD, Luděk. *Zjev písmáka v kultuře našeho venkova*. *Český lid*. 1948, č. 11-12, s. 244.

¹³⁰ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 33.

století se začal projevovat zájem o lidovou písemnou tvorbu, a to od 50. a 60. let 19. století,¹³¹ avšak většímu zájmu se tento druh písemné tvorby těšil až po národopisné výstavě, jež se uskutečnila roku 1895.

2.1.4 20. století

Za první republiky byl vydán zákon (roku 1920, o rok později bylo vydáno nařízení vlády k jeho provádění, další vládní nařízení bylo vydáno roku 1932), podle něhož měly všechny samosprávné obce v republice vést pamětní knihu. V souvislosti s tím se objevily publikace o vedení kronik (první z nich byl *Návod k vedení pamětních knih* od agrárního historika, vysokoškolského pedagoga a muzejníka Josefa Kazimoura¹³² z roku 1915) a také kronikářské kurzy.¹³³ Pokud se kronika teprve zakládala, měl kronikář začít zeměpisným a historickým popisem obce a představením sebe sama. Události v obci měl zapisovat chronologicky, „měly vystižně zobrazovat obec po stránce hospodářské, populační, sociální, veřejně zdravotnické, kulturní, lidopisné a náboženské.“¹³⁴ Na kronikáře měla dozírat letopisecká komise složená ze starosty obce a dvou občanů, které zvolilo obecní zastupitelstvo. Dozor nad kronikami měl provádět i okresní úřad.¹³⁵ Zákon z roku 1920 a vládní nařízení z roku 1932 byly zrušeny až v roce 2006, kdy vznikl nový zákon o kronikách obcí.

Po roce 1948 nastaly ve vedení kronik změny a došlo ke zpolitizování činnosti kronikářů. Ti měli být veřejnými činiteli a osvětovými pracovníky, měli mít kolem sebe široký kolektiv spolupracovníků a úzce spolupracovat se stranickou organizací. Nově přijaté směrnice pro kronikářskou práci dávaly kronikářství „charakter veřejně prospěšné kulturně osvětové činnosti.“ Velkou roli hrálo např. opatření, aby byly kroniky soustavně využívány při politickovýchovné činnosti: „Takový dobře zpracovaný pohled na jednotlivé události, změny, přerod obce, města, s kterým se seznámí co nejširší okruh občanstva, má velký význam pro povzbuzení aktivity obyvatel, naplňuje hrdostí nad dosaženými úspěchy a nutí i k zamyšlení nad nápravou případných chyb a nedostatků, kterých se pracující na různých

---

¹³¹ ROBEK, Antonín. *Lidové zdroje národního obrození*. Praha 1973, s. 11.

¹³² (1881-1933). Kromě prací z oblasti agrární historie byl autorem statí o dějinách selského stavu, hospodářských dějinách 18. století, vlastivědě, sepsal *Návod k vedení pamětních knih* (Praha 1915), první příručku pro obecní kronikářství a sestavoval zpočátku Bibliografii české historie od r. 1915. BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 110, heslo Kazimour Josef.

¹³³ BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 19.

¹³⁴ Tamtéž, s. 20.

¹³⁵ Tamtéž.

úsecích dopouštějí.¹³⁶ Politický a ideologický tlak na kronikáře se tedy stupňoval, forma a obsah kronik musely odpovídat principům a potřebám tehdejší společnosti. Dozor nad psaním kronik vykonávaly odbory školství a kultury okresních národních výborů a zajišťovaly odborně-poradenskou činnost, kam spadala i politická výchova kronikářů. V onu dobu podle kronikáře Jiřího Bartoně¹³⁷ počet obecních kronikářů spíše klesal. Kroniky se pak psaly často pouze formálně, nebo se nepsaly vůbec.¹³⁸

V 60. letech se stavem tehdejšího kronikářství začalo zabývat ministerstvo kultury a požadovalo, aby v obcích, kde nebyla kronika dosud založena a kde nebyl jmenován žádný kronikář, byl tento nedostatek napraven. Poradenskými středisky kronikářů se stala okresní a krajská vlastivědná muzea ve spolupráci s archivy a začal vycházet časopis Muzejní a vlastivědná práce s částí Kroniky a kronikáři. Poté, co kronikářství přešlo do přímé metodologické péče muzeí, nastal jeho nový nástup.¹³⁹

Kronikáři se řídili směrnicemi z roku 1956, pomáhat jim měla příručka autora prací z oblasti kronikářství Václava Pubala¹⁴⁰ a Antonína Robka *Píšeme kroniku*.¹⁴¹ V této publikaci autoři mimo jiné radili, aby se kronikáři vyhýbali sepisování dějin obce od okamžiku jejího vzniku. Jejich úkolem bylo psát o současných událostech. Ty jim však kvůli sepisování dějin mohly unikat: „Cena kronikářské práce byla vždy v tom, že kronikář zachycoval ve svých zápisech živou současnost svého místa, obce, závodu, jak ji také sám prožíval a cítil.“¹⁴² Sepisování dějin měli nechat na zkušených vědeckých pracovnících a raději se věnovat tomu, co historickým pracím uniká (např. vnitřnímu životu místa). Pro kronikáře je důležitá schopnost vybírat materiál a hodnotit jej, určit, co je významné, a nevýznamné vyloučit. Hlavní úkol však je vybírat skutečnosti, jež jsou typické pro místo, kde žije. Měl by sledovat kladné i záporné jevy ve společnosti a zaujmout k nim správné stanovisko. I Zdeňka Vaněčková vidí v retrospektivním zápisu nevýhodu, neboť se tím ztrácí bezprostřednost a citová motivace, které patří k zápisům ze současnosti.¹⁴³ Záznam

¹³⁶ ROBEK, Antonín; PUBAL, Václav. *Píšeme kroniku*. Praha: Orbis, 1963, s. 11-12.

¹³⁷ *Praha 11: Oficiální internetové stránky městské části Praha 11* [online]. c2003-2010 [cit. 2011-05-04]. Z minulosti Prahy 11. Dostupné z WWW: <<http://www.praha11.cz/cs/jizni-mesto-v-kostce/z-minulosti-prahy-11/>>.

¹³⁸ BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 21.

¹³⁹ Tamtéž, s. 22.

¹⁴⁰ (*1913), člen archivní rady MV. *Archivnictví.ic.cz* [online]. c2001-2010 [cit. 2010-08-14]. Historický kalendář. Dostupné z WWW: <<http://archivnictvi.ic.cz/histkal.php?akce=all&filtr=1&page=2>>.

¹⁴¹ ROBEK, Antonín; PUBAL, Václav. *Píšeme kroniku*. Praha: Orbis, 1963. 100 s.

¹⁴² Tamtéž, s. 12-13.

¹⁴³ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zakládání JZD v obecních kronikách. In *Česká vesnice po roce 1945: sborník referátů ze semináře pořádaného oddělením etnografie socialistické společnosti Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV v Praze*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1987, s. 50.

současnosti je tedy cílem kronikářské práce. Socialistický kronikář měl mít podle Vaněčkové tyto morální vlastnosti: „a) kladný, domovský vztah k regionu, k obci a zájem o pokrokové tradice spjaté s její historií i s její budoucností, b) kladný vztah k lidem, mládeži, o jejíž lepší a radostnější budoucnost se usiluje tím, že jí dává poučení z minulých bojů pracujícího lidu.“¹⁴⁴

Termín lidový kronikář dostal nový význam, splynul totiž s termínem oficiální kronikář.¹⁴⁵ V té době byli lidoví kronikáři označováni jako jedni z neaktivnějších budovatelů a stoupců socialismu.¹⁴⁶

Po roce 1989 přestaly kroniky být pod kontrolou odborů kultury okresního národního výboru (ONV) a krajského národního výboru (KNV) a péče o ně přešla na obce.¹⁴⁷

2.2 Kroniky po roce 1989

Bartoň uvádí, že v tomto období rostl zájem o dějiny (nejen místní), místní památky nebo regionální tradice, a tak se někteří lidé sami hlásili jako kronikáři.¹⁴⁸ I dnes mohou kronikáři využívat příruček¹⁴⁹ a navštěvovat školení, která jim mohou pomoci vyřešit problémy se psaním kroniky. Řídí se zákonem z roku 2006,¹⁵⁰ jejich práci však ovlivňuje i zákon o ochraně osobních údajů,¹⁵¹ neboť již nesmějí v kronice uvádět osobní údaje obyvatel, pokud k tomu nedostanou jejich souhlas (což může vést k tomu, že místo jmen a dat narozených a zemřelých bude mít zápis v kronice podobu typu: narodili se dva muži a tři ženy, zemřeli čtyři muži a dvě ženy).

Jednou z otázek, které dnešní kronikáři řeší, je, jakým způsobem psát kroniky. Kromě klasického ručního psaní a psaní na psacím stroji (zřejmě méně používané) lze kroniky psát také na počítači.¹⁵² Zatímco u některých budí tento způsob uchovávání záznamů nedůvěru, jiní oceňují možnosti, které počítač nabízí.¹⁵³ Bartoň však zdůrazňuje, že za kroniku se

---

¹⁴⁴ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen. In *Etnografie dělnictva* 7. Praha: ÚEF ČSAV, 1976, s. 279.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 275.

¹⁴⁶ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 134.

¹⁴⁷ BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 21-23.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 23.

¹⁴⁹ Např. BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005. 79 s.

¹⁵⁰ Zákon č. 132/2006 Sb. o kronikách obcí.

¹⁵¹ Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

¹⁵² BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 51.

¹⁵³ Tamtéž, s. 54.

nepovažují dokumenty uložené v počítači nebo na nosičích, „ale následné vytištění textu na číslované listy, které se zabezpečí svázáním.“¹⁵⁴

Je zajímavé, kam dospěl vývoj pojmu kronika. Toto slovo se objevuje velmi často, má široké využití, které však podle Bartoně vede v některých případech k jeho devalvaci. Kromě tradičního využití slova kronika (kroniky obcí, spolků, středověké kroniky apod.) upozorňuje i na odvozené užívání tohoto pojmu. Mezi tyto nové způsoby použití patří např. „fotokronika“ („vlastně komentované album fotografií z uskutečněných akcí nejrůznějších organizací, institucí, ale i rodin“), „černá kronika“, „kronika dne“ („publicistické přehledy daného časového období“), „Kronika lidstva“ („aj. obdobné přehledné publikace, kompendia“), „Kocourkovská kronika“ („recesistická beletrie“) apod.¹⁵⁵

---

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 55.

¹⁵⁵ Tamtéž, 66-67.

3 Nástin vývoje odborného a vědeckého zájmu o kroniky a jejich studium v české odborné literatuře

Tato část je kompilace, jež byla vytvořena na základě vybraných titulů odborné literatury k tématu kronikářství.

Zatímco studium lidové tvorby má své počátky na konci 18. století, zájem o lidovou písemnou tvorbu začal až později, konkrétně od 50. a 60. let 19. století.¹⁵⁶ Jedním z prvních, kdo upozornil na vesnickou memoárovou literaturu, byl básník, novinář a prozaik Jan Neruda,¹⁵⁷ který doporučoval, „aby s ní byla široká veřejnost seznámena.“¹⁵⁸ Větší zájem o tuto literaturu se projevil až po známé národopisné výstavě (Národopisná výstava československá), jež se konala roku 1895. Na význam této literatury upozorňovali někteří badatelé, např. literární vědec, folklorista a vysokoškolský pedagog Václav Tille,¹⁵⁹ literární historik a vysokoškolský pedagog Jan Jakubec¹⁶⁰ nebo kulturní historik, národopisec, knihovník a bibliograf Čeněk Zíbrt.¹⁶¹ Zíbrt byl redaktorem časopisu Český lid (vychází od roku 1891), v němž byly zveřejněny některé kronikářské zápisy, avšak jen takové, jež měly podle tehdejší etnografie vztah k národopisnému materiálu.¹⁶²

Za skutečností, že od 90. let 19. století bylo mnoho kronik edičně zpracováno a vydáno, stojí vlastivědné hnutí, jež dávalo najevo národní odpor k národnostní politice Rakouska-Uherska a jehož rozmach začal spolu s již zmíněnou Národopisnou výstavou československou. V jeho čele stála vesnická a maloměstská inteligence, již reprezentovali hlavně učitelé.¹⁶³ Toto hnutí se rozvíjelo již od 60. let 19. století a mělo zájem především o prameny, jako byly lidové kroniky a různé kuriózní rukopisy (např. knížky lidových pověr nebo kouzelnické knížky).¹⁶⁴

Zájem o kroniky se zvýšil v souvislosti se změnami v české společnosti a především s rozmachem agrárního hnutí, které se tomuto tématu věnovalo ve svých časopisech (např. Venkov, Časopis pro dějiny venkova, Věstník československého zemědělského muzea) a

---

¹⁵⁶ ROBEK, Antonín. *Lidové zdroje národního obrození*. Praha 1973, s. 11.

¹⁵⁷ NERUDA, Jan. *Dílo Jana Nerudy XI*. Praha: Kvasnička a Hampl, 1924. Výjimky u kroniky selské, s. 204. (1834-1891). *Universum*. Praha: Knižní klub, 2006, s. 28, heslo Neruda Jan.

¹⁵⁸ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 15.

¹⁵⁹ (1867-1937). BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 230, heslo Tille, Václav.

¹⁶⁰ (1862-1936). BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 90-91, heslo Jakubec, Jan.

¹⁶¹ (1864-1932). BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 263-264, heslo Zíbrt, Čeněk.

¹⁶² NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 20.

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ ROBEK, Antonín. *Lidové zdroje národního obrození*. Praha: Univerzita Karlova, 1974, s. 12.

využívalo jej ke svému politickému prospěchu.¹⁶⁵ Tématu se věnovaly i různé vlastivědné a muzejní časopisy.¹⁶⁶ Všeobecně se těmto pramenům přisuzoval pouze místní, značně omezený význam.

Další vědec, který se snažil vzbudit zájem o studium lidových kronik, byl český historik a profesor Univerzity Karlovy v Praze Josef Pekař:¹⁶⁷ „Zato však můžeme se, a věřím, že právě před národy, které jako Francouzové mohou ukázati na bohatou memoárovou literaturu, psanou však jen vyššími stavy, chlubiti paměti, které psaly upracované ruce selské.“¹⁶⁸ Jedním z předmětů jeho zájmu bylo působení významných lidových individualit v procesu sebezdokonalování a kultivaci lidového kolektivu, zvláště venkovského. Tento proces byl pro něj zastoupen Františkem Janem Vavákem z Milčic a Josefem Dlaskem z Dolánek u Turnova.¹⁶⁹ Ve stati o pamětech sedláka Dlaska¹⁷⁰ psal o tom, „že historie ví velmi málo o lidu, který je tvůrcem procesu, ze kterého vyrůstají dějiny.“¹⁷¹ Na příkladu kroniky sedláka Dlaska¹⁷² se pokoušel ukázat význam lidových kronik „jako jakéhosi korektivu práce historické.“¹⁷³ Ani tento Pekařův pokus nevedl k hlubšímu zájmu o studium lidových kronik. Centrální vědecké časopisy se této problematice téměř nevěnovaly.¹⁷⁴

V období po druhé světové válce „se vzhledem na postulované sepětí etnografie s historií objevilo větší množství zpráv o jednotlivých lidových kronikách, ať už v centrálních etnografických časopisech nebo v časopisech vlastivědných a muzejních.“¹⁷⁵ Projevy zájmu o kronikářství nalezneme např. v časopise *Český lid* z roku 1946, kde se objevily články jako *Kronikářské organizace*,¹⁷⁶ *Za dobrým kronikářem*,¹⁷⁷ *Pište kroniky!*¹⁷⁸ nebo *Pamětní knihy obecní*.¹⁷⁹ V článku *Kronikářské organizace* se objevila doporučení, jako např. aby okresní osvětové rady nesvěřovaly práci na kronice jen jedné osobě, ale aby se na ní podíleli i vlastivědní pracovníci, muzejníci, archiváři apod., aby se v každé obci vedla pamětní kniha

---

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 15-16.

¹⁶⁶ Pro soupis vlastivědných a muzejních časopisů viz NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 158 ad.

¹⁶⁷ (1870-1937). *Universum*. Praha: Knižní klub, 2006, s. 117, heslo Pekař Josef.

¹⁶⁸ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 16.

¹⁶⁹ HANZAL, Josef. *Josef Pekař*. Praha: Mladá fronta, 1992, s. 23.

¹⁷⁰ *Studie Memoiren des Bauers Dlask* v časopise *Politik*, 25. prosince 1898.

¹⁷¹ ROBEK, Antonín. *Lidové zdroje národního obrození*. Praha: Univerzita Karlova, 1974, s. 14.

¹⁷² DLASK, Josef. *Paměti sedláka Josefa Dlaska: S úvodní studií prof. Dr. Josefa Pekaře; k vydání připravil, doslovem a poznámkami doprovodil dr. František Kutnar*. Praha: Melantrich, 1941. 132 s.

¹⁷³ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 16.

¹⁷⁴ Tamtéž.

¹⁷⁵ Tamtéž, s. 17.

¹⁷⁶ ČERNÝ, Václav. *Kronikářské organizace*. *Český lid*. 1946, č. 2, s. 27-28.

¹⁷⁷ ČERNÝ, Václav. *Za dobrým kronikářem*. *Český lid*. 1946, č. 2, s. 27.

¹⁷⁸ *Pište kroniky!*. *Český lid*. 1946, č. 2, s. 26-27.

¹⁷⁹ *Pamětní knihy obecní*. *Český lid*. 1946, č. 5, obálka č. 2.

nebo aby se všichni kronikáři z daného okresu scházeli a jednali o jednotném vedení kronik, především o zápisech z druhé světové války.¹⁸⁰ Významná byla práce Sociálně myšlenková tvářnost obrozeneckého lidu od Františka Kutnara z r. 1948,¹⁸¹ který zde interpretoval zápisky lidových kronikářů, jež byly využity jako pramen k poznání lidového myšlení.¹⁸² Kutnar tvrdil, že „lidová společnost je v poměru ke společnosti vyšší méně individualizovaná.“ To však rozhodně neznamená, že by se v ní nevyskytovali vůdčí a tvůrčí jedinci: „Vystupují výrazně do popředí jako lidoví písmáci, lidoví zpěváci a básníci, kronikáři, vzdělávatelé, mravokárci, povídkáři nebo lidoví výtvarní umělci. Účastní se budování lidové duševnosti, jejich výtvoři stávají se obecným majetkem lidu, ale sami zanikají jako neznámí většinou v budoucí paměti lidu. Jejich anonymita je výrazem jejich nadindividuální splynutí se sociálním celkem, ke kterému nerozlučně náležejí.“¹⁸³ Výtvoři těchto jedinců jsou z historického hlediska důležité v tom smyslu, „že mohou být zařazeny podle doby a určeny podle původu a že poskytují oporu chronologickou, krajovou a osobnostní.“¹⁸⁴ Anonymní literatura je pro badatele rovněž cenná, jelikož tyto výtvoři „otevřejí schránu lidské psychologičnosti,“ neboť se předpokládá, „že se obsah lidového myšlení po dlouhé období jen pozvolna měnil.“¹⁸⁵

Zájem o kronikářství neustal ani v období po roce 1948, což lze doložit velkým množstvím vydaných prací.¹⁸⁶ V ohnisku zájmu bylo např. téma písmáctví¹⁸⁷ nebo dějiny lidového kronikářství, o nichž psali Otakar Nahodil a Antonín Robek v práci České lidové kronikářství.¹⁸⁸ Antonín Robek byl autorem nebo spoluautorem mnoha prací, jež se týkaly kronikářství. Psal např. o městských lidových kronikách jako o pramenech poznání nebo o lidovém kronikářství v jednotlivých oblastech Čech.¹⁸⁹ Pozornost se mimo jiné zaměřovala na zápisy v obecních kronikách, jež se týkaly zakládání a začátkům Jednotných zemědělských družstev (JZD) v daném místě („Kronikářské zápisy se zabývají významnou otázkou

¹⁸⁰ ČERNÝ, Václav. Kronikářské organizace. *Český lid*. 1946, č. 2, s. 27.

¹⁸¹ KUTNAR, František. Sociálně myšlenková tvářnost obrozeneckého lidu. Praha: Historický klub, 1948. 211 s.

¹⁸² NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 19.

¹⁸³ KUTNAR, František. Sociálně myšlenková tvářnost obrozeneckého lidu. Praha: Historický klub, 1948, s. 12.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 14.

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ Viz příloha Bibliografie kronikářství.

¹⁸⁷ Např. ŠMÍD, Luděk. Zjev písmáka v kultuře našeho venkova. *Český lid*. 1948, č. 11-12, s. 241-244, nebo JECH, Jaromír. Krkonošský písmák Věnceslav Metelka: Kapitola z dějin folkloristiky a folklóru. *Český lid*. 1956, č.1, s. 4-18.

(1918-1992) folklorista a spisovatel. V letech vědecký pracovník 1954-1973 v ÚEF ČSAV, z toho 1964-1972 jako ředitel. Soustředil se na lidovou prózu, především pohádky, ale zajímal se také o pověsti, humorky, písmáctví a lidovou filozofii. BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 94-95, heslo Jech Jaromír.

¹⁸⁸ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960. 163 s.

¹⁸⁹ BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 186-187, heslo Robek Antonín.

zakládání JZD, ukazují, jaké byly jejich první potíže, jak přežitky ve vědomí lidí bránily ve společné práci i v novém způsobu kolektivního hospodaření.¹⁹⁰). Toto téma zkoumala např. Zdeňka Vaněčková.¹⁹¹ Při své práci v ÚEF ČSAV v Praze čerpala z kronik, především obecních, zabývala se dělnickým tiskem a jeho významem pro etnografické studium dělnictva.¹⁹²

I po roce 1989 se studiu kronik věnovala a věnuje pozornost, což souvisí s rostoucím zájmem o místní dějiny, jak jsem již dříve uvedla. Dochází např. k vydávání některých kronik, nebo se kroniky využívají jako podklad pro vydání dějin obce. Kromě toho najdeme i práce věnované autorům spjatým s určitým místem.¹⁹³

---

¹⁹⁰ NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. *České lidové kronikářství*. Praha: Orbis, 1960, s. 135.

¹⁹¹ Viz např. VANĚČKOVÁ, Zdeňka. *Zápisy v obecních kronikách o zakládání JZD*. Praha: ÚEF ČSAV, 1977. 278 s.

¹⁹² BROUČEK, Stanislav, et al. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 244, heslo Vaněčková Zdeňka.

¹⁹³ Např. PENČÍK, Josef. Jakub Deml – tasovský kronikář. *Vlastivědný věstník moravský*. 1992, roč. 44, č.1, s. 80-91.

4 „Zrození“ kronikáře a jeho názorový profil¹⁹⁴

4.1 Vztah kronikářů k jejich práci

4.1.1 Cesta k funkci kronikáře

Před popisem způsobu, jak se informátoři k funkci obecního kronikáře dostali, je třeba definovat, kdo je obecní kronikář. Je to „osoba pověřená příslušnými představiteli obce.“¹⁹⁵

Informátoři vypověděli, že se k funkci kronikáře dostali dvěma způsoby: 1) byli požádáni někým ze zastupitelstva obce nebo předchozím kronikářem, aby jeho práci převzali,¹⁹⁶ 2) rozhodli se k tomu podle svých slov poté, co se po ukončení činnosti předchozího kronikáře nenašel nikdo, kdo by v ní chtěl pokračovat.¹⁹⁷ První možnost přiblížil tento informátor: „ (...) v podstatě mě k tomuhletomu vybídnul bývalý zastupitel pan V. Ch.“¹⁹⁸ Druhou možnost pak můžeme vidět v této výpovědi: „Kroniku vedu od roku 1998, kdy zemřel náš vynikající kronikář, bývalý pan učitel V.J., (...) a protože po jeho úmrtí vlastně o to nikdo neměl zájem, tak to spadlo na mě.“¹⁹⁹ Příklad toho, jak konkrétně může probíhat převod kroniky na nového kronikáře, můžeme vidět v následující výpovědi: „Pan J. zesnul (...). Kdo ho určil, nevím. No a já, protože jsem starostovala už od toho devadesátého čtvrtého, tak si ke mně chodil do toho devadesátého osmého, co se událo na obci, takový ty nejdůležitější události prostě atd. No a pak náhle zemřel a zůstalo to na mě. Nikdo mě nepověřoval, zastupitelstvo konstatovalo: „Ano, ty bys byla schopná...“ Nic jiného jsme k tomu nedělali.“²⁰⁰ V době výzkumu²⁰¹ vedl každý informátor kroniku různě dlouho, někteří ji vedli 2-3 roky, další přes 10 let, avšak jeden informátor ji vedl dokonce 46 let.

Na tomto místě je zajímavé vrátit se k výpovědi některých kronikářů, kteří deklarují, že o psaní místní kroniky u nich neměl nikdo jiný zájem, a proto se ho sami ujali. Tím se totiž

---

¹⁹⁴ Tento názorový profil je vystavěn na datech získaných při polostrukturovaných rozhovorech s informátory uskutečněných od února do června 2009.

¹⁹⁵ BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 7.

¹⁹⁶ Informátoři A a E.

¹⁹⁷ Informátoři B, C a D.

¹⁹⁸ Rozhovor s informátorem A, 11.2.2009.

„(...) přišla jsem k tomu tak, že jsem byla požádána předešlou kronikářkou paní H., jež z důvodů zdravotních a vysokého věku už nechtěla kroniku vést dál.“ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

¹⁹⁹ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

„Já vedu kroniku od roku 2007 na základě rozhodnutí zastupitelstva. Přišel jsem k tomu tak, že jsem zjistil, že od roku 89 tady kroniku nikdo nevede, bylo mi toho velmi líto, tak jsem se rozhodl se sám nabídnout.“ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

„Kronikář, kterej kroniku ved, se odstěhoval a nenašel se zatím nikdo jinej, tak jsem kroniku převzal.“ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

²⁰⁰ Rozhovor s informátorkou B, 8.4.2009.

²⁰¹ Rok 2009.

liší od tvrzení Jiřího Bartoně, jenž situaci viděl poněkud jinak: „Léta po roce 1989 byla a stále jsou přímo těhotná zájmem o dějiny. (...) Lidé se po kronikách u kronikářů nejen ptali. Hlásili se sami jako kronikáři obcí nebo začali psát privátní pamětní knihy.“²⁰² Otázkou zůstává, zda se v některých výpovědích nejedná o stylizaci, nebo zda se Bartoňův popis opravdu týká situace ve většině měst a obcí.

4.1.2 Příprava na práci

Všichni informátoři absolvovali nějaký kurz nebo školení, ale vesměs hodnotili jejich přínos negativně. O nedostatečném přínosu takových školení vyprávěla tato informátorka: „Já jsem se na tom školení dozvěděla jenom dvě základní informace, z čehož jsem usoudila, že na další školení už nepůjdu. První informace z toho školení bylo, že se kronika může vést buď elektronickou podobou, nebo písemnou podobou perem, propisovací tužkou, a druhá důležitá informace byla příručka, která jakoby mě vedla k tomu, jak tu kroniku mám psát a co do ní mohu napsat a co ne.“²⁰³ Kritizovali povrchnost, úzké zaměření, způsob uvedení do problematiky kronikářství, kdy jim příliš neporadili, co má takový začínající kronikář dělat, a tak využívali hlavně příručky, které na těchto školeních obdrželi. Jedna informátorka se na začátku své funkce také inspirovala u některých svých kolegů, aby viděla, jak vypadají dnešní kroniky a jak se vedou. Pouze jediný informátor se vyjádřil o školeních kladně. Dozvěděl se tam o zákonech a vyhláškách, které se k jeho práci vztahují, nejvíce však ocenil možnost výměny zkušeností s ostatními kronikáři („chodili tam všichni kronikáři, tak se vyměňovaly zkušenosti.“).²⁰⁴

4.1.3 Hodnocení předchůdců

Každý z informátorů přijal, alespoň podle toho, co vyplývá z jejich odpovědí, svou funkci dobrovolně. V tomto ohledu se shodovali, avšak v názorech, když posuzovali práce svých předchůdců, se někdy rozcházeli, a tak se v jejich výpovědích objevily kladné i záporné reakce. Většina z informátorů se k práci svých předchůdců vyjádřila negativně nebo pozitivně, pouze jeden informátor svého předchůdce ani nechválil ani nekritizoval, neboť po

---

²⁰² BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 23.

²⁰³ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

„Bylo mi to na nic. To bylo velmi povrchní, takže spíš jsem samouk.“ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.
„Ani to moc těm začátečnickům nedalo. Já myslím, že tam řešili problémy už, jako by člověk psal kroniku já nevím bůhvíjak dlouho. Já jsem myslel, že to bude něco asi takhle, jak to psát, obsah, jakej obsah to má mít, ale s tím jsem se tam jako nesetkal, no a když jsem měl nějaký dotaz, tak mně nikdo ani moc nemohl odpovědět, protože tam dělali nebo přednášeli takovej úzkej druh nebo... to, co jako oni na tý kronice dělají.“ Rozhovor s informátorem A, 11.2.2009.

²⁰⁴ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

převzetí kroniky prý pokračoval podobným stylem psaní jako on: „[předchůdce informátora] to vlastně dělal v těch intencích, v jakých jsem to já dělal. To znamená podle té osnovy.“²⁰⁵ Jako negativní jev byl shledán např. fakt, že se v práci předcházejícího kronikáře projevovala skutečnost, že dotyčný svou funkci nevykonával rád, nýbrž ji konal z povinnosti: „On to docela odflák. On to psal, že musel.“²⁰⁶ Jedna z informátorek kritizovala skutečnost, že její předchůdkyně psala i o událostech, které nesouvisely s obcí, což prý kritizovali i místní lidé: „(...) psala na psacím stroji a místními lidmi jí bylo vytýkáno, že píše vlastně o věcech, které se netýkaly naší obce. Třeba konkrétně psala o záplavách v Černošicích, přestože ty záplavy skutečně byly, tak s naší vsí neměly nic společného, takže se snažím, pokud tu kroniku píši, tak aby to bylo opravdu konkrétně k nám, k našim občanům, k akcím, které se dějí v naší obci. A na stroji, myslím si, že ... tam malovala obrázky a bylo to v duchu toho komunistického nádechu.“²⁰⁷ Došlo však i k situaci, kdy se informátor vyjádřil pochvalně o svém předchůdci, avšak práci jeho předchůdce již tak dobře neviděl, neboť se v ní podle jeho názoru vyskytovaly chyby: „měl určitý chyby v tom, neměl tam přesně uvedený některý věci.“²⁰⁸

Našla se i pozitivní kritika, když informátorka hodnotila práci svého předchůdce jako vynikající, oceňovala jeho osobnost: „Pan J. byl dlouhodobý učitel, (...) takže to byl vzdělaný člověk, znalý člověk, (...) a vlastně jsem odtud rodačka, takže ho znám odmala, takže jako vynikající.“²⁰⁹

4.1.4 Tvorba kronik

Psaní obecních kronik má svá pravidla, o nichž se kronikáři dozvídají na již zmíněných školeních nebo v odborných publikacích, kde naleznou rady, jak by se měla kronika psát. Navíc je třeba respektovat i příslušné zákony.²¹⁰ V zákoně o kronikách obcí se uvádí, že: „Každá obec vede kroniku obce (dále jen "kronika"), do níž se zaznamenávají zprávy o důležitých a pamětihodných událostech v obci pro informaci i poučení budoucím generacím.“ Dále jsou zde popsány také formální vlastnosti kroniky. O obsahu zápisu má

---

²⁰⁵ Rozhovor s informátorem A, 11.2.2009.

²⁰⁶ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

²⁰⁷ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²⁰⁸ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

²⁰⁹ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

²¹⁰ Zákon č. 132/2006 Sb. o kronikách obcí, zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

podle zákona rozhodnout obec. Pro představu, co přesně by měl zápis do kroniky obsahovat, může každý kronikář využít některou z odborných publikací.²¹¹

Bartoň uvádí, že žádná jasně daná osnova kronikářského zápisu neexistuje. Jeho rozsah může ovlivnit velikost dané obce, množství podnětů, jež se v lokalitě nalézají, nebo množství kronikářových podkladů. Jako základní náměty pro osnovu zápisů jmenuje: počasí, klimatické změny; změny životního prostředí; obyvatelstvo, pohyb obyvatelstva, zaměstnanost, počet narozených, zemřelých, migrace, změny v zaměstnanosti, nezaměstnanost; veřejné události, činnost samosprávy, vlivy a dopady státní správy, úprava obce, technických sítí, apod.; hospodářské dění, průmysl, zemědělství, úroda, podnikání, obchod, služby, vnitřní nebo vnější vlivy mající dopad na hospodářský život obce; politické strany a hnutí, volby; školství, kultura, sport, zábava; volný čas, cestovní ruch; různé. Pokud již byla osnova sestavena a použita, měla by se podle Bartoňova názoru i nadále používat.²¹²

Kronika by měla vyprávět o obci tak, aby si její čtenář dovedl představit, jak se v té či oné době žilo: „Kronika je, aby se zachytilo události, a tím pádem ty události by měly odrazit atmosféru dané doby, vždycky.“²¹³ Podle svých vyjádření chtěli všichni informátoři zachytit život v obci, na což většina z nich kladla při psaní kroniky největší důraz. Pro jednu z informátorek byly nejdůležitější děti,²¹⁴ „protože bych si přála, aby se v dalších generacích ty děti v těch kronikách našly, aby se k nim ony vracely, aby si zavzpomínaly, co se tady dělalo, protože když já jsem byla malým dítětem, tak se tady nic nedělalo, a tak bych chtěla, aby to bylo jiný.“²¹⁵ Srovnání těchto výroků se skutečnými zápisy není vždy snadné. V případě informátorky, jež kladla důraz na děti, bylo podle prostoru, který záležitostem

²¹¹ Např. BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005. 79 s.

²¹² BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 29-30.

²¹³ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

Tuto ideu najdeme i autorů prací zabývajících se kronikářstvím (např. ROBEK, Antonín; PUBAL, Václav. *Píšeme kroniku*. Praha: Orbis, 1963. s. 12-13, nebo VANĚČKOVÁ, Zdeňka. *Zakládání JZD v obecních kronikách*. In *Česká vesnice po roce 1945: sborník referátů ze semináře pořádaného oddělením etnografie socialistické společnosti Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV v Praze*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1987, s. 50.), kdy zdůrazňují, že hlavní úkol kronikáře je zachycení současných události, jež v daném místě probíhají, a že zpracovávání minulosti místa je lepší nechat odborníkům. Jeden z informátorů zaujal k problému retrospektivního zápisu podobný postoj. V jeho případě se jednalo o situaci, kdy byla mezi posledním zápisem předchozí kronikáře a informátorovým prvním zápisem téměř dvacetiletá prodleva. Problém s doplněním chybějících zápisů vyřešil takto: „To zpětně, to vakuum, jsem ještě neudělal a udělám to nějakým shrnujícím kusem, protože to už tu autenticitu nezachytíte, protože už to nejsou doklady, nejsou nic, jenom můžu jen to, co tady prošlo, takže můžu tohleto období zhodnotit, no. Jako zhodnotit, jo, už to není kronika.“ (Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009)

²¹⁴ O důležitosti vztahu kronikáře k lidem a zvláště k mládeži se zmiňuje i Zdeňka Vaněčková, když uvádí hlavní morální vlastnosti socialistického kronikáře: VANĚČKOVÁ, Zdeňka. *Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen*. In *Etnografie dělnictva 7*. Praha: ÚEF ČSAV, 1976, s. 275.

²¹⁵ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009. U této informátorky může zájem o děti souviset i s jejím povoláním učitelky.

okolo dětí věnovala,²¹⁶ jasné, že tomu tak opravdu je. U informátorů, kteří kladli důraz na zachycení událostí v obci, je pro pozorovatele zvenčí těžké posoudit, zda záznamy obsahují všechny události, jež by věrně přiblížily život v obci.

Témata,²¹⁷ o nichž kronikáři ve svých kronikách píšou, se mohou lišit, i když existují témata, která jsou společná (např. činnost obecní úřadu, volby, pohyb obyvatelstva, výstavba v obci, počasí apod.). V některých kronikách byly rubriky a jejich pořadí stále stejné, v jiných se mohly každý rok lišit, případně mohly být některé stálé a jiné se mohly měnit. Kronikáři mohou do kronik zaznamenávat témata, jež jsou podle jejich názoru pro potenciální čtenáře zajímavá. V některých kronikách se tak objevila témata, jež přímo souvisejí s danou obcí - jde např. o rubriky věnované některé z místních zajímavostí.²¹⁸ V zápisech se také může projevit vztah kronikáře k danému tématu. Jedná se o zápisy o spolcích nebo o místních společenských akcích. Pokud je daný kronikář nějakým způsobem spojený s některým z místních spolků, věnuje zápisu o činnosti daného spolku více prostoru než kolega, u kterého tomu tak není, a tak píše pouze o tom, že ten a ten spolek v obci existuje. Podobné to bývá i u kulturních akcí, o kterých se píše více v případech, kdy je daný kronikář organizuje či se jich účastní.

Také se lišily názory ohledně toho, co do kronik patří a co ne. Jedna z informátorek se např. ohrazovala proti zaznamenávání událostí, které s obcí přímo nesouvisejí,²¹⁹ a tak se o to skutečně ve svých zápisech snažila. Jiný kronikář na to může mít odlišný názor, a tak se v jedné z kronik psalo i o mezinárodních a celostátních událostech.²²⁰ Dalším sporným bodem byla nestrannost zápisů. Zatímco jeden informátor zahrnutí vlastních názorů do zápisů jasně odmítal,²²¹ v zápisech informátorek se jejich názory občas objevují.²²² Kroniky se také odlišují přítomností nebo nepřítomností příloh, které jsou pro některé informátory nepostradatelnou součástí kroniky.²²³ Tato informátorka popsala, jak se liší její styl psaní od

---

²¹⁶ Např. je zde pravidelná rubrika Akce pro děti.

²¹⁷ O jaká témata se jedná, můžeme vidět např. na rubrikách obecní kroniky obce Kosoř: činnost obecní zastupitelstva; hospodaření obce; průmysl, obchod, zemědělství; výstavba v obci, doprava, spoje; politický a kulturní život; pohyb obyvatelstva; počasí.

²¹⁸ Např. rubrika věnovaná místnímu rybníku.

²¹⁹ „ (...) přestože ty záplavy skutečně byly, tak s naší vsí neměly nic společného, takže se snažím, pokud tu kroniku píš, tak aby to bylo opravdu konkrétně k nám, k našim občanům, k akcím, které se dějí v naší obci.“ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²²⁰ Př. zvolení prezidenta Baracka Obamy, návštěva papeže Benedikta XVI. v ČR, finanční krize, prasečí chřipka apod.

²²¹ „Problém je tam jeden, že když to člověk píše, tak tam nesmí vnášet svoje nějaký, politický už vůbec ne (...). Musí to napsat jako nestranně, zachytit danou věc.“ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

²²² „No, taky někdy vlastně v tý kronice se objevují moje názory, že jo.“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

²²³ „[klade důraz,] aby tam byly zachyceny veškeré události, který se v obci stanou, a případně i to zdokumentovat dalšími dokumenty, písemnými nebo fotografickými. Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

psaní jejího předchůdce: „[předchůdce informátorky] jenom vlastně vpisoval události, že jo, které sbíral, a prostě to, já jsem začala do toho teda dávat i ty fotografie, protože se mi to líbilo, že je to takový zpestření, teda.“²²⁴ Přílohy, jež se v kronikách vyskytovaly, byly z velké části přílohy fotografické. Do příloh se však vkládaly i různé dokumenty, novinové články, plakáty k akcím a pozvánky na ně, soupisy účastníků konaných soutěží apod. Rozdílné bylo také umístění příloh. Ve většině kronik tvořily přílohy samostatnou část, v jedné z nich se však vyskytovaly přímo mezi zápisy.

Některé události by si měl kronikář zapisovat průběžně během celého roku (např. počasí, výjimečné události v době, kdy k nim došlo, apod.). Jak může vypadat příprava kronikáře na každoroční zápis do kroniky, popisoval tento informátor: „Já si zapisuju jediné, když je to věc, která je abnormální (...). Jinak ty podklady, musím vždycky dojít na obecní úřad, tam se starostou zavřít, no a on mi to může tam... Buď mi dá ty z těch zápisů zastupitelstva, takže jsem si to vytáhl, no ovšem pokavaď jde třeba o tu výstavbu obce, to už oni zase vědí nejlepší. (...) Já to dělám takhle. Já to musím napsat z toho takovej koncept, ten koncept dám na obecní úřad a oni mi ten koncept vezmou do toho... A když mi to schválej, tak takhle, protože abych tam mohl, no jména už tam nejsou, psal jsem si vždycky, abych nezkomolil jména, aby se to dalo pak opravit. Třeba jsem to špatně pochopil, co mi vyprávěli. A pak teprve, když to dostanu od starosty, tak pak teprve si vezmu kroniku, protože ta má být na obci a nejhorsí je, že si musím... Musím si to tahle nalinkovat. Krz to není vidět, ani když tam dám nějakou podložku, že jo. Já neumím psát rovně, takže to je takový dost obtížný.“²²⁵ Jinde sestavuje kroniku letopisecká komise jako v případě obce této informátorky: „Máme ustanovenou komisi, tu máme. (...) Takže takhle se scházíme a dáváme vlastně dohromady, co by bylo tak nejdůležitější nebo prostě... Nejdřív se udělá koncept, že jo, já si to píšu, to víte, do počítače a pak teprve po zhodnocení to takhle dáváme.“²²⁶

V dnešní době mnozí kronikáři využívají moderní technologie, a tak se i v tomto vzorku vyskytovali kronikáři, již psali na počítači. Někde byly kroniky nejen ve fyzické podobě, ale byly i zálohovány na CD.²²⁷ Ne všem informátorům byl tento způsob psaní vlastní, avšak např. u tohoto informátora to byla podle jeho názoru nutnost: „Já si myslím, že by se měly vést ty kroniky. Už nevím, jestli takhle v písemné podobě jako klasicky, někdo

---

„Takže se tam objeví i fotografie lidí, kteří se zúčastní brigád (smích) a všelijakých těch kulturních akcí atd. Je to život v obci, prostě.“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

²²⁴ Tamtéž.

²²⁵ Rozhovor s informátorem A, 11.2.2009.

²²⁶ Rozhovor s informátorkou B, 8.4.2009.

²²⁷ Zde je na místě připomenout, že za kroniku se nepovažuje soubor uložený v počítači nebo na nosičích, kronika se z něj stává až po následném vtištění textu na číslované listy, jež se posléze musí svázat. BARTOŇ, Jiří. *O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů*. Praha: Sekurkon, 2005, s. 55.

tomu dává přednost, ale já třeba, myslím si, že to beru zodpovědně, ale špatně píšu. Jako každý psycholog škrábu jako... Nemám dobrou rukopis. Mně nezbyvá nic jiného, než si vybrat krásný písmo v počítači a napsat to.²²⁸

Všichni informátoři považovali psaní kroniky za užitečné („Kdybych si to nemyslela, určitě bych jí nepsala.“),²²⁹ neměli pocit, že by jejich práce byla zbytečná. Hlavní důvod pro psaní kronik bylo podle jejich vyjádření zachování místních dějin pro budoucí generace, jelikož dějiny plní pro každou obec důležitou funkci. O důvodu, proč je třeba dějiny zachovávat, hovořil tento informátor: „Dějiny se mají zachovat a různé tyhlety dějinné věci v obci by měly být zachovány pro další mladou generaci. Aby historie byla známá i těm mladším.“²³⁰ Minulost by měla mít v životě lidí své místo, měli by vědět, odkud pocházejí, jak se jejich obec vyvíjela, než dospěla k současnému stavu, neboť místo, kde žijí, ovlivňuje i je samé. Z výpovědí informátorů lze usoudit, že považovali kroniku za součást lokality. Výsledky jejich práce měly sloužit především dnešním mladším obyvatelům i těm, kteří se teprve narodí. Zde existuje podobnost s orální historií, která se mimo jiné zabývá způsobem, jak se věci minulé stávají součástí přítomnosti, a je „účinným nástrojem pro poznávání mechanismů vzniku, utváření a proměn historické paměti.“²³¹

Problém, s nímž se každý kronikář dnes potýká, je anonymizace dat. Všichni kronikáři jsou omezováni zákonem na ochranu dat, kdy od roku 2006 již nesmějí uvádět jména, příjmení a osobní data. Dříve se v kronikách uváděla nejen data narození a úmrtí, ale i data sňatků. Někteří uváděli, že se tuto překážku snažili překonat tak, že požádali dotyčné nebo jejich rodinu o souhlas. Přesto se o tomto omezení vyjadřovali vesměs negativně. „To si myslím, že dobrý není, protože když napíšu, že někdo se dožil kulatého výročí, tak kulaté výročí je ve čtyřiceti letech a kulatý výročí je v pětadesáti. A když tam napíšu, že někomu bylo pětadesát, tak je to spíš čest pro toho člověka, když se do té kroniky nakonec dostane, než když řeknu, že má kulatý výročí a nesmím napsat, kolik mu bylo. (...) Já si myslím, že samozřejmě se nemusí napsat datum, ale mělo by se napsat věk, to nikoho

---

²²⁸ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

²²⁹ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²³⁰ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

„Já si myslím, že žádná obec bez historie žít nemůže.“ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

„S tím já plně souhlasím, protože sama jsem se teďka od toho devadesátýho osmýho roku setkala s tím, že sem přijdou lidi a chtějí ji vidět. (...) Měly by být zaznamenány události, co se děje ve vsi atd.“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

„I kdyby si v dalším desetiletí tu kroniku měl prohlídnout jeden jediný člověk a mělo by mu to přinést radost, tak to za to stojí.“ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²³¹ VANĚK, Miroslav; MÜCKE, Pavel; PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007, s. 73.

nezabije. (...) Jako jestli někdo myslí, že takhle z kroniky se dá něco zkonspirovat, tak je mi ho líto.²³²

Tato informátorka se zákony na ochranu dat až na výhrady souhlasila: „U předešlé paní kronikářky docházelo k tomu, že se v kronice objevovaly vedle údajů o úmrtí také příčiny úmrtí, to si myslím, že by se v kronikách skutečně objevovat nemělo. Nemělo by tam být nic, co by v době, kdy si to kdokoli přečte, tak aby se ho to jakkoli dotklo. (...) Mělo by to být psáno spíš všeobecnou formou, neměli by tam být příliš jmenování lidé, pokud to vysloveně nejsou výročí nebo sňatky, narození, tak souhlasím s uchováváním a ochranou dat.²³³ Ohledně souhlasu s uveřejněním se zatím nesetkala s tím, že by byl někdo proti.

Ačkoli je psaní kronik činnost, jež má podle informátorů pro místní dějiny svůj význam, považovali ji za činnost nevděčnou. Jeden z informátorů ji vystihl tímto způsobem: „Práce je to nevděčná, ale záslužná. (smích) Práce je to zvláštní. Je to na úkor svého volného času (...). Problém je tam jeden, že když to člověk píše, tak tam nesmí vnášet svoje nějaký, politický už vůbec ne (...). Musí to napsat jako nestranně, zachytit danou věc.²³⁴ I další na tuto otázku reagovali se smíchem: „No (smích), vděčná práce, to zrovna nevím. To by musel ohodnotit někdo jinej.²³⁵ Byla to tedy práce, jež měla smysl, ale zároveň nebyla podle informátorů zcela doceněná, i když určitou pozitivní zpětnou vazbu jim přinášelo, když se o jejich práci někdo zajímal.

4.1.5 Prezentace kronik

Informátoři mluvili při rozhovorech i o určitém zájmu o kroniky, který mezi lidmi je, což u nich jistě vyvolává dobrý pocit, že svou práci nevykonávají zbytečně. Je to určitý způsob ocenění jejich snahy. Na kroniky se v obcích chodili dívat místní současní nebo bývalí občané a studenti, a to často v rámci svých bakalářských prací. Někde kroniku lidé vyhledali

---

²³² Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

(...) to mě mrzí, že to tam nemůžu dát jmenovitě. (...) Aspoň pro účely tý kroniky to měli nějak vymezit, protože něco je jinýho dávat... ale stejně, vždyť to je na obci a dozví se to jenom ten, kdo má o to zájem.“ Rozhovor s informátorem A, 11.2.2009.

„Nás v určitém směru omezily s tím, že jako nemůžeme uvádět přesně jména a v souvislosti s určitejma historickejma věcmi, který se v obci udály. Byly by pro další generace zajímavý.“ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

„No, tak myslím, že to nebylo tak nějak dotažený na sto procent, protože jsou věci jako třeba, který se týkají tý kroniky. Já si myslím, že by tam měli být zaznamenáni lidi, kteří něco udělali pro obec, který tady žili a něco vykonali, no a my to teda děláme s tím, že teda vlastně požádáme o souhlas rodinu. Když dají, tak dají...“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

²³³ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²³⁴ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

²³⁵ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

„Vděčná? Ne... Věčná ano, ale vděčná ne (smích).“ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

„To není vděčná práce (smích).“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

sami,²³⁶ jinde ji prezentovali sami kronikáři. Jedna z informátorek nosila kroniku lidem, ukazovala ji např. na společenských akcích v obci. „jak bude (...) slavnostní otevření dětského hřiště a Den dětí, tak tady bude zpřístupněna místnost, kde budou všechny ty kroniky, kde bude fotodokumentace zpřístupněna a kde bude i promítání pro lidi, kteří o to budou mít zájem, fotografií, filmů (...). Přítelkyně má k tomu zpětný monitor a bude to pouštět i na zeď pro starší lidi.“²³⁷ Kromě toho ji o Velikonocích nosila lidem až do domu, ukazovala jim ji během koledování: „Oni z toho měli nesmírně velkou radost, obzvlášť starší lidé, poněvadž to je zvláštní, ale ty to zajímá. Rádi si to přečtou. Je to možná tím, že mají třeba víc času, nebo zajímá je to dění v obci. Moc mě to těší ten zájem od starších lidí.“²³⁸ Při takových akcích se občas setkala s překvapením lidí, kteří vůbec netušili, že se v obci kronika píše. Jinde se kronika vystavovala jednou za rok na veřejném zasedání. Jeden informátor přednášel o kronice žákům místní základní školy, téma přednášky se domlouvalo s učitelkami: „To je se školou jako spolupráce. Takže všechny třídy od první až do té devátý tam choděj. Vždycky je to vyjednaný, jedna třída přijde atd. A oni maj někdy i jako svoje speciální takový ty jako témata, který chtěj vědět nebo probrat, nebo se ptají na některý ty věci o tý obci, o tý historii atd. (...) paní učitelka jim vždycky říká, aby dávali pozor a prostě měli to a pak mají ve škole vždycky nějaký otázky a zpracovávaj to, nějaký témata. Hlavně asi kvůli tomu, aby dávali pozor při tý přednášce (smích).“²³⁹

4.1.6 Nástupci ve funkci a budoucnost „jejich“ kronik

Tématem rozhovorů s informátory byla rovněž budoucnost kronik a budoucí nástupci současných kronikářů, následovníci v jejich práci.

Nikdo z informátorů nevedl, že by již začal s „vychováním“ svého nástupce, který by za něj v budoucnu funkci převzal. Tento informátor se na možnost výchovy svého nástupce díval skepticky: „Pokud se mě ptáte, tak samozřejmě rád bych, kdyby byl nástupce, ale vychovat ho, to nevím.“²⁴⁰ Otázka nástupce tedy zůstává nezodpovězená a její řešení se (snad) najde až za nějaký čas.

---

²³⁶ Podle § 4 zákona č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí, do kroniky „může každý nahlédnout ve vymezené době na obecním úřadě.“

²³⁷ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²³⁸ Tamtéž.

²³⁹ Rozhovor s informátorem D, 3.6.2009.

²⁴⁰ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

„No, to budu muset, protože k mému věku (smích) to bude nutný, aby se toho někdo další ujal, někdo mladší.“ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

„Jako probírali jsme to v zastupitelstvu, že jo, ale zatím nikoho vážně nemáme. Oni by psali, ale jenom na počítači, a já si myslím, že kronika má být psaná v ruce.“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

Význam kroniky do budoucna spatřovali informátoři v návratu do dob minulých, ať do doby mládí zájemců („Vrátit se zpátky do minulosti, jak to vypadalo, když jsem byla malá, malý, když jsem byla mladá, mladý.“)²⁴¹ nebo do doby před jejich narozením („že si v tom naši potomci rádi počtou, že si to rádi prohlídnou, co bylo a nebylo atd.“),²⁴² kdy se člověk může dozvědět něco z minulosti rodiny (např. kdy byl postaven dům, v němž rodina žije). Jak se vyjádřil jeden z informátorů: „Určitě to má význam. Kdyby to nemělo význam, tak se s tím takhle nebudeme bavit.“²⁴³

Z výše uvedeného lze vyvodit, že se tito kronikáři ke své práci dostali podobným způsobem. Až na jednoho informátora²⁴⁴ se shodovali v názoru, že jim kronikářské kurzy a školení mnoho pozitivního nepředaly. Svě předchůdce hodnotili kladně i záporně. Vadila jim nedostatečná pečlivost související s nechuť k práci, uvádění nepřesností, zaznamenávání událostí, jež přímo nesouvisely s obcí, vkreslování obrázků. Psaní kroniky považovali za užitečnou práci,²⁴⁵ neboť pokládali za důležité, aby byly místní dějiny do budoucna zachovány, aby se příslušníci dnešní mladší generace i generace, které ji budou následovat, mohli vrátit do minulosti. Jak ukazují zkušenosti informátorů, zájem o kroniku mezi lidmi je. Způsob, jak psát správně kroniku, poznali na školeních nebo v příručkách, ale k práci přistupovali různě. Jejich společným cílem bylo zachycení života a událostí v obci. Část informátorů přidávala ke kronikám přílohy (např. fotografické), každý si zvolil formu, jakou bude kroniku psát, zda ručně nebo na počítači. Ačkoli se domnívali, že má jejich práce význam a měli z ní dobrý pocit, označili ji všichni za nevděčnou.²⁴⁶ Většině informátorů se nelíbilo, jak jsou od roku 2006 omezováni zákonem na ochranu dat. Pouze jediná informátorka k němu neměla větší výhrady.²⁴⁷ Nikdo z nich zatím nezačal s vychováváním svého nástupce. Význam kroniky v budoucnosti viděli v možnosti, že se jejím prostřednictvím mohou lidé vrátit do minulosti, ať již do svého mládí, nebo do doby před svým narozením.

„Ne, protože nevím, kdo by měl tak o to zájem. (...) Já nevím, kdo to jednou bude dělat po mně, ale zatím jsem nikoho neoslovil, jestli by měl o to někdo zájem. Ani nemůžu, protože... Nebo mohl bych, ale kronikáře jmenuje obecní zastupitelstvo.“ Rozhovor s informátorem A, 11.2.2009.

²⁴¹ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²⁴² Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

²⁴³ Rozhovor s informátorem A, 11.2.2009.

²⁴⁴ 80 let, SŠ vzdělání, místní rodák, v době výzkumu vedl kroniku 46 let.

²⁴⁵ V tomto ohledu byla mezi informátory shoda bez ohledu na jejich pohlaví, věk, vzdělání apod.

²⁴⁶ Tentýž případ.

²⁴⁷ 37 let, VŠ vzdělání, místní rodačka, kroniku vedla 3 roky.

4.2 Myšlenkový svět kronikářů²⁴⁸

Pokud jde o zobrazení myšlenkového světa kronikářů a jejich vlastností, uvádí odborná literatura, která pochází z 60. a 70. let 20. století, následující skutečnosti. Zdeňka Vaněčková popsala faktory, jež mají vliv na osobu kronikáře. Byly to jeho sociální postavení, třídní původ, světový názor, vzdělání, zaměstnání atd.²⁴⁹ Jako morální vlastnosti kronikáře jmenovala jeho zájem o region, domovskou obec a kladný vztah mládeži, pro kterou uchovává minulost a předává jí minulé zkušenosti.²⁵⁰ Václav Pubal a Antonín Robek zdůrazňovali jeho veřejnou roli, kronikář byl veřejným činitelem a osvětovým pracovníkem, tedy jeho aktivní roli v místě, kde kroniku psal.²⁵¹

Informátory v mém výzkumu spojovalo několik vlastností. Na prvním místě to byl silný vztah k domovu, jenž vyrůstá i z jeho kontrastu vůči Praze. To se shoduje i s poznatky Vaněčkové. U místa bydliště mimo jiné oceňovali jeho dobrou polohu. Dalšími společnými charakteristikami byly určitý konzervativismus, vztah k přírodě v lokalitě nebo kritický postoj k současné společnosti.

4.2.1 Vztah k domovu

V činnosti kronikáře hraje významnou roli jeho vztah k dané lokalitě, k jeho domovu. Každý z informátorů měl silný vztah k místu, kde žil, bez ohledu na to, zda zde vyrůstal nebo ne (jeden z informátorů se do svého současného bydliště přestěhoval až v pozdějším věku - „Já jsem se rozhodl na starý kolena zřídit domov, takže na tom pracuju.“),²⁵² byl to jejich domov, a tak nikdo z nich neměl v plánu se ze svého bydliště stěhovat. Tuto skutečnost potvrzuje i následující vyjádření: „Já jsem takovej patriot. Když se tady člověk narodí, tak tady chce žít a dožít.“²⁵³ Místo jejich bydliště bylo dobré nejen pro ně samé, ale i pro jejich potomky. Tato informátorka považovala vesnické prostředí za lepší místo pro výchovu dětí než Prahu: „(...) a nechtěla bych, aby tam v té Praze rostly ani moje děti do patnácti let věku, protože pokud se budou chtít vzdělávat, tak samozřejmě školy, kultura, všechno tadyhle, to jim Praha poskytuje, (...) ale základ toho dětství je potřeba, aby měly pevné základy a ty si

²⁴⁸ Následující poznatky nemusí mít vzhledem k velikosti vzorku absolutní platnost.

²⁴⁹ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen. In *Etnografie dělnictva 7*. Praha: ÚEF ČSAV, 1976, s. 272.

²⁵⁰ Tamtéž, s. 279.

²⁵¹ ROBEK, Antonín; PUBAL, Václav. *Píšeme kroniku*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1963, s. 11.

²⁵² Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

²⁵³ Rozhovor s informátorem A, 26.2.2009.

„To je můj domov.“ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

„Prostě tady jsem se narodila a tady prostě dokončím svůj život.“ Rozhovor s informátorkou B, 8.4.2009.

„[v obci] bydlím od narození, tak bych se už nikdy nikam nestěhoval a vzhledem k mému stáří teda taky.“ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

vystavíme tady.²⁵⁴ Z výpovědí informátorů vyplývalo, že život na vesnici má své výhody pro každou věkovou kategorii, o čemž svědčí i následující výpověď: „No určitě je to pro ty, kteří se sem stěhovali, výhodnější. Tady je to vůbec výhodnější i pro lidi takhle, který už jsou v důchodu, ti nikam nemusí a, jak jsem říkal, tohleto všechno tady mají, že jo, tak tady jim v podstatě nic neschází a jsou venku. No a ty, co jsou zaměstnaný, tam si to holt pár hodin odpracuje, zase sedne do auta a za chvíličku je zase na venkově.“²⁵⁵

Šlo tedy o lidi silně zakořeněné v místě, kde žijí, kteří byli spíše konzervativní a oceňovali klidný život na vesnici, jemuž dávali přednost před hektickým životem ve městě. Svůj silný vztah k domovu projevovali také psaním místní obecní kroniky. Navíc se většina informátorů aktivně účastnila života v obci, ať už se podíleli na pořádání akcí, spolkovém životě nebo přímo na řízení obce, neboť v této skupině psali kroniku i zástupci obce (starosta, obecní zastupitelka). Tito lidé by se dali označit za patrioty, kteří byli hrdí na svá bydliště. Vedle místních pozitiv vyzvedli v některých případech i negativa. Ve svých výpovědích informátoři často zmiňovali místní sakrální stavby (kostel, kaple, kaplička, křížek),²⁵⁶ výjimečnou historii,²⁵⁷ zajímavé budovy (bývalá židovna, mlýn, muzeum, „dům hrůzy“²⁵⁸), místní aktivity nebo přírodní zajímavosti. Někdy uvedli i další skutečnosti, jež jsou z jejich hlediska pro obec významné. Jednalo se o osobu místního starosty,²⁵⁹ praktické výhody života v obci²⁶⁰ nebo zachování velikosti obce.²⁶¹ Pokud šlo o atributy, jimiž se mohla tato lokalita pyšnit a jež informátoři oceňovali, byly výpovědi zčásti podobné, jednalo se především o krásnou přírodu, umístění v Chráněné krajinné oblasti Český kras (CHKO Český kras), hrad Karlštejn, zajímavosti místních obcí, blízkost Prahy a čisté prostředí.

Jedním z aspektů, jenž byl u obcí pozitivně oceňován, byl jejich aktivní společenský život. Informátoři proto kladně hodnotili snahy o obnovování tzv. starých tradic a spolků.

---

²⁵⁴ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²⁵⁵ Rozhovor s informátorem A, 26.2.2009.

²⁵⁶ „To jsou sakrální stavby a ty sakrální stavby vždycky přežily všechno, všechno ostatní bylo zbořeno nebo přestavěno nebo zlikvidováno.“ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

Ve všech obcích se takové stavby nacházely, avšak výslovně je zmínili pouze dva informátoři (žena, 61 let, VŠ vzdělání, místní rodačka, kroniku vedla 11 let; muž, 60 let, VŠ vzdělání, do obce se přistěhoval, kronikářem byl 2 roky). Jeden z informátorů (muž, 74 let, SŠ vzdělání, místní rodák, kroniku vedl 13 let) místní sakrální stavbu neuvedl, avšak mezi zajímavostmi z lokality jmenoval kostel ve vedlejší vesnici.

²⁵⁷ Např. v obci Vonoklasy sídlili dva karlštejnští manové podílející na hlídání korunovačních klenotů a na hlídání hradu a dále se obec spolupodílela na financování života správce kaple sv. Václava na Pražském hradě. U obce Nučice je zajímavá její hornická minulost.

²⁵⁸ „nejhroznější dům ve vsi, na který je už několik let exekuce, s tím se nedá vůbec nic dělat.“ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²⁵⁹ „pan starosta je nesmírně precizní člověk, má tady ve vsi dokumentaci dokonalý pořádek. Představte si, že něco hledáte, v životě jste to neviděla a teď to dokážete najít (...).“ Tamtéž.

²⁶⁰ Přítomnost obchodu, pohostinství, dobrá dopravní dostupnost.

²⁶¹ „Myslíme si, že to přináší všude jenom samý problémy, prostě v okolních vesnicích se buduje, ale nemyslejí vlastně na tu infrastrukturu, to znamená školy, že jo, atd., obchody.“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

Hrdost na svůj domov tedy dávali najevo i skrze ně. Někde byla situace horší, ale i přesto nemuselo být vše ztraceno. Ani tento informátor neztrácel naději: „To neznamená, že to nelze oživit, a to neznamená, že s tím nelze něco udělat. To už jste asi viděla, že se někde pokoušejí dělat takový ty tradice zpátky, že, masopust a Velikonoce a takový a stavění májek někde atd. To bychom chtěli taky začít tady dělat. Když se to podaří, bude dobře (...).“²⁶² K tomu, aby se podobným akcím dařilo, je třeba najít někoho, kdo by si vzal takovou věc na starost, ale důležitou roli hraje také zájem lidí. V některých obcích fungovaly různé spolky („Ze spolků tady máme fotbalisty, TJ Sokol, myslivce, myslivecké sdružení a především sbor dobrovolných hasičů.“)²⁶³ a kromě mnoha dalších akcí se obnovovaly staré tradice. Jak potom vypadá společenský život v takových obcích, popisuje tato výpověď: „Co pořádáme? Všechny tradice, které tady kdysi byly. To znamená pouť, posvícení, bály, plesy, rozdáváme máje, svobodnejm, že jo, každé dostane májku před barák, vyhrává hudba, takže fakticky to dodržujeme. Na Vánoce vlastně tady před vánočním stromem takový to setkání, zhodnotit rok, co a jak. A hlavně potom ty koncerty v kostele.“²⁶⁴ Jak řekla jedna informátorka, „já pořád říkám, že to chce dobrý nápad, dobrou myšlenku a ti lidé se vzájemně potřebují. Já jsem tady nedávno v nějakým tom článku psala, že je to pravda odvěká, že člověk potřebuje člověka a opravdu na tom něco je. Ti lidé se skutečně potřebují, nemůžou žít sami (...).“²⁶⁵ Někteří obyvatelé se do takových akcí příliš nezapojovali. Týkalo se to např. části nových obyvatel těchto obcí, s nimiž docházelo k neshodám i ohledně jiných záležitostí.

Jelikož byl vztah informátorů k lokalitě tradicionalistický, projevílo se to i na jejich obraně obce před nově přichozími lidmi. Vzhledem k současnému trendu nové výstavby v obcích, který v posledních letech (nejen) v této lokalitě nastal, vzniká občas napětí mezi původními obyvateli obce a nově přichozími. K tomuto fenoménu se vyjádřily dvě informátorky.²⁶⁶ Tento popis situace, jak se projevuje soužití starousedlíků s „přistěhovalci,“ se jistě netýká jen této konkrétní obce, je velmi pravděpodobné, že podobný scénář probíhá i jinde.²⁶⁷

---

²⁶² Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

²⁶³ Rozhovor s informátorkou B, 8.4.2009.

²⁶⁴ Tamtéž.

²⁶⁵ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²⁶⁶ 61 let, VŠ vzdělání, místní rodačka, kroniku vedla 11 let; 37 let, VŠ vzdělání, místní rodačka, kroniku vedla 3 roky.

Jedna z nich uvedla, že se spolu s ostatními členy zastupitelstva obce snaží tomuto trendu ve své obci bránit: „Myslíme si, že to přináší všude jenom samý problémy, prostě v okolních vesnicích se buduje, ale nemyslejí vlastně na tu infrastrukturu, to znamená školy, že jo, atd., obchody.“ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009

²⁶⁷ Jak vnímá sousedské vztahy sociologie, můžeme vidět např. v pracích Jiřího Musila (MUSIL, Jiří. *Lidé a sídliště*. Praha: Svoboda, 1985. 333 s.; MUSIL, Jiří. *Sociologie soudobého města*. Praha: Svoboda, 1967. 320 s.):

„(...) v současné době je takový ten boom s přistavováním těch domů k těm vesnicím, že vznikají nalepené další vesnice na těch původních vesnicích. Ze začátku se tady o tom mluvilo: „budte rádi, že sem ti lidé přichází, rozšíří se obec, rozšíří se možnosti, obec dostane víc finančních prostředků, bude tam živějc, zhodnotí se život,“ nebo jako že společenství se rozšíří a celkově, že to bude mít spoustu pozitiv. Já teda sleduji, že nic z toho není pravda, že ti novousedlíci, když je takhle nazvu, se naprosto straní starousedlíkům, ať je jakákoli akce, ať cokoli se pořádá, tak i ještě dneska, jak to dávám do kaslíků, i po těch letech nikam nepřijdou. (...) Je mi líto, že někteří lidé chodí ven v době, kdy místní obyvatelé jsou doma, třeba v letošní zimě, jestli jste si tam všimla, jak tam na rybníce lidé bruslili, tak byli lidé z jednoho domu, kteří tam chodili opravdu v osm hodin ráno, aby si jejich chlapeček zabruslil, a pak zase na devátou, aby tam už nebyli, takže v době, kdy tam prostě přicházeli obyvatelé, tak jako že se straní. Přijde mi to trošičku jiná sorta lidí, zase nemůžu říct, že všichni. Řekla bych z těch deseti domů, co tam máme, tak dva zapadly mezi ty občany a těch osm se naprosto straní.

A jsou s nimi i problémy a potíže, protože oni chtějí všechno hned. Oni sem přišli, mají tady postavené domy, chtějí tady mít okamžitě školky, ale nejsou tady třeba ani přihlášení, chtějí mít hned cesty. Tady jsou domy, jež mají šterkované cesty čtyřicet let a ti lidé si na to nestěžují, protože ty silnice jsou dneska obrovské částky, a oni tady bydlí tři pět let a chtějí mít okamžitě asphalt. Nemyslím si, že by to byl nějak velký přínos. Mění se i podoba té obce. V [jedné z částí informátorčiny rodné obce], jak se ta obec změnila, mi tolik nevadí, ale vadí mi třeba Ořech nebo Vysoký Újezd, kde jsem byla zvyklá projíždět na kole a znám tam tu krajinu. Tam byla panenská krajina, dneska tam je golfový hřiště a tu panenskou krajinu už tam nikdo nevrátí. Jsou v tom peníze.²⁶⁸

Jako negativní vlivy novousedlíků byly tedy zmiňovány narušení tradičního půdorysu lokality, určitá netrpělivost a snaha okamžitě mít podmínky a instituce jako ve městě a určitý

„Lokální skupiny, jejichž hlavním představitelem je sousedství, patří k nejmenším společenstvím a lze je definovat jako skupiny, jejichž členové jsou ve vzájemných sociálních vztazích a mají určité společné a mnohočetné zájmy především proto, že užívají společně prostor a zařízení občanského vybavení v okolí bydliště. Jinak řečeno, je to společenství, jehož kořeny tkví ve faktu sídlení na určitém místě a v činnostech, které s touto skutečností úzce souvisejí.“ MUSIL, Jiří. *Lidé a sídliště*. Praha: Svoboda, 1985, s. 227.

„Sociologická definice zdůrazňuje, že sousedstvím není pouhé bydlení nablízku, nýbrž že sousedství vzniká teprve tehdy, když mezi malými, v těsné blízkosti žijícími skupinami vznikne prostřednictvím časté interakce pocit sounáležitosti a jistého odlišení vzhledem k okolí.“ MUSIL, Jiří. *Sociologie soudobého města*. Praha: Svoboda, 1967, s. 214. Musil uvádí 5 funkcí sousedství podle G. Wurbachera: „1) Vzájemná pomoc v denním životě. 2) Svépomoc a sdružování pro dosažení společných cílů. 3) Zajištění kontaktů doplňujících rodinné vztahy, styky se spolupracovníky a s přáteli a zajištění informací o prostředí, kde rodina žije. 4) Sociální kontrola a socializace, orientace ve společnosti podle přejatých norem; v tomto směru je sousedství spolutvůrcem společenského řádu. 5) Asimilace nově přistěhovaných osob pomocí vyrovnávání zájmů starých a nových obyvatelů lokality.“ Tamtéž, s. 215.

²⁶⁸ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

společenský chlad ve vztazích (nepozdraví, neúčastní se místních společenských akcí, žijí izolovaně za zdmi svého obydlí).

Důležitou roli hrála blízkost hlavního města, k němuž měli informátoři vyhraněný vztah. Tato skutečnost, tj. že je jejich domov Prahou ohraničen, také určovala jejich lokální identitu. Ačkoli na Praze často viděli negativní vlastnosti, uvědomovali si vzájemnou provázanost lokality s hlavním městem, neboť okolí Prahy tvoří její pracovní rezervoár. A právě tato blízká vzdálenost od Prahy je hlavní důvodem vzrůstající atraktivity těchto míst. Lidé zde mají možnost být za několik minut v hlavním městě, kam dojíždějí za prací, vzděláním, službami nebo za zábavou. Zároveň žijí nedaleko přírody, v klidnějším a čistějším prostředí.

Nikdo z informátorů by v Praze v budoucnu žít nechtěl („Vůbec ne, kdepak, to teda ne. Byla jsem tam tejdén, hlídala děti synovi ve Vršovicích... no na mrtvici, kdepak (smích).“),²⁶⁹ vadí jim její negativní vlastnosti, avšak znají i její pozitiva – pracovní příležitosti, možnost kulturního vyžití a další možnosti, které na vesnici nejsou. Někteří z nich již měli s životem v hlavním městě zkušenosti. Díky tomu znala tato informátorka jeho kladné i záporné stránky: „Pozitiva Prahy... Kultura, soustředění různých jazyků, Pražský jaro (smích), zoologická zahrada... (...), co se mi na ní nelíbí, tak to je, že si v baráku žijí lidé, kteří se vzájemně neznají. Je to soused a já nevím, jestli má bratra nebo jestli má sestru, jestli mu minulý týden umřela maminka, nebo, což tady na tom venkově neexistuje. Tady o těch lidech víte úplně všechno, jak o mně každý všechno ví, tak já vím o každém všechno. A nic se neutají prostě. (...) Já jsem totiž do té doby, než jsem v té Praze žila, tak jsem si nedokázala vážit toho než potom, co jsem se vrátila, jo, to je hrozný, když někde pozdravíte někoho, vejdete do výtahu, tak prostě já jsem tak naučená, tak automatický vám to vylítne z tý pusy, „dobrý den,“ jo, a když vám nikdo neodpoví, to je opravdu...“²⁷⁰ Důvod, proč je pro tyto lidi lepší zůstat tam, kde jsou, dobře vyjádřil tento informátor: „Já bych osobně v Praze bydlet nechtěl, protože myslím, že ve městě je člověk daleko víc omezený než tady na vesnici. Tady je větší volnost a daleko jako... Vzhledem k tomu, že nejsme tak daleko od Prahy, tak je výhodný bejt tady na vesnici, protože spojení ku Praze je daleko příznivější, než bývalo dřív.“²⁷¹

---

²⁶⁹ Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

²⁷⁰ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²⁷¹ Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

Všichni informátoři splňovali předpoklad, jenž je podle mého názoru pro práci kronikáře stěžejní, tj. měli k dané obci i lokalitě vztah. Tento vztah byl natolik silný, že si nikdo z nich neuměl představit, že by mohl své současné bydliště opustit, byl to jejich domov. Tato skutečnost mohla u některých vyplývat z faktu, že se zde narodili a žijí tu celý svůj život, ale domov si lze, jak dokazuje příklad jednoho z informátorů,²⁷² vybudovat i v pozdějším věku. Roli v tom hrála i určitá konzervativnost. Existuje mnoho důvodů, proč tito lidé preferovali život na venkově před životem ve městě.²⁷³ Život na venkově považovali za klidnější, zdravější (lepší kvalita ovzduší), je zde příjemné prostředí (umístění uprostřed přírody), větší volnost, je to dobré místo pro výchovu dětí, lidé jsou spolu více v kontaktu apod. O lokalitě dokázali informátoři říct, co je na ní zvláštního, pozitivní vlastnosti, zároveň si však dokázali uvědomit i její nedostatky. Jev, který byl pozitivně oceňován a který se na vesnicích objevuje čím dál častěji, je obnovování tzv. tradic a vůbec aktivní společenský život v obci. V posledních letech však obyvatelé vesnic zažívají i negativní zkušenosti, a to v důsledku narůstání počtu domů a zvětšování velikosti vesnic. Problémem bývá chybějící infrastruktura i vztahy mezi novými a starými obyvateli. Významnou charakteristikou této lokality je také její poloha vůči Praze. Vztah k Praze byl tedy pro lidi, kteří zde žijí, důležitý. Praha jim nabízí možnosti, jež na vesnici často nemají: vzdělání, zaměstnání, kulturu atd. Avšak má i negativní vlastnosti – život v Praze je rušnější, ze zdravotního a bezpečnostního hlediska jsou zde horší podmínky bydlení, chybí zde intenzivní vazby apod. Lidé z okolí Prahy však mohou spojit výhody obou možností – žít na venkově v klidu a v přírodě a zároveň díky výhodnému dopravnímu spojení dojíždět do Prahy a najít zde to ostatní, co na vesnici postrádají.

4.2.2 Vztah k současné době a společnosti

Dnešní společnost a dobu viděli kronikáři spíše negativně.²⁷⁴ Jako negativní projevy uvedli např. uvolněnější morálku, uspěchanost, skutečnost, že dnešní děti málo čtou, zhoršení vztahů mezi lidmi (neslušnost, nevšímavost). Zklamání z dnešního chování a způsob, jak s touto situací bojovat, popsala jedna z informátorek „Současná společnost... Strašně rychle utíká, někdy mám pocit, že je hodně vepředu a já za ní tak cupitám (smích). (...) Ta uspěchanost, to je ta negativní stránka a také se mi nelíbí, že se lidi moc nezdraví, že se lidé nezastaví, aby si mohli popovídat (...). Mrzí mě to, že lidé vystupují z autobusu a nejdřív jdou

---

²⁷² 60 let, VŠ vzdělání, do obce se přistěhoval, kronikářem byl 2 roky.

²⁷³ Je třeba zdůraznit, že pojem „město“ je pro ně ztotožněn s hlavním městem.

²⁷⁴ Při rozhovorech se nikdo z informátorů nepřihlásil k žádné politické orientaci, a tak na tomto místě nelze dát do souvislosti jejich postoj k současné společenské situaci a jejich politickou preferenci.

páni a pak jdou teprve dámy, protože ty dámy se k těm dveřím přes ty pány vůbec nedostanou. Strašně se mi líbí filmy třicátých a čtyřicátých let, kdy tam člověk prostě tadycito vidí, takovou tu vstřícnost, slušnost, to mi dneska chybí a jako paní učitelka se snažím ty děti to učit, vytvářím situace, modeluju s nimi ty situace...²⁷⁵ Současný způsob života může ovlivňovat i společenský život v obci: „Je to zapříčiněno dobou, je to zapříčiněno médií, protože tady se bohužel zakořenila v obci, ale ve všech, to není jenom tady, prostě televizní kultura, takže všichni skončej u televize, to je tragédie, a tím pádem nevycházejí a nějakou spolkovou činnost tady probrat je velmi složité, takže když to vezmu společensky, další věc, skončil tady způsob, proč byla ta obec založena. Ta obec byla rolnická, zaměřená na zemědělství. Teď tady slepici potkáte asi jenom na dvou dvorcích, a to je veškeré, který tady je, kromě psů a koček. Takže to je chyba. A všichni jezdí za prací někam, takže obec se stává svým způsobem noclehárnou. Odjedou a večer se vrací a všichni končí u televize, otrlejší v hospodě. Takže to je veškerá kulturní činnost, která tady je.“²⁷⁶ Nejmladší z informátorů považovala za pozitivní skutečnost, že lidé dnes mají mnoho možností, které dříve nebyly: „Pozitivní, líbí se mi všestranná možnost vzdělávat se, ať už jakkoli, prostřednictvím internetu, nesmírná spousta kurzů, kroužků, vlastně cokoli Vás zajímá, to během dne si najdete, možnost dalšího týdne zrealizování, takže nemusíte nikde pátrat, kdo dneska paličkuje, kdo dneska dělá s filmem, že prostě sednete k internetu a hned to víte.“²⁷⁷

Každá doba má svá pozitiva i negativa („všechno má svoji černou i bílou stránku“),²⁷⁸ a tak jsou některé změny, jež odlišují přítomnost od minulosti, k dobrému a jiné k horšímu: „Já Vám řeknu lidově, co si myslím: stálo to za hovno a je to stejný. Je to lepší oproti, samozřejmě... Ta demokracie přece jenom je, možnost uplatnění taky je, všechno, ale má to i negativní stránky. Samozřejmě, že já to vidím trošku jinak z pozice kronikáře, to by bylo něco jinýho, ale teď z pozice starosty je to úplně něco jiného. Takže... Tak jako demokracii miluju, ale když se vám tady zfetuje pár lidí nebo když vám tady něco rozbijou, vytlučou autobusovou zastávku, ohnou všechny dopravní značky, tak tam demokracie končí.“²⁷⁹

---

²⁷⁵ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

„ta morálka je velice uvolněná (...). Média si šíří zprávy, jaký chtějí, no prostě jako, nejsem spokojená.“
Rozhovor s informátorkou B, 25.3.2009.

„Současnej svět je strašně uspěchanej. A nehledě k tomu, že dneska k tomu přistoupila i otázka financí.“
Rozhovor s informátorem D, 1.5.2009.

²⁷⁶ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

²⁷⁷ Rozhovor s informátorkou E, 26.5.2009.

²⁷⁸ Tamtéž.

²⁷⁹ Rozhovor s informátorem C, 10.4.2009.

„Každá doba má svoje, jak bych to řek, negativa i pozitiva, že jo, ale myslím si, že ta minulá doba, nemyslím zrovna minulou dobu, teda co byla od roku čtyřicet osm do roku osmdesát devět, tam vidím spousta těch negativ a mrzí mě to, že vlastně tam vlastní lidi trestali vlastní lidi za něco, co vlastně ani neprovedli. To byly ty procesy

Dnešní dobu a společnost nevnímali informátoři příliš optimisticky. Vadila jim hlavně uspěchanost a zhoršení chování lidí. Jejich odpovědi však nebyly homogenní jako u většiny předchozích témat. Jedna z informátorek²⁸⁰ uvedla kromě záporných vlastností dnešní doby i její klady, a to možnosti, jež lidem poskytuje. Pokud ve své výpovědi zmiňovali období let 1948-1989, netoužili nahradit současné poměry předchozími, uznávali, že každá doba má své problémy.

---

apod., který byly uměle vyvolávané a nebylo to dobrý tohleto. Někteří ti lidi to odnesli nevinně, zvlášť ti rolníci apod., kde se zabavoval ten majetek apod., který do dneška není ještě vyrovnaný. Museli se vystěhovávat a kolikrát nic neprovedli a byli zavření. Velice špatně se s nima zacházelo, to je jako velký negativum té doby, která byla.“ Rozhovor s informátorem D, 3.6.2009.

²⁸⁰ 37 let, VŠ vzdělání, místní rodačka, kroniku vedla 3 roky.

5 Závěry

V mém výzkumu figurovali 3 muži a 2 ženy, převážně důchodového věku (jedna informátorka byla mladšího věku). Byli to lidé se středoškolským i vysokoškolským vzděláním, kteří se až na jednoho informátora nehlásili k žádnému náboženství,²⁸¹ a nikdo z nich se nepřihlásil k žádné politické orientaci.

Jak jsem zmínila v úvodní části práce, inspirovala jsem se prací Zdeňky Vaněčkové, jež své výzkumy dělala v 70. letech. Zdá se tedy, že se typ lidí, kteří se této práci věnují, za dobu zhruba 40 let příliš nezměnil. Ačkoli jsme ohledně počtu mužů a žen dospěly k rozdílným poznatkům,²⁸² v údajích z hlediska věkové kategorie se naše závěry podobaly – došly jsme k závěru, že se jedná především o lidi nad 60 let. Také z hlediska zaměstnání kronikářů byly naše závěry téměř totožné. Vaněčková zde uvedla penzisty, učitele, úředníky samosprávy a drobné a střední zemědělce. V mém vzorku se také objevili penzisté a učitelé a dále také představitelé obce (starosta, zastupitel), avšak nevyskytovali se zde žádní zemědělci. Ve vlastnostech kronikářů, jež popsala Vaněčková, jsem z hlediska mých poznatků žádné odlišnosti nenašla. Z výpovědí dnešních kronikářů také vyplýval jejich kladný vztah k regionu a k obci i k mládeži, již byla jejich práce hlavně určena.

Je však třeba připomenout, že naše výzkumy měly rozdílné cíle.²⁸³ Ačkoli jsem také pracovala s kronikářskými zápisy, můj zájem se soustředil spíše na samotné kronikáře a snažila jsem se zanalyzovat jejich postoje k funkci a jejich názorový svět. Zkoumala jsem, jak se projevoval již zmíněný typický rys kronikářů, tj. silný vztah k domovu a zakořeněnost v lokalitě. Identifikovala jsem ho u všech informátorů, a to i přesto, že jeden informátor nebyl místním rodákem. Informátoři projevovali hrdost na svou lokalitu a zajímali se o dění v ní. Oceňovali na ní její přednosti, v některých případech však upozornili i na stinné stránky, s nimiž by bylo potřeba něco udělat.²⁸⁴ K této hrdosti patřila i obrana místa před jeho narušiteli v podobě novousedlíků. Lokální identitu informátorů formoval i vztah k Praze, již hodnotili spíše negativně, ačkoli si uvědomovali její význam pro místní lidi. K vlastnostem těchto lidí patřil i jistý tradicionalismus. Shodně hodnotili situaci v současné společnosti spíše negativně, měli od ní určitý odstup a určitou nedůvěru k modernitě.

---

²⁸¹ Tento informátor se označil za příslušníka římsko-katolického vyznání.

²⁸² Podle Vaněčkové se obecnímu kronikářství věnovaly ženy jen výjimečně, v mém případě byly počty žen a mužů téměř vyrovnané.

²⁸³ Viz kapitola Úvod. Další rozdíl byl ve velikosti vzorku. Zatímco Vaněčková zpracovala oblast celého okresu, já se věnovala pouze jeho části. Při výzkumu zápisů v obecních kronikách také zaznamenala základní údaje o tehdejších kronikářích, jichž bylo celkem 92 (z toho většina dělníci a zemědělci, dále 21 učitelů a 6 úředníků). Z toho bylo 13 žen.

²⁸⁴ Např. s narušováním podoby obce a přírody.

Co se týká funkce kronikáře, objevila jsem v názorech informátorů značné podobnosti. K této funkci se dostali jedním ze dvou výše uvedených způsobů a téměř všichni z nich se negativně stavěli ke kvalitě kronikářských kurzů a školení. Rozdíl se objevil v hodnocení předchůdců, avšak shoda panovala ohledně užitečnosti kronikářské práce, viděli v ní jistou výchovnou funkci. Ačkoli tuto práci považovali za nevděčnou a měli k ní rozdílné přístupy, viděli její důležitost v zachování záznamů o životě a událostech v obci, které byly určeny především mladším generacím. Téměř všichni negativně hodnotili omezení, která jim přinesl zákon na ochranu osobních dat. Shodli se i ve skutečnosti, že nikdo z nich zatím nezačal s „výchovou“ svého nástupce.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že kronikáři tvoří specifickou skupinu lidí, kteří mají podobné názory. Tato jednodušnost je taková, že i když porovnáme některé charakteristiky kronikářů z různých období, např. kronikářů z doby, již zkoumala Zdeňka Vaněčková, a dnešních kronikářů, zjistíme, že se mezi nimi sice určité rozdíly vyskytují, ale je jich jen malé množství, a tak lze konstatovat, že myšlenkový svět kronikářů se od té doby příliš nezměnil a že kronikáři představují určitý jednotný typ lidí.

6 Seznam pramenů

Literatura:

1000 let obce Nučice. Nučice: MNV, 1971. 64 s.

BALAJKA, Bohuš. Přehledné dějiny literatury: I.. Praha: Fortuna, 2001. 240 s.

BARTOŇ, Jiří. O kronikách obcí: Přehled vývoje a náměty pro práci kronikářů. Praha: Sekurkon, 2005. 79 s.

BROUČEK, Stanislav, et al. Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska: Biografická část. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. 284 s.

ČERNÝ, Václav. Kronikářské organizace. Český lid. 1946, č. 2, s. 27-28.

ČERNÝ, Václav. Za dobrým kronikářem. Český lid. 1946, č. 2, s. 27.

Česká vesnice po roce 1945: sborník referátů ze semináře pořádaného oddělením etnografie socialistické společnosti Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV v Praze. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1987. 125 s.

ČORNEJ, Petr. Tajemství českých kronik: cesty ke kořenům husitské tradice. Praha: Paseka, 2003. 456 s.

ČSÚ, Krajská reprezentace pro Středočeský kraj. Retrospektivní lexikon obcí Středočeského kraje 1869-2001: Díl I: Abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1869-2001 na území Středočeského kraje. Praha: Český statistický úřad, Krajská reprezentace Středočeský kraj, 2005. 177 s.

DANGLOVÁ, Olga. Rurální komunita v transformácii. Slovenský národopis. 2001, č. 3, s. 279-299.

HAHNOVÁ, Eva; HENNING HAHN, Hans. Sudetoněmecká vzpomínání a zapomínání. Praha: Votobia, 2002. 234 s.

HANZAL, Josef. Josef Pekař. Praha: Mladá fronta, 1992. 51 s.

HAUKANES, Haldis. Velká dramata - obyčejné životy: Postkomunistické zkušenosti českého venkova. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 187 s.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. 407 s.

HROCH, Miroslav. Úvod do studia dějepisu. Praha: SPN, 1983. 118 s.

JECH, Jaromír. Krkonošský písmák Věnceslav Metelka: Kapitola z dějin folkloristiky a folklóru. Český lid. 1956, č. 1, s. 4-18.

JECH, Jaromír. U krkonošských písmáků. Český lid. 1956, č. 5, s. 221-223.

JONÁŠOVÁ, St. F. J. Vavák. Český lid. 1946, č. 1, s. 113-114.

KOTYŠKA, Václav. Úplný místopisný slovník Království českého. Praha: Bursík a Kohout v Praze, 1895. 1701 s.

KRAMAŘÍK, Jaroslav. K některým otázkám národopisného výzkumu družstevní vesnice. Český lid. 1952, roč. 39, s. 3-5.

Kroniky obcí Choteč, Kosoř, Nučice, Roblín a Vonoklasy.

KUTNAR, František. Sociálně myšlenková tvářnost obrozenského lidu. Praha: Historický klub, 1948. 211 s.

MUSIL, Jiří. Lidé a sídliště. Praha: Svoboda, 1985. 333 s.

MUSIL, Jiří. Sociologie soudobého města. Praha: Svoboda, 1967. 320 s.

NAHODIL, Otakar; ROBEK, Antonín. České lidové kronikářství. Praha: Orbis, 1960. 163 s.

Pište kroniky!. Český lid. 1946, č. 2, s. 26-27.

PROFOUS, Antonín. Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny: Díl II: CH-L. Praha: Česká akademie věd a umění, 1949. 705 s.

ROBEK, Antonín. Kronika Josefa Fechtnera o utrpení a zkáze Lidic. Český lid. 1972, č. 4, s. 222-224.

ROBEK, Antonín. Kronika socialistické vesnice. Poděbrady: Polabské muzeum, 1979. 287 s.

ROBEK, Antonín. Lidové kronikářství na Kralupsku a Mělnicku. Praha: ÚEF ČSAV, 1974. 254 s.

ROBEK, Antonín. Lidové zdroje národního obrození. Praha: Univerzita Karlova, 1973. 159 s.

ROBEK, Antonín. Rok 1848 v zápiscích středočeských lidových kronikářů. Český lid. 1973, č. 3, s. 133-147.

ROBEK, Antonín; PUBAL, Václav. Píšeme kroniku. Praha: Orbis, 1963. 100 s.

SALZMANN, Zdeněk. Komárov po sametové revoluci. Český lid. 1995, č. 2, s. 161-165.

SKALNÍK, Petr. Dolní Roveň: poločas výzkumu. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2004. 272 s.

ŠMÍD, Luděk. Zjev písmáka v kultuře našeho venkova. Český lid. 1948, č. 11-12, s. 241-244.

TŘEŠTÍK, Dušan. Kosmas: Studie s výběrem z Kosmovy Kroniky. Praha: Svobodné slovo, 1966. 210 s.

Universum. Praha: Knižní klub, 2006. 645 s. + 612 s.

VANĚČKOVÁ, Zdeňka. O záznamu paměti a lidové tradice v současných obecních kronikách. Muzejní a vlastivědná práce. 1968, č. 6, s. 202-203.

VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen. In Etnografie dělnictva 7. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1976. s. 272-302.

VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v obecních kronikách o zakládání JZD. Praha: ÚEF ČSAV, 1977. 278 s.

VANĚK, Miroslav; MŮCKE, Pavel; PELIKÁNOVÁ, Hana. Naslouchat hlasům paměti. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. 224 s.

Internetové stránky:

<http://aktualne.centrum.cz/>

<http://archivnictvi.ic.cz/>

<http://www.ceskykrasplane.cz/index.asp>

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>

<http://www.chotecpz.cz/>

<http://is.muni.cz/do/1431/UAntrBiol/el/antropos/index.html>

<http://www.karlstejnsko.com/>

<http://www.kr-stredocesky.cz/portal>

<http://www.letopisciradotin.cz/>

<http://mesta.obce.cz/roblin/index.asp>

http://mesta.obce.cz/vismo/index.asp?id_org=6997/

<http://www.mlyn-uveselych.cz/>

<http://www.mvcr.cz/>

<http://www.nucice.eu/index.asp>

<http://www.obecroblin.estranky.cz/>

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place

<http://www.praha11.cz/>

<http://www.stredocesky.czso.cz/>

<http://www.vonoklasy.cz/>

7 Přílohy

7.1 Příloha č. 1: Doslovné přepisy rozhovorů

Informátor A

Rozhovor č. 1

Datum konání rozhovoru: 11.2.2009

Místo konání rozhovoru: u informátora doma

Karolína Šimová: *Jakého jste dosáhl vzdělání a jakými školami jste prošel?*

Informátor A: Mám vyšší hospodářskou školu... no, s maturitou. To je ta nejmenší ekonomická škola. Dřív to byla obchodní akademie, pak se to přejmenovalo na vyšší hospodářská škola.

KŠ: *A rodinné prostředí?*

I: No... rodinné prostředí... Povolání rodičů... Otec byl zedník a matka, ta byla v domácnosti, jak se říkalo.

KŠ: *Jak jste spojen s vesnicí? Jste tady odjakživa? Vlastně jste řekl, že jste se tady narodil.*

I: No, já tady bydlím už těch 74 let, takže jsem v podstatě tady s tím spokojenej.

KŠ: *A vaše rodina je tady dlouho?*

I: No, my jsme tady naše rodina v [jeho rodné obci] vůbec tak asi od konce 19. století.

KŠ: *Od kdy vedete kroniku? Jak jste se k tomu dostal, jestli to byl váš nápad, nebo za váma někdo přišel?*

I: Kroniku vedu od roku 1996 a v podstatě mě k tomuhletomu vybídnul bývalej zastupitel pan V. Ch. Ale ten už je... ten zemřel.

KŠ: *A kdo vám ji vlastně předal?*

I: Tak, mně jí, no, předal, on mi jí vlastně nepředal. Já jsem to začal po bejvalým učiteli, pan učitel P. R. On je tady pochovanej na hřbitově. On totiž dělával taky kronikáře v Třebotově. No tak po ňom jsem to převzal.

KŠ: *Měl jste nějakou kvalifikaci?*

I: No, začal jsem to vlastně jako amatér, že jo, protože jsem k tomu dostal takový nějaký, jak psát kroniku. Pak jsem absolvoval takový minimum tadyhle u toho... Kurkon se to jmenovalo. To bylo vlastně denní školení jenom. Myslím, že to ani moc pro ty... Ani to moc těm začátečníkům nedalo. Já myslím, že tam řešili problémy už, jako kdyby člověk psal kroniku, já nevím bůhvíjak dlouho. Já jsem myslel, že to bude něco asi takhle, jak to psát,

obsah, jaký obsah to má mít, ale s tím jsem se tam jako nesetkal, no a když jsem měl nějaký dotaz, tak mně nikdo ani moc nemohl odpovědět, protože tam dělali nebo přednášeli takovej úzkej druh nebo... to, co jako oni na tý kronice dělají. Jednou tam byla nějaká tamhle z Prahy 10 nebo z Prahy 4, nebo odkad' to bylo, no tak ta měla na starosti jenom výstavbu, ale ty ostatní, jsou tam vlastně...

KŠ: Já mám ty rubriky tady vypsaný...

Společně: činnost obecního zastupitelstva, hospodaření obce, průmysl, obchod, zemědělství...

KŠ: *Takže vy jste to vlastně převzal, aniž by vás někdo zaučil. Vy jste vlastně takový samouk.*

I: Ano, ano, hlavně podle tadytoho (ukazuje na různé dokumenty a literaturu).

KŠ: *Všiml jste si, když jste svou práci začínal, jak vedl tu kroniku váš předchůdce?*

I: No, on to vlastně dělal v těch intencích, v jakých jsem to dělal. To znamená podle tý osnovy. Jenže on toho měl tenkrát nějak, chudák to musel dopisovat asi za pět let, jo, protože po tom roce 89 v podstatě žádný kroniku nevedl. Nebo když jí vedl, taky jste možná viděla ty zápisy... třeba od 90 do 95... z tohodletého tam vlastně nic vůbec nic není.

KŠ: *A myslíte si, že to je užitečná práce?*

I: No, to určitě, protože když vidíte ty staré kroniky – viděla jste ty starý kroniky?

KŠ: Ano, viděla jsem to...

I: To je... Za prvé to písmo, jo, psali pěkně, ježišmarjá... Takhle bych to chtěl, jenže to už... Já se to snažím psát nějak kulturně, aby to ty potomci jednou po mně přečetli, ale... No to ovšem byla zase jiná osnova.

KŠ: *Myslíte si, že je to vděčná práce? Že to někdo ocení?*

I: No, já myslím, že ... Za prvé, zákon o tom, že... „Každá obec vede kroniku obce, do níž se zaznamenávají zprávy o důležitých a pamětihodných událostech pro informaci i poučení budoucím generacím.“²⁸⁵ Tady není, že obec je povinna, že jo, obec vede. Tady není nikde, že by byla povinná vést kroniku. Tady ty kroniky vedli patrně asi učitelé, já nevím. Je tady třeba školní kronika, mateřský školy, no a pak ta kronika obce. Ovšem tyhle ty dvě jsou samostatný, to je, jedna je ve škole a druhá je ve školce.

KŠ: *Vychováte si nějakého nástupce?*

I: Ne, ne, protože já nevím, kdo by měl tak o to zájem.

KŠ: Nejspíš nějaký důchodce, co má na to čas.

---

²⁸⁵ cituje znění zákona o kronikách obcí.

I: No, taky, protože to v podstatě, já nevím... Já nevím, kdo to jednou bude dělat po mně, ale zatím nikoho jsem neoslovil, jestli by měl o to někdo zájem. Ani nemůžu, protože... Nebo mohl bych, ale kronikáře jmenuje obecní zastupitelstvo. Až to nebudu moc dělat, tak oni budou muset někoho ...

KŠ: *A nevíte, jaká mají kritéria? Jestli stačí, že umí hezky psát a má zájem to dělat? Co od toho člověka požadují?*

I: Oni mi to takhle dali. Původním povoláním jsem účetní, takže já jsem na to trochu dbal, protože jsem chodil do té akademie. Nástupce není...

KŠ: *Jak jste říkal, že máte určité body, které musíte vypisovat – činnost obecního zastupitelstva... Vedete si to nějak podle sebe (v rámci možnosti)?*

I: No, já bych tam... Já si zapisuju jedině, když je to věc, která je abnormální – požár třeba, nebo já nevím, povodeň, ale to tady v [jeho rodné obci] nehrozí...²⁸⁶ Nebo něco takovýhleho. Kdyby byla nějaká dopravní nehoda v obci, nějaká třeba, kdyby někdo umřel, ale zase bych nemohl uvést jméno, tak je to k ničemu. Já nevím, kdo si tohleto vymyslel. Takže tohleto... Jinak ty podklady, musím vždycky dojít na obecní úřad, tam se starostou zavřít, no a on mi to může tam... Buď mi dá ty z těch zápisů zastupitelstva, takže jsem si to vytáhnul, no ovšem pokavaď jde třeba o tu výstavbu obce, to už oni zase vědí nejlepší. Jako kolik bylo kolaudovaných těch rodinných domků, to se tam taky píše, jenže to se tam zase píšou taky jenom už čísla popisný a hotovo. Je to škoda, že se to tam nepíše, protože... no, to až to skončíme, tak vám něco ukážu, co se týká mé rodiny, mého rodu. My jsme vlastně do [jeho rodné obce] sem přišel můj děda a přišel z nějakýho Drážkova, to je tamhle u Sedlčan, ale to vám řeknu, abychom se nezdržovali.

KŠ: *Koukala jsem, že když tam píšete třeba počasí, tak to si asi musíte zapisovat průběžně.*

I: Já si to zapisuju. Podívejte se.²⁸⁷ Dneska jsem to ještě nedopsal. Zapisuju si to takhle každý den.

KŠ: *Zapisujete si ještě něco, nebo ten zbytek zjistíte na úřadě?*

I: No, já to dělám takhle. Já to musím napsat z toho takovej koncept, ten koncept dám na obecní úřad a oni mi ten koncept vezmou do toho... a když mi to schválej, tak takhle,²⁸⁸ protože abych tam mohl, no jména už tam nejsou, psal jsem si vždycky, abych nezkomolil jména, aby se to pak dalo nějak opravit. Třeba jsem to špatně pochopil, co mi vyprávěli. A pak teprve, když to dostanu od starosty, tak pak to teprve si vezmu kroniku, protože ta má být

---

²⁸⁶ Vesnice se nachází na kopci.

²⁸⁷ Ukázal na kalendář na stole.

²⁸⁸ Ukázal mi jeden z konceptů.

na obci a nejhorší je, že si musím... musím si to takhle nalinkovat. Krz to není vidět, ani když tam dám nějakou podložku, že jo. Já neumím psát rovně, takže to je takový dost obtížný. Naopak když si tam vezmu ten pohyb obyvatelstva, protože to taky... Dneska je to jednodušší, i když jak říkám, to mě mrzí, že to tam nemůžu dávat teda jmenovitě.

KŠ: *A jaký je podle vás význam kroniky do budoucna?*

I: No, já myslím, že to má vždycky nějaký význam. Protože se stane, že nevědí, kterej barák, v kterým roce byl postaven, tak aspoň podle toho čísla se nechá zjistit, kdy to bylo kolaudovaný, když se teda neví dneska, čím to je. Určitě to má význam. Kdyby to nemělo význam, tak se s tím takhle nebudeme bavit.

KŠ: *Jaký je Váš názor na současnou společnost? Co si myslíte o současném dění ve světě?*

I: No, to je, těžko říct. Já jsem vyrůstal v jiných poměrech. No, dneska jsou poměry zase jiný, takže nemám... za prvé už jsem v důchodu, mě se tak nějak ty, nějaká nezaměstnanost nebo to, to se mě jako netýká, takže já to jako neumím posoudit, co ty lidi dneska nejvíc bolí. Nevím....

KŠ: *A co si myslíte o zákonech na ochranu dat?*

I: No, to už jsme tady vyprávěli, že jo... To je, myslím, že to je... Mohli to nechat třeba aspoň pro tyhle věci, pro ty kroniky to mohli nechat, že jo, protože se někdo narodí, že někdo umře, no to přece, když umře, tak že bych já porušoval jeho data, to je přece ... Aspoň pro účely tý kroniky to měli nějak vymezit, protože něco je jinýho dávat... ale stejně, vždyť to je na obci a dozví se to jenom ten, kdo má o to zájem. Nejhorší bude až jednou ty potomci si třeba na něco vzpomenou a přijdou do kroniky se podívat a ona tam bude číslice.²⁸⁹

Rozhovor č. 2

Datum konání rozhovoru: 25.2.2009

Místo konání rozhovoru: u informátora doma

Karolína Šimová: V čem si myslíte, že je naše obec a naše lokalita výjimečná?

Informátor A: No... Obec, čím by byla tak výjimečná. No, jsou tady ty skály,²⁹⁰ že jo, no jinak já nevím, co by tu... Je tady ta Černá rokle,²⁹¹ to je vlastně památková ta zóna tam, že jo. No, jinak tady žádný hrad nemáme, i když se tady říká „Na hrádku,“ tam bejvala snad

²⁸⁹ reakce na to, že se místo jmen narozených, zemřelých apod. píše např. narodili se dva muži a tři ženy.

²⁹⁰ Skály zvané Sudy – okolí obce je známé nálezy zkamenělin, působil zde např. Joachim Barrande. Pod skalami bylo možné nalézt mnoho zkamenělých trilobitů.

²⁹¹ Černá rokle je národní přírodní památka, součást CHKO Český kras. Je to paleontologicky významná památka.

někde nějaká někdy při zakládání obce, snad tam byla nějaká tvrz. A jinak já nevím, co bych tak řekl k tomu.

KŠ: A co lokalita, okolí obce? Máme přece blízko Karlštejn.

I: No, to je vlastně CHKO, že jo. Nevím, co by se tak mohlo... Tady ani ty obce okolní tady nemají nic moc. No, tak třeba na Chotči je kostel starej, že jo. V Třebotově je ta tvrz, to je bejvalá... byla tam, já si to pamatuju, že tam byla fara, jo, a teď je to vlastně tvrz, tomu říkají. Teď to zrekonstruovali a vypadá to pěkně. No a jinak, já nevím. V Radotíně nevím, co tam je. No tak to bylo víceméně už takový středisko s průmyslem, když se v 19. století zaváděl nějaký, tak tam byly... vápenka tam byla, cementárna tam byla, co tam, bylo ještě... Smaltovna, no pak tam byly koželužna a takovýhlety podniky, který už v podstatě dneska tam nejsou. Jinak další, nevím. Cikánka, ta už dneska vlastně není, to už pohltila cementárna.

KŠ: A co bylo na Cikánce?

I: Tam se těžil mramor. A možná, že se tam ještě těží, ale... tam se těžil mramor a těžil se tam, jestli je to mramor... dělaly se z toho dlažební kostky, to se vozilo do Prahy. Na Chotči, no... No, Kopanina,²⁹² tam není nic. A v Ořeše, Ořech, tam je památník toho, že tam působil jako farář Jindřich Šimon Baar.

KŠ: A Černošice?

I: To bejvalo vždycky takový místo Pražáků z Prahy, a proto si tam taky stavěli ty vily a tohleto. No, Vráž,²⁹³ nevím, to je takový už příplácnutý k těm Černošicům, no a jinak tam dál to už tak dalece, jak jsou Dobřichovice, Řevnice, to už je pro mě daleko, jo až vlastně Lety, Karlštejn – no tak Karlštejn ten je známej, že jo. A jinak tam třeba ta Mořina, Mořinka...

KŠ: Tam jsou ty známé lomy...

I: To už je kor daleko od Kosoře. No, Roblín, to taky nic. Trněnej Újezd, taky nic. Vysoký Újezd, tak já nevím, co je tam. Mezouň, to už mi nic neříká. Nebo ty Chýnice, jo, Zbuzany, no to je, to není snad nic, co by jako přicházelo v úvahu. Tady u nás je to vlastně nejvíc ten Karlštejn, a pak tamto, ty Koněpruský jeskyně. Tady není nic ani nikdá tady něco takovýho, že by sem jezdili výletníci už tenkrát... no tak, teď sem taky choděj lidi, ale to spíš se choděj dívat tady na tu Černou rokli, tady na ty Suda, ty skály, jinak tady pak už v podstatě nic není, protože tady je akorát ten rybník v Budenicích. Na katastru, na našom, nevím, že by tady bylo něco takovýho... Nevím.

KŠ: V čem vidíte pozitiva života v [rodné obci] proti Praze? A v čem je lepší Praha?

---

²⁹² Zadní Kopanina.

²⁹³ Část Černošic.

I: No, to je právě asi tím, kde je člověk tak nějak jako zvyklej. Já jsem se tady narodil, tak pro mě je to tady... Je tady obchod, jsou tady hospody, je tady dobrá ta obslužnost dopravní. Tak já nevím, zase bych si v tý Praze třeba zvyknul, že jo, protože můj bratr vlastně, tohleto je náš společnej dům, a ten je v důchodu a bydlí pořád v Praze. Sem jezdí někdy, když má dovolenou, že jo, nebo když je potřeba tady něco to... Ten by zase sem nešel, protože už jsou tam zvyklí, tam bydlí už od dvaadesátýho roku, takže tohleto by mu už asi nějak nevyhovovalo. Já jsem takovej patriot. Když se tady člověk narodí, tak tady chce žít a dožít.

KŠ: Pro lidi z Prahy je [informátorova rodná obec] docela atraktivní...

I: Protože, že jo, to je, sem je to blízko z Prahy a když někdo má třeba zaměstnání v Praze, je tam za chvíličku a za chvíličku je zase na venkově čili v [informátorově rodné obci]. Tady přece jenom je to po těch, já nevím, po tý stránce ekologie, jestli je to tady lepší, no ale já nevím. No určitě je to pro ty, kteří se sem stěhovali, tak je to tady pro ně výhodnější. Tady je to vůbec výhodnější i pro lidi takhle, který už jsou v důchodu, ti nikam nemusí a, jak jsem říkal, tohleto všechno tady mají, že jo, tak tady jim v podstatě nic neschází a jsou venku. Jdou do lesa, já nevím, jdou k rybníku. No a ty, co jsou zaměstnaný, tam si to holt pár hodin odpracuje, zase sedne do auta a za chvíličku je zase na venkově. Má tady zahradu, může se tady rochat...

KŠ: Ještě bych se vás chtěla zeptat na otázku, která patří k osobnímu profilu kronikáře. Jaké je vaše náboženské vyznání a politická příslušnost?

I: No, já jsem bez vyznání. Teď jsem bez vyznání, ale asi když jsem chodil do školy, tak jsem byl, jak se jmenovala... No vidíte, člověk už to ani... No, československá církev. Spadali jsme do Radotína, tam pod tu církev. A pak jsem nějak ani nevystoupil, no prostě tenkrát už mě to nějak ne to. Akorát jsme chodili na náboženství. Nám sem chodil nějak pan farář R. z Radotína a pak sem chodila nějaká katechitka paní M. A to bylo, no to bylo náboženství, to nebylo nic moc jako nábožnýho. To bylo spíš tak jako o dějinách a takovýchle věci, ale jak říkám, pak když jsem vyšel ze školy, tak už nebo snad dokonce... Myslím, že i když jsem chodil do školy, tak už jsem na to náboženství nechodil, nevím, jestli to bylo nějak taky zakázaný nebo co. No a co týče politické příslušnosti, tak já jsem bez politický příslušnosti.

Informátorka B

Rozhovor č. 1

Datum konání rozhovoru: 25.3.2009

Místo konání rozhovoru: místní obecní úřad

Karolína Šimová: Odkdy kroniku vedete a jak jste k této práci přišla?

Informátorka B: Kroniku vedu od roku 1998, kdy zemřel náš vynikající kronikář, bývalý pan učitel V. J., rodák z [informátorčiny rodné obce], no a protože po jeho úmrtí vlastně o to nikdo neměl zájem, tak to spadlo na mě.

KŠ: Prošla jste nějakým kurzem nebo školením? Jak jste se naučila, jak psát kroniku?

I: Tak jako ze začátku jsem říkala, že si zjistím, kde jaký kroniky vedou a jak to vedou, takže jsem byla v Nučicích u pana kronikáře, teda tam maj vynikající kroniku, tam se mi to líbí, to jsem vám říkala, že jo. No, a byla jsem na dvou školeních.

KŠ: A dala Vám něco? Třeba informátor A, když jsem s ním dělala rozhovor, tak říkal, že mu to moc nedalo...

I: Je to pravda, teda. Dostali jsme takovou brožurku, kde jsou ucelené celky jako obyvatelstvo, události atd., tak podle toho jako dávat dohromady teda tu kroniku.

KŠ: Už jste říkala, že jste kroniku převzala po smrti pana J. Jak jí vedl?

I: Pan J. byl dlouholetý učitel, pak dokonce řediteloval v Řeporyjích, takže to byl vzdělaný člověk, znalý člověk a dlouho pracoval tady na MNV [informátorčiny rodné obce], že jo, takže jsem ho znala, a vlastně jsem tady odtud rodačka, tak ho znám odmala, takže jako vynikající, no.

KŠ: Takže se Vám jeho práce líbila, když jste určitě listovala kronikou, aby...

I: Tak já jsem zvolila trošku jinou takovou nějakou taktiku. On jenom vlastně vpisoval události, že jo, které sbíral, a prostě to, já jsem začala do toho teda dávat i ty fotografie, protože se mi to líbilo, že je to takový zpestření, teda. No, taky někdy vlastně v tý kronice se objevují moje názory, že jo. To pan J. tam, myslím, že nedával. To, co sebral... (smích)

KŠ: Myslíte si, že je dnes užitečné vést kroniku?

I: No rozhodně. Samozřejmě. S tím já plně souhlasím, protože sama jsem se teďka od toho devadesátého osmého roku setkala s tím, že sem přijdou lidi a chtějí vidět. Takže jako já s tím souhlasím. Měly by být zaznamenány události, co se děje ve vsi atd.

KŠ: A myslíte si, že je to vděčná práce?

I: To není vděčná práce (smích). To si myslím, že ne, teda. Jo, jako můj syn, když si jí prohlížel, tak právě říkal: „Ty tam dáváš i svoje vlastně myšlenky, svoje úvahy.“ A já říkám: „No...“

KŠ: Vychováváte si už nějakého nástupce?

I: Jako probírali jsme to v zastupitelstvu, že jo, ale zatím nikoho vážně nemáme. Oni by psali, ale jenom na počítači, a já si myslím, že kronika má být psaná v ruce.

KŠ: To určitě, ale je dobré, i když je i v elektronické podobě, ne?

I: To mám taky. Já mám, tamhle mám vlastně... Archivuju každý rok, co napíšu teda, a pak se to dává na cedéčko.

KŠ: Na co kladete v kronice důraz?

I: No, tak ze života obce, samozřejmě, že jo. Takže se tam objeví i fotografie lidí, kteří se zúčastní brigád (smích) a všelijakých těch kulturních akcí atd. Je to život v obci, prostě.

KŠ: Jaký si myslíte, že bude mít kronika význam do budoucna?

I: No tak, jestli se uchová, tak si myslím, že si v tom naši potomci rádi počtou, že si to rádi prohlídnou, co bylo a nebylo atd.

KŠ: Jaký je Váš názor na současnou společnost, současný svět?

I: Velice problematický. Morálka uvolněná, já jako pedagožka, že jo, jsem učila v Třebotově dvacet let, si myslím, že ta morálka je velice uvolněná, teda. Média si šíří zprávy, jaký chtějí, no prostě jako, nejsem spokojená.

KŠ: A co si myslíte o zákonech na ochranu dat?

I: No, tak myslím, že to nebylo tak nějak dotažený na 100%, protože jsou věci jako třeba, který se týkájí té kroniky. Já si myslím, že by tam měli být zaznamenáni lidé, kteří něco udělali pro obec, který tady žili a něco vykonali, no a my to teda děláme s tím, že teda vlastně požádáme o souhlas rodinu. Když ho dají, tak dají...

KŠ: Čím si myslíte, že je Vaše obec výjimečná? Co je na ní zajímavého?

I: V čem je výjimečná? Zajímavého... no tak samozřejmě kostel sv. Kateřiny, který jsme se tak nějak v roce 2000... se zastupitelstvo rozhodlo, že to nenecháme padnout, tuhle kulturní památku, protože jsme si dost přečetli tady v těch starých kronikách. A výjimečná ještě bych i řekla to, že se u nás nerozšiřuje území, nezastavuje území, tak bych řekla, protože nechceme. Myslíme si, že to přináší všude jenom samý problémy, prostě v okolních vesnicích se buduje, buduje, ale nemyslejí vlastně na tu infrastrukturu, to znamená školy, že jo, atd., obchody. To už na to nemyslej, takže jako... A chceme jí dochovat, jaká je (smích).

KŠ: A v čem si myslíme, že je tato lokalita výjimečná?

I: No, je to chráněný krajinný území, CHKO, že jo, ty barrandovské skály tady a to všechno, takže i turisty to láká, vlastně. Myslím si, že je tady čistý vzduch, ovzduší prostě.

KŠ: V čem vidíte naopak pozitiva Prahy?

I: No, samozřejmě pracovní příležitosti, že jo, to je to nejdůležitější tady pro tyhle vesnice z okolí, když není žádná podnikatelská činnost ve vsi.

KŠ: Dovedete si představit, že byste tam bydlela?

I: Vůbec ne, kde pak, to teda ne. Byla jsem tam tejdén, hlídala děti synovi ve Vršovicích... no na mrtvici, kdepak (smích).

KŠ: Jaké máte vzdělání?

I: Mám teda pedagogickou, no a předtím gympl a takový.

KŠ: Dále bych potřebovala vědět něco o Vašem rodinném prostředí. Jaká povolání měli Vaši rodiče?

I: Tak oba byli dělníci. Tatínek klempíř, Jankovka Radotín, a maminka dělnice, státní statek.

KŠ: Jak jste spjatá s obcí, jak dlouho tady žijete?

I: No, od mého narození, takže těch 60 let. Rodiče taky, takže mamka je tady už 80 let.

KŠ: Jaká je vaše politická orientace a náboženské vyznání?

I: No, tak já jsem nestraník, a co se týká náboženství, tak si říkám, že kdyby doopravdy ten Pánbůh byl, tak bude spravedlivej... pro všechny. (smích)

Rozhovor č. 2

Datum konání rozhovoru: 8.4.2009

Místo konání rozhovoru: místní obecní úřad

Karolína Šimová: Dovedete si představit, že byste se odstěhovala mimo [rodnou obec]?

Informátorka B: No rozhodně ne. To jako ... Prostě tady jsem se narodila a tady prostě dokončím svůj život. Doufám teda, že mě děti nedaj do domova důchodců. (smích)

KŠ: Představte si, že přijede do obce návštěva a Vy je máte provést po vesnici. Co byste jim ukázala?

I: No tak samozřejmě bych jí ukázala v první řadě teda náš kostel sv. Kateřiny. Ten teďko, co ho dáváme do pořádku s arcibiskupstvím, tak doopravdy získává na popularitě, máme to i na internetových stránkách. Pak bych jim ukázala teda starou mlýnskou cestu, to jsou mlýny vlastně podél Radotínského potoka od Kalinovic mlýna až do Chýnic, že jo, takže to bych jim asi ukázala. Navíc mlýn u Veselých, teda ještě se tam mlelo v devadesátém čtvrtém roce, takže tam je komfort všechno, co se týká toho zařízení. No a potom bych je samozřejmě asi vzala do naší přírody, protože když jdu na nějaký ty procházky a vidím, že v zimě jsou tady ledňáčci, tak prostě chci, aby se ta příroda dochovala, jaká je, no. Asi tohleto... No a potom na dobrou kávu a samozřejmě ukázat kroniku.

KŠ: A co byste naopak zakryla?

I: Asi bych se vyhla nějakým těm lesním pěšinám, které jsou v současné době rozdupány koňma, protože koníčkáři si dělají, co chtějí. A teď nám začaly jezdit ještě ty motorky, že jo,

takže to bych se asi vyhla, i když člověk to neutají, mrzí ho to a páka na to není, aby se s tím něco udělalo.

KŠ: Jaký je společenský život v obci? Jaké akce pořádáte a jaké jsou tu spolky?

I: Ze spolků tady máme fotbalisty, TJ Sokol, myslivce, myslivecké sdružení a především sbor dobrovolných hasičů. Co pořádáme? Všechny tradice, které tady kdysi byly. To znamená pouť, posvícení, bály, plesy, rozdáváme máje, svobodnejm, že jo, každéj dostane májku před barák, vyhrává hudba, takže fakticky to dodržujeme. Na Vánoce vlastně tady před vánočním stromem takový to setkání, zhodnotit rok co a jak. A hlavně potom ty koncerty v kostele.

KŠ: Jací lidé se dívají do kroniky a za jakým účelem?

I: Protože máme tu kroniku vlastně tak nějak dělenou do roku 1968 a potom od šedesátého osmého. Do té starý²⁹⁴ se chodí většinou dívat na čísla popisný rodinných domů, tak se jdou podívat, kdo v tom domě žil, že jo, jaký děti atd., prostě to je zajímavá. A z té novodobější teda, co choděj, tak prostě shlédnou, co se teda událo na [informátorčině rodné obci]. Většinou jsou to teda, co vím, rodáci, kteří tady dřív bydleli a dostanou se do [rodné obce], takže se sem jdou podívat. No a domácí ti mají možnost, jednou za rok ji vystavujeme na veřejném zasedání, takže tam mají možnost se podívat a případně se zeptat, kdyby měli nějaké nejasnosti.

KŠ: Jak probíhal převod kroniky, když jste se stala kronikářkou?

I: Pan J. zesnul, ten to dělal vlastně ještě pro MNV [informátorčiny rodné obce], místní národní výbor. Kdo ho určil, nevím. No a já, protože jsem starostovala už od toho devadesátého čtvrtého, tak si ke mně chodil do toho devadesátého osmého, co se událo na obci, takový ty nejdůležitější události prostě atd. No a pak náhle zemřel a zůstalo to na mě. Nikdo mě nepověřoval, zastupitelstvo konstatovalo: „Ano, ty bys byla schopná ...“ Nic jiného k tomu jsme nedělali. Máme ustanovenou komisi, tu máme. Tam jsou vlastně... Já jsem tam jako starostka, a jsou dvě paní učitelky, paní ředitelka L. z Kosoře a paní V., která učí teďko tady v Třebotově, a jedna tady ze zastupitelstva, paní L. Takže takhle se scházíme a dáváme vlastně dohromady, co by bylo tak nejdůležitější nebo prostě... Nejdřív se udělá koncept, že jo, já si to píšu, to víte, do počítače a pak teprve po zhodnocení to takhle dáváme.

Informátor C

Rozhovor č. 1

Datum konání rozhovoru: 10.4.2009

---

²⁹⁴ Tím se myslí dějiny obce sepsané místním rodákem. Kronika začíná až od šedesátých let.

Místo konání rozhovoru: místní obecní úřad

Karolína Šimová: Od kdy vedete kroniku a jak jste k tomu přišel, kdo Vám ji předal?

Informátor C: Já vedu kroniku od roku 2007 na základě rozhodnutí zastupitelstva. Přišel jsem k tomu tak, že jsem zjistil, že od roku 89 tady kroniku nikdo nevede, bylo mi toho velmi líto, tak jsem se rozhodl se sám nabídnout.

KŠ: Prošel jste nějakým kurzem nebo školením?

I: Jeden kurz obec zaplatila, tak jsem se ho zúčastnil. Byl mi na nic. To bylo velmi povrchní, takže spíš jsem samouk.

KŠ: Říkal jste, že jste předchůdce neměl, že se to od roku 1989 nepsalo. Kdo to psal předtím, než se to přestalo psát?

I: Ne, já jsem... já to teďko vedu poctivě od roku 2007, už to nepíšu v ruce, už to píšu do počítače. To zpětně, to vakuum, jsem ještě neudělal a udělám to nějakým shrnujícím kusem, protože to už tu autenticitu nezachytíte, protože už to nejsou doklady, nejsou nic, jenom můžu jen to, co tady prošlo, takže můžu tohleto období zhodnotit, no. Jako zhodnotit, jo, už to není kronika.

KŠ: Jak se jmenoval Váš předchůdce a jak tu kroniku vedl?

I: V roce 89 to ukončil pan J. S. On to skončil, odevzdal, a říkám, a do roku 2007 to nikdo nevedl.

KŠ: Jak se Vám líbil jeho styl vedení kroniky?

I: On to docela odflák. On to psal, že musel, jo. To bylo jenom opravdu... Ta socialistická nemá moc velkou hodnotu, to opravdu nemá.

KŠ: Myslíte si, že vést kroniku je v dnešní době užitečné?

I: Já si myslím, že žádná obec bez historie žít nemůže. Určitě.

KŠ: Myslíte si, že je to vděčná práce?

I: Práce je to nevděčná, ale záslužná. (smích) Práce je to zvláštní. Je to na úkor svého volného času, jo prostě. Problém je tam jeden, že když to člověk píše, tak tam nesmí vnášet svoje nějaký, politický už vůbec ne, že jo, v žádném případě. Musí to napsat jako nestranně, zachytit danou věc.

KŠ: Hodláte si do budoucna vychovávat nějakého nástupce?

I: Vzhledem k tomu, že teď dělám jak starostu, tak tohle, tak kdyby byl nástupce, byl bych rád, no, ale jako já je nevidím. Pokud se mě ptáte, tak samozřejmě rád bych, kdyby byl nástupce, ale vychovat ho, to nevím.

KŠ: Na co kladete v kronice důraz?

I: No, na zachycení událostí, jo. Kronika je, aby se zachytilo události a tím pádem ty události by měly odrazit atmosféru dané doby, vždycky.

KŠ: Jaký si myslíte, že má kronika význam do budoucna?

I: No, tak já si myslím, že by se měly vést ty kroniky. Už nevím, jestli takhle v písemné podobě jako klasicky, někdo tomu dává přednost, ale já třeba, myslím si, že to беру zodpovědně, ale špatně píšu. Jako každéj psycholog škrábu jako... Nemám dobrej rukopis. Mně nezbývá nic jiného, než si vybrat krásný písmo v počítači a napsat to. To je problém, no.

KŠ: Jaký je Váš názor na současnou společnost?

I: Tak teď Vám nerozumím.

KŠ: Co si myslíte o současné společenské situaci, dění ve světě...

I: Teda Vy mi dáváte otázky... To je úžasný. Já fakt nevím, co Vám na to říct. Já Vám řeknu lidově, co si myslím: Stálo to za hovno a je to stejný. Je to lepší oproti, samozřejmě... Ta demokracie přece jenom je, možnost uplatnění je taky, všechno, ale má to i negativní stránky. Samozřejmě, že já to vidím trošku jinak z pozice kronikáře, to bylo něco jinýho, ale teď z pozice starosty je to úplně něco jiného. Takže... Tak jako demokracii miluju, ale když se vám tady zfetuje pár lidí nebo když vám tady rozbijou, vytlučou autobusovou zastávku, ohnou všechny dopravní značky, tak tam demokracie končí. To už prostě, jo. Takže já mám... Já jsem životní optimista. Tohleto mě spíš posílí, než mě to ničí, takže já jsem v pohodě. Já neznám slovo: „něco nejde.“ Všechno se musí vyřešit. Asi bych to dokreslil jinou věcí, jo. Mám k současné době pozitivní vztah, protože jsem se stál komunálním politikem. To tam můžete napsat.

KŠ: Co si myslíte o zákonech na ochranu dat?

I: To si myslím, že dobrý není, protože když napíšu, že někdo se dožil kulatého výročí, tak kulaté výročí je ve čtyřiceti letech a kulatý výročí je v pětadesáti. A když tam napíšu, že někomu bylo pětadesát, tak je to spíš čest pro toho člověka, když se do té kroniky nakonec dostane, než když řeknu, že má kulatý výročí a nesmím napsat, kolik mu bylo. To si myslím, že to není dobře a že je to úplně mimo jakékoliv pochybnosti tohleto. Já si myslím, že samozřejmě se nemusí napsat datum, ale mělo by se napsat věk, to nikoho nezabije. A jinak všimněte si, že tam²⁹⁵ jsou vždycky napsané data zemřelých a data narozených, a z toho opravdu se dá soudit takový věci. Stejně jako dřív se psaly data sňatků a takový. Já si myslím,

---

²⁹⁵ Myšleno ve starší části kroniky.

že je to chyba, že to tam není. Takhle bych to opravdu zase... Jako jestli někdo myslí, že takhle z kroniky se dá něco zkonspirovat, tak je mi ho líto. To je bez diskuse, to musíte uznat.

KŠ: Čím si myslíte, že je vaše obec výjimečná?

I: Každý starosta si myslí, že je jeho obec výjimečná, tím pádem kronikář, že. Naše obec je určitě výjimečná svým vznikem a svým působením ve vztahu k hradu Karlštejn, kde teda tady 300 let byli dva manové karlštejnští, kteří se podíleli na hlídání korunovačních klenotů na Karlštejně a hlídání hradu, protože po roce 1621 byly odvezeny do Prahy. To si myslím, že jako výjimečný je, myslím si, že se tady zachovala docela dobře historie tak, jak probíhala, jo, od toho desátýho století až do teď na venkově. To si jako myslím, že jo.

KŠ: Čím si myslíte, že je výjimečná tahle lokalita?

I: No výjimečná je určitě přírodou. My jsme v chráněný oblasti Český kras, a to určitě, jo. A výjimečná je skutečně blízkostí Prahy a blízkostí toho Karlštejna, protože první zmínka je z roku 1227 a je to donační listina Přemysla Otakara I., který v podstatě nařídil, že obec se bude spolupodílet na financování života správce kaple sv. Václava na Pražském hradě, což si myslím, že je docela významné a svým způsobem jako jedinečné, protože to po něm schválili další, potvrdili další tři panovníci. Takže je ta první listina a tady je listina Karla IV., který to všechno potom potvrdil, takže to si myslím, že jako nemá úplně každá obec. A málo se to ví.

KŠ: Představte si, že by do obce přijela návštěva a chtěla by, abyste jí provedl obcí. Co byste jim ukázal?

I: Ta historie jako bohužel je zaniklá, protože statky historický už neexistují, to znamená ukázat jim tady působení selských rodů, působení manů karlštejnských a tak, to je passé. Nemáme zámeček, kterej tady byl, což by bylo určitě zajímavé, tvrz je přestavěná na prostě na bydlení, takže už také ne. Takže jediné, co je, máme tady vlastně tu kapli, kterou můžeme ukázat, no a pak můžeme akorát ukazovat, jak se proměňuje obec z hlediska toho, že se tady staví, opravuje a to... Ještě bych zmínil dvě věci, ještě bych zmínil křížek a kapličku. Tady křížek kousíček dál a kapličku. To jsou sakrální stavby a vždycky ty sakrální stavby vždycky přežily všechno, všechno ostatní bylo zbořeno nebo přestavěno nebo zlikvidováno. A pak tady máme ještě jednu zajímavou stavbu, která je velmi nevzhledná. Je to hasičárna tadyhle kousíček dál, tady pod vrškem a já jsem zjistil, že tam v roce 1840, ale bylo to asi dřív a bylo to asi dýl, je zaznamenáno, že tady byla židovská náboženská obec, která měla úctyhodných 120 osob, což bylo na tu dobu velmi to... Takže asi, protože spolupracuju s židovským muzeem a je to velmi zajímavé. Ale jinak pamětihodností tady moc není.

KŠ: Bylo by něco, co byste naopak zakryl?

I: Nemám důvod.

KŠ: Jak vypadá společenský život v obci?

I: Tragický. Je to zapříčiněno dobou, je to zapříčiněno médii, protože tady se bohužel zakořenila v obci, ale ve všech, to není jenom tady, prostě televizní kultura, takže všichni skončej u televize, to je tragédie, a tím pádem nevycházejí a nějakou spolkovou činnost tady probrat je velmi složité, takže když to vezmu společensky, další věc skončil tady způsob, proč byla ta obec založena. Ta obec byla rolnická, zaměřená na zemědělství. Teď tady slepici potkáte asi jenom na dvou dvorcích a to je veškeré, který tady je kromě psů a koček. Takže to je chyba. A všichni jezdí za prací někam, takže obec se stává svým způsobem noclehárnou. Odjedou a večer se vrací a všichni končí u televize, otrlejší v hospodě. Takže to je veškerá kulturní činnost, která tady je. To neznamena, že to nelze oživit a to neznamena, že s tím nelze něco dělat. To už jste asi viděla, že se někde pokoušejí dělat takový ty tradice zpátky, že masopust a Velikonoce a takový a stavění májek někde atd. To bychom chtěli taky začít tady dělat. Když se to podaří, bude dobře, když ne, tak...

KŠ: Jaké je Vaše vzdělání? Jaké školy jste absolvoval?

I: Všechny? To snad ne. Tak já jsem profesí psycholog, takže z toho je jasný, že mám vysokoškolské vzdělání a vzhledem k tomu, že jsem učil, jsem habilitován, takže mám titul docent a vzhledem k tomu, že jsem taky dělal vědeckého pracovníka, tak mám ten hroznej titul CSc. za jménem, že. A jako to je všechno, nevím, co bych k tomu řekl.

KŠ: Jaké bylo Vaše rodinné prostředí? Jaké povolání měli Vaši rodiče?

I: Matka byla z kulacké rodiny, kterou z Krakova v roce 51 vystěhovali. Vzala si kluka vedle z vesnice, kterej byl z hospody, a šli do pohraničí. Jak je život otloukal, tak nějakým způsobem pracovali, docela slušně, já bych řekl, že docela na úrovni. Máma si udělala střední školu a stala se, tu hotelovou, jo, pracovala v restauraci v nějakým tom restauračním systému, přesně nevím jak. A táta se vypracoval až na generální ředitele Sklo Unionu a v roce 68 ho sundali, takže jsme zase skončili na dlažbě. Do toho já jsem akorát začínal svůj aktivní život, protože já jsem 68 maturoval, když tady byly naše spřátelený vojska. Takže si dovedete představit, docela slušnej kádrověj profil, takže jsem se protloukal, jak se dá. A vyšlo mi jediný smysluplný, protože jsem byl docela dobrej sportovec, tak jsem skončil v Dukle a živil jsem se sportem. To byla jediná šance, jak jsem moh uspět. A mezitím jsem si tajně vystudoval psychologii, a když to skončilo, jako s vrcholovým sportem, tak jsem dělal trenéra. Potom, když už jsem úplně skočil, tak jsem začal dělat u armády psychologa profesionálního a tam jsem dělal, co bylo třeba, a když jsem zase skončil s vojenskou činností, tak jsem začal podnikat, což nebylo úplně nejšťastnější období mého života, protože nejsem grázl a neumím krást. A abych Vám to ještě opeřil, když jsem skončil, tak jsem

vyjel, když byla v Jugoslávii válka, v bývalý Jugoslávii, tak já jsem vyjel s našimi vojsky do Jugoslávie a rok jsem ta byl zástupcem velitele praporu ve funkci psychologa a zodpovídal jsem za tu jednotku.

KŠ: Jak jste spjatý s vesnicí? Jak jste tady dlouho?

I: V obci jsem 15 let, občanem jsem od loňského roku. Zkuste tipnout proč.

KŠ: Protože jste se stal starostou.

I: Starosta musí být...

KŠ: Dovedete si představit, že byste se odstěhoval někam jinam?

I: To je můj domov. Když to vezmete, kde jsem se narodil, tak už jsem tam nemoh být, když jsme to dostali zpátky, to babička má štěstí, že to dostala v užitelné podobě, já už ne. Já jsem dostal rovinu, po baráku není nic, takže to bylo špatný. Když jsme se odstěhovali do Sokolova, tak k tomu nemám vztah, to bylo pohraničí, kde to bylo spíš německý. Potom do Teplíc to samé. Pak jsem začal kariéru jako voják, takže to bylo Bratislava, Trenčín, Brno, Praha, Olomouc a Brno, takže jsem putoval, jo a pak ještě Praha, jako Ježíšek po vlastech českých, takže to nebylo zrovna nejlepší. Já jsem se rozhod na starý kolena zřídit domov, takže na tom pracuju. A vzhledem k tomu, že se mi nelíbí některý věci v obci, tak to dávám dohromady, aby to tady hezký bylo.

KŠ: Jaká je Vaše politická a náboženská orientace?

I: O jejej. Vzhledem k tomu, že vedu zastupitelstvo nezávislých, tak je Vám jasný moje politická orientace. A náboženská? Já věřím, ale nevím úplně přesně, jak to definovat, jo. Já nevěřím moc v hmotného Boha, ale v nějaký princip, v nějakého hybatele, protože jsem se setkal s některými věcmi i ze své praxe psychologa, jo, které se racionálně vysvětlit nedají, takže jako... Něco asi je, ale já to neumím popsat. Možná kdybyste přišla za 10 let a já o tom meditoval, tak mě možná něco napadne, ale teď... Ano, nějakým způsobem věřící jsem.

Informátor D

Rozhovor č. 1

Datum konání rozhovoru: 1.5.2009

Místo konání rozhovoru: místní skautská klubovna

Karolína Šimová: Od kdy vedete kroniku?

Informátor D: Kroniku vedu od roku 1963.

KŠ: Jak jste k tomu přišel?

I: No, kronikář, kterej kroniku ved, se odstěhoval a nenašel se zatím nikdo jinej, tak jsem kroniku převzal.

KŠ: Jak jste se naučil vést kroniku? Prošel jste nějakým kurzem nebo školením?

I: No, byl jsem na školení kronikářů a dál potom na další doplnění, většinou každéj rok to bylo v regionálním muzeu v Jílovém u Prahy.

KŠ: Myslíte si, že to k něčemu je?

I: No, já myslím, že určitě jo, protože se tam vyměňovali zkušenosti, chodili tam všichni kronikáři, tak se vyměňovali zkušenosti a případně jsme byli poučeni o různých těch paragrafech a vyhláškách, který se k tomu vztahujou.

KŠ: Jak vedl kroniku Váš předchůdce?

I: Vcelku ji vedl dobře, ale předchůdce ještě toho mýho předchůdce měl určitý chyby v tom, neměl tam přesně uvedený některý věci a nebylo to jako tak dobrý.

KŠ: Myslíte si, že vést kroniku je dnes užitečné?

I: Já myslím, že určitě je to důležitý tohleto, protože dějiny se maj zachovat a různý tyhleto dějinný věci v obci by měly být zachovány pro další mladou generaci. Aby historie byla známá i těm mladším.

KŠ: Myslíte si, že je to vděčná práce?

I: No, (smích) vděčná práce, no to zrovna nevím. To by musel ohodnotit někdo jinej.

KŠ: Hodláte si do budoucna vychovávat nástupce?

I: No, budu muset, protože vzhledem k mýmu věku (smích) bude nutný, aby se toho někdo další ujal, někdo mladší.

KŠ: Na co kladete v kronice důraz?

I: No, aby tam byly zachycený veškerý události, který se v obci stanou, a případně i to zdokumentovat dalšími dokumenty, písemnými nebo fotografickými.

KŠ: Jaký si myslíte, že bude mít kronika význam do budoucna?

I: Pouze historický.

KŠ: Myslíte, že lidem k něčemu bude?

I: Já myslím, že určitě ano, protože jako naše obec, která byla delší dobu jako hornickou obcí, kde jako je historie dolování apod., takže to bude mít pro další generaci nějaký význam, vzhledem k tomu, že věci, který jsem už odevzdal do státního archivu. Při návštěvě toho státního archivu jsem se dozvěděl, že už i tam byli někteří lidé, kteří si jako brali některý ty podklady pro svoje studium.

KŠ: Jací lidé se chodí do kroniky dívat?

I: Tak většinou jsou to studenti.

KŠ: Jaký typ studentů? Co tam hledají?

I: No většinou historii a případně dělají ty... jak se tomu říká, ty práce...

KŠ: Bakalářské...

I: Bakalářský práce, no.

KŠ: Co si myslíte o zákonech na ochranu dat?

I: Nás v určitém směru omezily s tím, že jako nemůžeme uvádět přesně jména a v souvislosti s určitejma historicejma věcma, který se v obci udály. Byly by pro další generace zajímavý.

KŠ: Čím si myslíte, že je Vaše obec výjimečná?

I: No, historií dobývání železné rudy, která se tady u nás dobejvala 120 let.

KŠ: Kdyby do obce přijela nějaká návštěva a Vy byste byl požádán, abyste jí ukázal obec, co byste jí ukázal?

I: No, v první řadě bych je vzal do místního muzea, který tady máme zřízený, je zachycená část historie obce z dob dřívějších a případně jejich zájmu bych ji třeba ukázal některý věci historický, který tady v obci jsou.

KŠ: Například?

I: Například různé pomníky jsou tady, nebo jsou tady i budovy.

KŠ: Bylo by něco, co byste jim neukázal, co byste zakryl?

I: No, tady zatím nic takovýho nemáme.

KŠ: Čím je tato lokalita zajímavá?

I: No, celkově myslím, že je jako normální, není na ní vcelku nic zvláštního kromě těch dolů, který tady kdysi byly, kde bylo zaměstnáno spousta lidí z okolních obcí a dávaly živobytí těm lidem v dřívějších dobách.

KŠ: V čem vidíte pozitiva Prahy a dovedete si představit, že byste tam bydlel?

I: Tak, pozitiva Prahy... Já bych osobně v Praze bydlet nechtěl, protože myslím, že ve městě je člověk daleko víc omezený než tady na vesnici. Tady je větší volnost a daleko jako... Vzhledem k tomu, že nejsme tak daleko od Prahy, tak je výhodný bejt tady na vesnici, protože spojení dneska ku Praze je daleko příznivější, než bývalo dřív.

KŠ: Umíte si představit, že byste se přestěhoval někam jinam?

I: No, (smích) vzhledem k tomu, že v [rodné obci] bydlím od narození, tak bych se už nikdy nikam nestěhoval a vzhledem k mému stáří teda taky.

KŠ: Co si myslíte o současné společnosti?

I: No... Současnej svět je strašně uspěchanej. A nehledě, k tomu, že dneska k tomu přistoupila i otázka financí a... No, takže si myslím, že není tak dobrej a nevidím ho nikterak v růžovejch barvách (smích).

KŠ: Jakého jste dosáhl vzdělání a jakými školami jste prošel?

I: Základní školní vzdělání a pak i středoškolský základní vzdělání s maturitou. Obchodní akademie.

KŠ: Jaké povolání měli Vaši rodiče?

I: Otec byl horník a matka měla obchod, potravinářský obchod.

KŠ: Jaké je Vaše náboženské vyznání a politická orientace?

I: Tak náboženský vyznání, jsem pokřtěn, takže jsem římsko-katolickýho náboženství. A politická příslušnost, nejsem členem ani nikdy jsem nebyla žádný politický strany. Politicky jsem se neangažoval.

KŠ: Myslíte si, že je i dnes zájem o vesnické téma jako např. v 19. století, kdy se psaly vesnické romány?

I: Myslím si, že ne. Strašně málo se čte, a pokud jako jsem ve styku s mládeží v organizaci Junák, tak jsem poznal, že ty děti strašně málo čtou.

KŠ: Takže knížky o vesnici, jako např. od Karolíny Světlé, jim nic neříkají.

I: To jim nic neříká.

Rozhovor č. 2

Datum konání rozhovoru: 3.6.2009

Místo konání rozhovoru: u informátora doma

Karolína Šimová: Minule jsme se bavili o tom, jestli si hodláte do budoucna vychovávat nástupce. Dáváte o kronice nějak vědět mladým? Pořádáte besedy?

I: Ne.

KŠ: Nebo chodíte do škol?

I: Jo, to jo, ano. Ve škole. Normálně se školou prostě mám... škola chodí prostě i do muzea do toho a bavíme se o historii a o kronice atd., jak se píše, co se tam má psát a tak to... tyhle věci všechny, který jako se to týkají, tak ta dokumentace k tomu, jaká má být atd. To je se školou jako spolupráce. Takže všechny třídy od první třídy až do té devátý tam choděj. Vždycky je to vyjednaný, jedna třída přijde atd. A oni maj někdy i jako svoje speciální takový nějaký ty, jako témata, který chtěj vědět nebo probrat, nebo se ptají na některý ty věci o tý obci, o tý historii atd.

KŠ: Takže o to mají zájem.

I: Mají o to zájem. No, tak hlavně ty učitelky, že jo, oni si tam dělají i různý poznámky a pak z toho ve škole dělaj nějaký takový ty práce, já nevím jaký, co se jako s nima potom to,

protože paní učitelka vždycky jim říká, aby dávali pozor a prostě měli to a pak mají ve škole vždycky nějaký otázky a zpracovávají to, nějaký témata. Hlavně asi kvůli tomu, aby dávali pozor při té přednášce (smích).

KŠ: Dále bych se chtěla vrátit k otázce o současné společnosti. Jaká vidíte její pozitiva a negativa? Vy jste minule říkal, že ji nevidíte jako moc v růžových barvách.

I: Uspěchaná doba je to, ale spíš vidím víc negativ tadyhle v tom, protože vzhledem k těm událostem, který se dějou, ať je to na straně politický, nebo já nevím, bezpečnostní a tohleto, tak je víc těch negativ než těch pozitivních věcí v tadyhle v tom, no. Někdy některá ta, jak říkáme, sociální politika jako třeba je trochu přizpůsobená, ale není to zase tak jak by to mělo bejt, no. Spíš jako ta negativní stránka celého toho dění tady u nás převládá.

KŠ: A něco pozitivního?

I: No, pozitivního... Mě nic pozitivního moc nenapadá, no. Pokud jako v místě třeba se dělají některý ty akce na zvelebení té obce anebo něco takovýho, tak to jako se dá říct, že je pozitivní věc, jo, ale záleží to víceméně na těch místních občanech a to a tak jak prostě uspějou u těch vyšších orgánů, pokud dostanou na to finanční prostředky, protože jsou to velký nákladný věci jako třeba tadyty chodníky a některá ta výstavba, úprava toho náměstí apod. To je snad pozitivní, ale jinak jako vcelku celostátně to hodnotím negativně, protože soudnictví a tohleto všechno, protože mi to jako po právní stránce jako bych tomu nevěřil. Nevěřím ani pomalu policii (smích), protože já, a soudnictví hlavně, protože kolikrát policie zadrží některý ty zločince apod. a soudce je pustí na svobodu, takže tomu nefandím.

KŠ: Takže, když to srovnáte, Vám připadá lepší minulost než současnost?

I: No, každá doba má svoji, jak bych to řek, negativa i pozitiva, že jo, ale myslím si, že ta minulá doba, nemyslím zrovna minulou dobu, teda co byla od roku 48 do roku 89, tam vidím spousta těch negativ a mrzí mě to, že vlastně tam vlastní lidi trestali vlastní lidi za něco, co vlastně ani neprovedli. To byly ty procesy apod., který byly uměle vyvolávaný a nebylo to dobrý tohleto. Některý ti lidi to odnesli nevinně, zvláště ti rolníci apod., kde se zabavoval ten majetek apod., který do dneška není ještě vyrovnaný. Museli se vystěhovávat a kolikrát nic neprovedli a byli zavření. Velice špatně se s nima zacházelo, to je jako velký negativum té doby, která byla. Některým zabrali statek a museli se ti lidi vystěhovat třeba atd., že jo, nastěhoval se tam někdo jiný, tohleto. Tady u nás ty dvě rodiny se docela musely vystěhovat pryč a nastěhovali tam někoho jinýho, přitom vůbec nic neudělaly. Prostě byl to majetek, tak jak prostě to bylo, sami na tom neuměli ani hospodařit. To jako byla špatná tadyhleto doba. Sice tam, kde se říkalo, že každéj má právo práci, že jo, každéj dělal, ovšem bylo to jenom to, že měl právo na práci, a když špatně dělal, tak se nemohl ani propustit. Protože se mi stalo, že

jsem měl pod sebou dost zaměstnanců a některý nechtěli pracovat a to já jsem si stěžoval a chtěl jsem je propustit a to ne, protože mě zavolali na odbory a řekli, že musím s nima jinak pracovat atd., ale byli to lemplové, kteří prostě spali za regálama, chodili do práce pozdě a opilí apod. a člověk je nemoh propustit. Pak si stěžovali, když jsem jim dal ještě menší plat. Tak to jsem neviděl jako dobrý.

KŠ: Minule jsme ještě mluvili o tom, co byste ukázal návštěvě, která by přijela do obce na návštěvu. Byl by rozdíl v tom, co byste třeba ukázal návštěvě z Prahy a návštěvě z ciziny?

I: Ne, to bych ukázal stejný, protože my jsme tady měli návštěvy v muzeu, místním muzeu, který tady taky spravuju, tak jsem tady měl návštěvu jak z Německa, tak i z Holandska. My spolupracujeme s holandskýma skautama, tak už tady byli asi třikrát různý ty skupiny a to, takže ti tady byli taky. Takže to jim ukazuju stejný ty věci tohleto. Jednak tady u nás v obci a jednak je beru i třeba na prohlídku Prahy anebo Křivoklátu a Žebrák určitě atd. Já jsem s nima všude cestoval.

KŠ: Jakým jiným aktivitám kromě psaní kroniky se ve svém volném čase věnujete?

I: (smích) No jo, tak teďko už je to slabší teda. Tak dělám správce muzea, pracuju jako hospodář okresní rady Junáka v Berouně, co ještě dělám mimo tadyhletoho... Dřív jsem jako dělal ještě divadlo, hokej, kopanou, dělal jsem předsedu tělovýchovný jednotě. No, jinak jsem dělal ještě starostu obce (smích), to už je dávno, to je v sedmdesátým roce, to jsem dělal dvanáct let. Toho bylo tenkrát ještě moc, no, ale teď už toho není tolik, no. Teď akorát ty junáky dělám tady, teda místní junáky taky ještě, v [rodné obci]. V [rodné obci] ještě a na tom okrese teda a v tom muzeu. To už jako stačí na mě. Tamto už jsem pustil všecko, to už jako vzhledem k věku. Toho bylo víc tenkrát. Postavili jsme tady tu tělocvičnu, že jo, pak jsme tady udělali veliký to divadlo v lidovým domě tady. Jsme okopírovali z Divadla Na Fidlovačce, tam měli orchestřiště před tím. Tady prostě bejvalo předtím kino a byla tam hospoda a my tu ho zrušili a udělali jsme z toho velikej, veliký jako pódium normálně divadelní, předtím se dělalo orchestřiště, který se vykopalo dolů, takže se tady hrály i operety a všecko, protože v divadle se dělala muzika, no jako ve velkém divadle, protože to je asi ta scéna je asi osm metrů široká, přes osm metrů široká a šest metrů hluboká a udělalo se tady sešikmený hlediště taky, to udělalo kvůli širokoúhlému kinu taky a to, takže tady vodsad' je vidět ze všech sedadel, protože to mírně stoupá. To se předělávala celá ta budova, začala hrát Beníšková,²⁹⁶ velká sláva. Dřív se to hrávalo tam na návsi, u toho rybníka v tý hospodě, ale to bylo malinký, to byl jenom takovej sál hospodskej, tam se postavilo jeviště maličký. To se

---

²⁹⁶ Herečka Otýlie Beníšková, měla titul Národní umělkyně.

muselo vždycky postavit a rozbourat a nebylo kam co dát, že jo, ty kulisy a takový věci, kdežto tady se to udělalo veliký a velikánskej ten, kulisárna se tu postavila a šatna pro herce atd., bar tam byl, to bylo veliký.

Informátorka E

Rozhovor č. 1

Datum konání rozhovoru: 26.5.2009

Místo konání rozhovoru: místní obecní úřad

Karolína Šimová: Od kdy vedete kroniku a jak jste k tomu vlastně přišla?

Informátorka E: Tak, kroniku vedu od roku 2006 a přišla jsem k tomu tak, že jsem byla požádána předešlou kronikářkou paní H., jež z důvodů zdravotních a vysokého věku už nechtěla kroniku vést dál.

KŠ: Prošla jste kvůli tomu nějakým kurzem nebo školením?

I: Prošla jsem kurzem, prošla jsem i školením. Nepamatuju si organizátora toho kurzu, nicméně sem každý rok posílají materiály, ale já jsem se na tom školení dozvěděla jenom dvě základní informace, z čehož jsem usoudila, že už na další školení nepůjdu. První informace z toho školení bylo, že se kronika může vést buď elektronickou podobou, nebo písemnou podobou perem, propisovací tužkou, a druhá důležitá informace byla příručka, která jakoby mě vedla k tomu, jak tu kroniku mám psát a co do ní mohu napsat a co ne. No a vzhledem k tomu, že ten kurz stál dva a půl tisíce a já jsem se tam dozvěděla tyhle dvě podstatné věci, tak odmítám na další kurzy jet.

KŠ: Takže si myslíte, že Vám to moc nedalo?

I: Ne, nedalo mi to vůbec nic.

KŠ: Jak vedl kroniku Váš předchůdce?

I: Paní H. kroniku psala na psacím stroji a místními lidmi jí bylo vytýkáno, že píše vlastně o věcech, které se netýkaly naší obce. Třeba konkrétně psala o záplavách v Černošicích, přesto že ty záplavy skutečně byly, tak s naší vsí neměly nic společného, takže se snažím, pokud tu kroniku píš, tak aby to bylo opravdu konkrétně k nám, k našim občanům, k akcím, které se dějí v naší obci. A na stroji, myslím si, že... tam malovávala obrázky a bylo to v duchu toho komunistického nádechu.

KŠ: Myslíte si, že je užitečné vést kroniku?

I: Kdybych si to nemyslela, určitě bych jí nepsala. Jsem o tom přesvědčená. I kdyby si v dalším desetiletí tu kroniku měl prohlídnout jeden jediný člověk a mělo by mu to přinést radost, tak to za to stojí.

KŠ: Myslíte si, že je to vděčná práce?

I: Vděčná? Ne... Věčná ano, ale vděčná ne (smích).

KŠ: Hodláte si do budoucna vychovávat nějakého nástupce?

I: No... Zajímavá otázka, ještě jsem o ní nepřemýšlela, ale vzhledem k mému věku určitě budu muset (smích).

KŠ: Děláte nějaké besedy, dáváte nějak o kronice vědět mladým lidem?

I: Ano, během velikonočních svátků, když jsme chodili po vsi, tak jsem jí s sebou měla v kočárku a u každého domu při té koledovačce jsem jí ukazovala lidem. Oni z toho měli nesmírně velkou radost, obzvláště starší lidé., poněvadž to je zvláštní, ale ty to zajímá. Rádi si to přečtou. Je to možná tím, že mají třeba víc času, nebo zajímá je to dění v obci. Moc mě to těší ten zájem od starších lidí. To je jedna varianta. Teď druhá varianta, jak bude otevírání, slavnostní otevírání tady a Den dětí, slavnostní otevírání dětského hřiště a Den dětí, tak tady bude zpřístupněna místnost, kde budou všechny ty kroniky, kde bude fotodokumentace zpřístupněna a kde bude i promítání pro lidi, kteří o to budou mít zájem, fotografií, filmů, které byly tady na [informátorčině rodné obci] pořízeny. Tady je k tomu sdělení... Mohu Vám také jedno... Přítelkyně má k tomu zpětný monitor a bude to pouštět i na zeď pro starší lidi.

KŠ: Na co kladete v kronice důraz?

I: Na děti (smích). Kladu důraz na děti, protože bych si přála, aby se v dalších generacích ty děti v těch kronikách našly, aby se k nim ony vracely, aby si zavzpomínaly, co se tady dělalo, protože když já jsem byla malým dítětem, tak se tady nic nedělalo, a tak bych chtěla, aby to bylo jiné.

KŠ: Jaký bude mít kronika význam do budoucna?

I: Do budoucna? Vrátit se zpátky do minulosti, jak to vypadalo, když jsem byl malá, malý, když jsem byla mladá, mladý. Může to mít určitě význam i pro směřování do budoucna v tom, že vidím, jak to vypadá dneska, vidím, jak to vypadalo dřív a můžu mít i vizi, jak by to mohla vypadat v budoucnosti.

KŠ: Jací lidé se chodí na kroniku dívat?

I: Mě nikdo ještě nikdy neoslovil, já jsem typ člověka, který kroniku nosí lidem. A jsou to především tedy starší lidé. Třeba na čarodějnicích tam jí měli jako by na takovém stolečku zpřístupněnou za loňský a předloňský rok a co je zajímavé, ještě dneska jsou lidé překvapení

z toho, že se tady píše kronika, že to řada lidí vůbec neví, protože paní H. si ji skutečně psala a lidé o tom nevěděli.

KŠ: Co si myslíte o zákonech na ochranu dat?

I: Souhlasím s nimi. Myslím si, že by neměly být uváděny, určitě. U předešlé paní kronikářky docházelo k tomu, že se v kronice objevovaly vedle údajů o úmrtí také příčiny úmrtí, to si myslím, že by se v kronikách skutečně objevovat nemělo. Nemělo by tam být nic, co by v době, kdy si to kdokoli přečte, tak aby se ho to jakkoli dotklo. To myslím, že určitě nemělo tak být. Mělo by to být psáno spíš všeobecnou formou, neměli by tam být příliš jmenování lidí, pokud to vysloveně nejsou výročí nebo sňatky, narození, tak souhlasím s uchováním a ochranou dat. Souhlasím.

KŠ: Někde vlastně píšou: narodily se dvě ženy, zemřeli tři muži. Ti lidé se tam pak nenajdou...

I: Jo jo, to já píši. Já píši jmenovitě, kdo se oženil, vdal, ale s tím, že tam nejsou uváděny, není tam ročník narození, nejsou tam uváděny další...

KŠ: Ptáte se na souhlas?

I: Ještě jsem se nesečkala s tím, že by někdo proti tomu něco měl. Třeba v jednom případě jsem se ptala, jestli můžu přiložit svatební oznámení, že je jako zpestření kroniky velmi přídělem, tak jsem tam mohla to svatební oznámení dát, ale zeptala jsem se, protože mi to přišlo, že je to příliš osobní věc na to, abych to tam vložila a nezeptala bych se na to.

KŠ: Jaký je Váš názor na současnou společnost? Jaká má pozitiva a jaká negativa?

I: Současná společnost... Strašně rychle utíká, někdy mám pocit, že je hodně vepředu a já za ní tak cupitám (smích). To je to negativní. Pozitivní, líbí se mi všestranná možnost vzdělávat se, ať už jakkoli, prostřednictvím internetu, nesmírná spousta kurzů, kroužků, vlastně cokoli Vás zajímá, to během jednoho dne si najdete, možnost dalšího týdne zrealizování, takže nemusíte nikde pátrat, kdo dneska paličkuje, kdo dneska dělá s filmem, že prostě sednete k internetu a hned to víte. To se mi na té době líbí. Také obrovská možnost používání nových pomůcek, nových metod, to je na ní pozitivní. Ta uspěchanost, to je ta negativní stránka a také se mi nelíbí, že se lidí moc nezdraví, že se lidé nezastaví, aby si mohli popovídat, to právě s tou uspěchaností souvisí. A minulý týden se mě paní učitelka ve školce ptala, jestli se mi taky někdy stane, že jsem v místnosti a převlékám svoje holčičky do školky a že tam přijdou tatínkové a že nepozdraví, tak jsem jí říkala: „Paní učitelko, to, že se to stává mně, to mě nepřekvapuje, ale mrzí mě, že se to stává Vám jako paní učitelce.“ A že taková jakoby nevšimavost nebo neslušnost, ano, to je neslušnost. Asi před čtrnácti dny se mi stalo, že jsme s panem starostou vyjeli na nějaké školení a já jsem byla lehce oblečená a on byl v, počítal se

zimou (smích), tak měl na sobě nějaký kabát a vstupovali jsme do toho školicího střediska a on sundával ze sebe ten kabát a dával mi ho, aby mi jakoby uchránil trošku tepla, aby mě zahřál, a mně téměř vylítly slzy, protože já jsem si řekla, že tohle se dneska už přeci vůbec neděje, jo. Tak tohle mi strašně na lidech mrzí. Mrzí mě to, že lidé vystupují z autobusu a nejdřív jdou páni a pak jdou teprve dámy, protože ty dámy se k těm dveřím přes ty pány vůbec nedostanou. Strašně se mi líbí filmy třicátých a čtyřicátých let, kdy tam člověk prostě tadyto vidí, takovou tu vstřícnost, slušnost, to mi dneska chybí, a jako paní učitelka se snažím ty děti to učit, vytvářím situace, modeluju s nimi ty situace... Takhle, já nevím, jestli to všechno zvládnou sama (smích). Nic jiného nám asi nezbyde, než začít sami u sebe a vychovávat. Občas řeknu, „jestli Vám to nebude nevadit, tak já jsem tady stála před Vámi,“ ale nevím, jak dlouho mi to vydrží. Třeba abych za pět let nevezala kabelku a neplácla pána za to, že mě přeběhnul (smích). Co tam máme dál?

KŠ: Myslíte si, že je lepší současnost, nebo nějaké dřívější časy?

I: Já si myslím, že všechno přináší svoje, že to všechno má svoji černou i bílou stránku a že to, co dřív lidé neměli, tak to byla právě internet, ta možnost získávání informací, ale zase měli právě tu slušnost v sobě, tu chuť pomáhat a právě svlíkat ze sebe ty kabáty a nechat ženu vstupovat do dveří. A dnešní doba sice jsou ty internety, ale zase chybí tahle stránka té slušnosti.

KŠ: Čím je Vaše obec výjimečná?

I: Čím je naše obec výjimečná? Já věřím tomu, že výjimečná je výjimečným panem starostou, protože pan starosta je nesmírně precizní člověk, má tady ve vší dokumentaci dokonalý pořádek. Představte si, že něco hledáte, v životě jste to neviděla a teď to dokážete najít, to mě fascinuje, protože tady je taková spousta dokumentů, protože má všechno hezky vedené, to si myslím, že v tom je obec výjimečná, protože to si nemyslím, že je v dnešní době samozřejmostí těch obecních úřadů. Výjimečnost vidím i v tom, co se tady dělá pro děti, to si opravdu myslím, že v tom je ta obec výjimečná... Určitě výjimečná může být i ... s tím, že se tady udržují tradice. Já vím, že se dneska už zase znovu ožívují ty tradice, ale dejme tomu, že to ještě pořád můžeme zařadit do výjimečnosti. Velikonoce tady jsou slavené společně, na Silvestra se sejdeme na návsi ve dvanáct hodin, pro děti jsou, jak už jsme zmiňovaly, ty tradiční akce,²⁹⁷ to si myslím, že to by se mohlo do té výjimečnosti zařadit.

KŠ: Čím je podle Vás výjimečná tahle lokalita?

---

²⁹⁷ Např. Den dětí, čarodějnice nebo noční bojová hra.

I: Tahle lokalita? Je tady krásně, je tady krásná příroda, úžasný cyklostezky, je vyhledávána, je blízko ke kultuře, ku Praze, zároveň ještě blíž k lesu. Určitě je to moc krásný místo.

KŠ: Představte si, že do obce přijela návštěva z Prahy. Co byste jim tady ukázala?

I: Co bysme jim tady ukázaly, návštěvě z Prahy? Určitě bysme jim tady ukázaly dětská hřiště, vzaly bychom je na projížďku na kole, ukázaly bychom jim tady lokalitu Pod Frantovými mlýny, to je takový krásný... krásná hájovna je tam, jsou tam krásné rybníky... Když by přijeli ve správnou dobu, tak bychom jim tady ukázali volavku šedivou, hnízdění výrů velkých... Potom bychom je mohli vzít... ukázat nejhroznější dům ve vsi, na který je už několik let exekuce, s tím se nedá vůbec nic udělat... a střelnici bysme jim ukázali.

KŠ: A návštěvě z ciziny byste ukázali to samé nebo něco jiného?

I: To samé.

KŠ: A je něco, co byste zakryli?

I: Co bych zakryla? Tak určitě ne. I ten dům, i ten dům bych ukázala jako raritu, protože to si myslím, že se nevidá jen tak často.

KŠ: V čem vidíte pozitiva Prahy?

I: Pozitiva Prahy... Kultura, soustředění různých jazyků, Pražský jaro (smích), zoologická zahrada... Mimochodem teď jsme byli s dětmi společně v zoologické zahradě, další akce, kterou budeme muset zpravidelnit, protože ... Já jsem tak jenom řekla, že by bylo fajn, kdybychom jeli do zoo. Nejdřív se přihlásilo deset lidí, tak to bylo na tři auta, pak se přihlásilo 20 lidí, a když už bylo 30 lidí přihlášených, tak jsem řekla: „Nepojedeme autem, pojedeme autobusem.“ Tak jsem objednala autobus a my jsme opravdu z těchle dvou malých vesniček ty autobusy zaplnili, ten autobus zaplnili přesto, že byl... vyhlášená ta akce mezi občany byla týden před odjezdem a ještě byli zájemci, kteří by rádi jeli, takže zoologická zahrada se doslova stala takovou atrakcí teďka a řekla jsem si, ten autobus zaplatil obecní úřad, a řekla jsem si, že každý rok by se vlastně ten obecní úřad mohl spolupodílet na zrealizování nějaké takovéhle akce, protože si opravdu myslím, že ti lidé k sobě potom mají blíž. Dostat lidi k těmhle akcím je někdy složité, ale já pořád říkám, že to chce dobrý nápad, dobrou myšlenku a ti lidé se vzájemně potřebují. Já jsem tady nedávno v nějakém tom článku psala,²⁹⁸ že je to pravda odvěká, že člověk potřebuje člověka a opravdu na tom něco je. Ti lidé se skutečně potřebují, nemůžou žít sami jako to... To se mi právě v té Praze moc nelíbí, ta anonymita, to, že ... Jestli je tam otázka, co se mi na ní nelíbí, tak to je, že si v baráku žijí lidé, kteří se vzájemně neznají. Je to soused a já nevím, jestli má bratra, nebo

---

²⁹⁸ Do novin *Náš region*.

jestli má sestru, nebo jestli mu minulý týden umřela maminka, nebo, což tady na tom venkově neexistuje. Tady o těch lidech víte úplně všechno, jak o mně každý všechno ví, tak já vím o každém všechno. A nic se neutají, nic prostě. Ono se to může tajit třeba měsíc dva, ale za půl roku se třeba udělají takové ty čarodějnice nebo nějaká taková akce a ti lidé se rozpovídají a řeknou vám důvod, proč se rozešli, proč se rozvedli, jo, a to se najednou úplně díváte na všechno úplně jinak, než se vám to jevílo zezačátku.

KŠ: Takže byste v Praze nebydlela?

I: Já už jsem tam bydlela, ale už bych se tam v životě nevrátila a nechtěla bych, aby tam v té Praze rostly ani moje děti do patnácti let svého věku, protože pokud se budou chtít vzdělávat, tak samozřejmě školy, kultura, všechno tadyhle, to jim ta Praha poskytuje, což jim [2 části informátorčiny rodné obce] dát nemohou, ale základ toho dětství je potřeba, aby měly pevné základy a ty si vystavíme tady. Ale já jsem moc ráda, že jsem si to vyzkoušela. Já jsem totiž, do té doby než jsem v té Praze žila, tak jsem si nedokázala vážit toho než po tom, co jsem se vrátila, jo, to je hrozný, když někde pozdravíte někoho, vejdete do výtahu, tak prostě já jsem tak naučená, tak automaticky vám to vylítne z té pusy „dobrý den,“ jo, a když vám nikdo to neodpoví, to je opravdu... To je hodně žhavý téma teď pro mě (smích), protože u mě zdraví i moje dvouletá dcerka každého pozdraví, jo, když čtyřicetiletý člověk si s tím neví rady, když mu dítě řekne dobrý den a neví, co na to, tak je mi těch lidí moc líto. Opravdu je mi těch lidí líto.

KŠ: Jakým jste prošla vzděláním?

I: Mám vysokoškolské vzdělání.

KŠ: Z jakého rodinného prostředí pocházíte? Jaké povolání měli Vaši rodiče?

I: Moji rodiče byli oba z dělnické třídy, dělnické povolání měli. Tatínek byl kameník a maminka byla pomocná pracovnice. Já jsem se jim nějak vymkla z rukou. Možná právě proto, že oni byli dělníci, tak chtěli, aby dcera byla vzdělaná.

KŠ: Jakého jste náboženského vyznání a jaká je Vaše politická orientace?

I: Nejsem náboženského vyznání, žádného. Jsem ale křtěná, takže Pána Boha vzývám jenom, když jsem v úzkých jako každý z nás (smích). Třeba nějak vnitřně věřím, že něco, že když já pomůžu někomu, že se mi to potom vrátí dvojnásobně a není to jenom, že tomu věřím, ale mně se to tak i děje. Nebo přej, bude ti přáno, dej, bude ti dáno. Nevím, jestli to je, z čeho to je, ale řídím se tím, protože na mě to je teda ušité. A politická, politická, no strašně dlouho jsem byla nakloněná straně zelených, což vyplývá i z toho, že jsem pracovala v Chráněné krajinné oblasti tady v Českém krasu. V současné době by potřebovalo, aby došlo k demolicí,

postavení jiných základů politické situace v našem státě, ale to asi budete slyšet všude. Já si myslím, že už to spravíte jenom vy (smích). Jestli budeme mít ještě co spravovat. (smích)

KŠ: Snad to nějak půjde...

I: Já si taky myslím, že to taky snad nějak půjde. Co tam máme dál?

KŠ: Myslíte si, že je o vesnici stejný zájem jako v 19. století? Tam vlastně se hodně o nich psalo, lidé se zajímali a ty vesnické romány byly hodně čtené...

I: Já si myslím, že zájem o život lidí na vesnici, číst o tom, si myslím v dnešní době moc velký zájem dneska není, ale určitě v současné době je takový ten boom s přistavováním těch domů k těm vesnicím, že vznikají nalepené další vesnice na těch původních vesnicích. Ze začátku se tady o tom mluvilo: „budte rádi, že sem ti lidé přichází, rozšíří se obec, rozšíří se možnosti, obec dostane víc finančních prostředků, bude tam živějc, zhodnotí se život, nebo jako že společenství se rozšíří a celkově, že to bude mít spoustu pozitiv. Já teda sleduji, že nic z toho není pravda, že ti novousedlíci, když je takhle nazvu, se naprosto straní starousedlíkům, ať je jakákoli akce, ať cokoli se pořádá, tak i ještě dneska, jak to dávám do kaslíků, i po těch letech nikam nepřijdou. Už to, že nejdou na nějakou tu společenskou akci, to už mně je dost líto, ale co mě teda mrzí je, že někteří z těch lidí si vytváří i mýty a mezi děti je rozšiřují, že nesměj chodit ven, že po vsi se toulají nakažení psi a že by je mohli kousnout a že by měli vzteklinu, takže když mi tohle minulý týden vyprávělo dítě, tak jsem na něj tak koukala a říkala: „tady nemůžou pejskové žádní takhle běhat.“ „No, maminka říkala, že nesmím ven chodit ven kvůli těm pejskům tady.“ Je mi líto, že někteří lidé chodí ven v době, kdy místní obyvatelé jsou doma, třeba v letošní zimě, jestli jste si tam všimla, jak tam na rybníce lidé bruslili, tak byli lidé z jednoho domu, kteří tam chodili opravdu v osm hodin ráno, aby si jejich chlapeček zabruslil a pak zase na devátou, aby tam už nebyli, takže v době, kdy tam prostě přicházeli obyvatelé, tak jako že se straní. Přijde mi to trošičku jiná sorta lidí, zase nemůžu říct, že všichni. Řekla bych z těch deseti domů, co tam máme, tak dva zapadly mezi ty občany a těch osm se naprosto straní.

A jsou s nimi i problémy a potíže, protože oni chtějí všechno hned. Oni sem přišli, mají tady postavené domy, chtějí tady mít okamžitě školky, ale nejsou tady třeba ani přihlášení, chtějí mít hned cesty. Tady jsou domy, jež mají šterkované cesty čtyřicet let a ti lidé si na to nestěžují, protože ty silnice to jsou dneska obrovské částky, a oni tady bydlí tři pět let a chtějí mít okamžitě asfalt. Nemyslím si, že by to byl nějak velký přínos. Mění se i podoba té obce. V [jedné z částí informátorčiny rodné obce], jak se ta obec změnila, mi tolik nevadí, ale vadí mi třeba Ořech nebo Vysoký Újezd, kde jsem tam byla zvyklá projíždět na kole a znám tam tu

krajinu. Tam byla panenská krajina, dneska tam je golfový hřiště a tu panenskou krajinu už tam nikdo nevrátí. Jsou v tom peníze.

7.2 Příloha č. 2: Bibliografie kronikářství

Tato bibliografie vznikla použitím následujících zdrojů: Soupis bibliografie Zibrtova Českého lidu,²⁹⁹ Česká národopisná bibliografie,³⁰⁰ publikace Český lid: etnologický časopis 1946-2000,³⁰¹ časopis Matice moravské,³⁰² časopis Národopisná revue.³⁰³ Obsahuje práce, jež mají nějakou souvislost s tématem kronikářství.

A

- ❖ ABSOLON, Stanislav, et al. *Dražďovice v minulosti a dnes*. Dražďovice: Dražďovice, 2001. 80 s.

B

- ❖ BALLYOVÁ, M. Havířští písmáci. *Naše vlast*. 1956, roč. 4, č. 1, s. 5.
- ❖ BARCUCH, Antonín; ROHLOVÁ, Eva. *Sedm století obce Hrabová 1297-1997*. Hrabová: Úřad městského obvodu Ostravy, 1997. 58 s.
- ❖ BARTUŠEK, Stanislav. Radosti a strasti kantořiny. *Malovaný kraj*. 1983, č. 3, s. 9.
- ❖ BAŠTĚCKÁ, Lydia; UBELOVÁ, Ivana (edd.). *Náchod*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2004. 326 s.
- ❖ BĚLINA, Pavel. Politické události let 1789-1797 v názorech městské inteligence a lidových písmáků v českých zemích. *Československý časopis historický*. 1987, č. 6, s. 844-872.
- ❖ BĚLOHLÁVEK, Miloslav. Kroniky. *Kroniky a současnost*. 1989, č. 10, s. 5-9.
- ❖ BERÁNKOVÁ, Daniela. O lidovém léčitelství v obecních kronikách. In *Středočeský vlastivědný sborník: Muzeum a současnost*. Roztoky u Prahy: Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, 1996. s. 73-76.
- ❖ BIČÍK, Zdeněk. *Soupis kronik okresu Pardubic*. Pardubice: ONV a Krajské muzeum východních Čech, 1981. 80 s.
- ❖ BRANDEJS, Josef. Kroniky a kronikářství v okrese rychnovském. *Orlické hory a Podorlicko*. 1974, č. 6, s. 311-361.

---

²⁹⁹ KUNZ, Ludvík. *Soupis prací Zibrtova českého lidu*. Praha: Společnost čs. národopisců při ČSAV, 1960. 229 s.

³⁰⁰ Svazky obsahující bibliografii z let 1953 až 1995.

³⁰¹ NOVOTNÝ, Jiří, et al. *Český lid. Etnologický časopis 1946-2000: Bibliografie*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky, 2008. 241 s.

³⁰² vydání obsahující bibliografii prací z let 1997-2006.

³⁰³ vydání obsahující bibliografii pro práce z let 1999-2007.

- ❖ *Budování socialismu v obcích a městech Severomoravského kraje ve světle obecních kronik.* Opava: Slezské muzeum, 1988. 139 s.
- ❖ BURIAN, Miroslav, et al. *Drnovice: Příroda. Historie. Současnost.* Drnovice: Drnovice, 2004. 236 s.
- ❖ BURIAN, Václav. Kronikářská zpráva Simeona Doubravského z Dubu nad Moravou o válce roku 1866. *Vlastivědný věstník moravský* . 1986, č. 2, s. 153-158.
- ❖ BYDŽOVSKÝ Z FLORENTINA, Marek. *Svět za tři českých králů: Výbor z kronikářských zápisů v letech 1526-1596.* Vybral a sestavil Jaroslav Kolár. Praha: Svoboda, 1987. 292 s.

C

- ❖ *Cronica domus Sarensis maior et minor: Kronika kláštera žďárského, Kronika kláštera žďárského menší.* Třebíč: Blok, 2003. 149 s.

Č

- ❖ ČERNÁ, M. Alena; ČORNEJ, Petr; KLOSOVÁ, Markéta (edd.). *Staré letopisy české (texty nejstarší vrstvy).* Praha: Centrum medievalistických studií, 2003. 322 s.
- ❖ ČERNÝ, Jan. „Vzpomínky z minulých dob“ o původu křížáckých procesí na Hlučínsku. *Český lid.* 1970, č. 3, s. 155-158.
- ❖ ČERNÝ, Václav. Kronikář Jan Konopas. *Český lid.* 1946, č. 3, s. 46.
- ❖ ČERNÝ, Václav. Kronikářské organizace. *Český lid.* 1946, č. 2, s. 27-28.
- ❖ ČERNÝ, Václav. Za dobrým kronikářem. *Český lid.* 1946, č. 2, s. 27.
- ❖ ČORNEJ, Petr. *Tajemství českých kronik.* Praha: Vyšehrad, 1987. 350 s.
- ❖ Čtení z kroniky obce Vestec. *Zpravodaj Šrámkovy Sobotky.* 1972, č. 1-2, s. 7-10.

D

- ❖ DAVID, Zdeněk V.. Židé v Kronice české Václava Hájka z Libočan. *Folia Historica Bohemica* 16. 1993, s. 53-69.
- ❖ DAVIDOVÁ, Eva. Ke znakům stabilizovanosti osídlenců na Českokrumlovsku v podání obecních kronikářů. *Zpravodaj KSVI.* 1983, č. 3, s. 51-101.
- ❖ DEML, Jakub. *Kronika městečka Tasova: Faksimilie tasovské kroniky psané v letech 1922-1929.* Brno: JOTA&ARCA JIMFA , 1991. 224 s.
- ❖ DOHNAL, Alois. *700 let od první písemné zprávy o existenci obce Hlinska u Lipníka nad Bečvou.* Hlinsko u Lipníka nad Bečvou: Obecní úřad, 2004. 199 s.
- ❖ DRTINOVÁ, Svatava; GERKISCH, Miloš. Kroniky a kronikářství v okrese Beroun (1. část). In *Středočeský sborník historický.* Praha: Státní oblastní archiv, 1995. s. 104-224.

- ❖ DUBOVSKÝ, Aleš. *Historie Rataj a okolí*. Rataje: Rataje, 1998. 205 s.

F

- ❖ FIŠER, Zdeněk. Stará ratajská kronika. *Zpravodaj Muzea Kroměřížska*. 1991, č. 3, s. 34-37.
- ❖ FLODR, Miroslav (ed.). *Pamětní kniha města Brna z let 1343-1376 (1379)*. Brno: Matice moravská, 2005. 944 s.
- ❖ FORST, František. Rok 1848 na nymburském venkově podle kroniky obce Chleby. *Vlastivědný zpravodaj Polabí*. 1980, č. 2, s. 49-64.

G

- ❖ GÁLA, Antonín. Hovoří služebník Lichtensteinů. Zapomenutý následlovický „spisovatel a skladatel“ Jan Mykeš. *Od Hradské cesty*. 1991-1992, s. 49-55.
- ❖ GESTNER, Miloš. Vyprávění o založení města Trutnova a okolních vesnic podle Vesnické kroniky Šimona Hüttela. *Krkonoše*. 1991, č. 4, s. 26-27.
- ❖ GRÜNWARD, Petr, et al. *Malhostovice-Nuzířov: Od nejstarší minulosti po současnost*. Malhostovice: J&J Morava, 2001. 260 s.
- ❖ GRYGERKOVÁ, Marcela. Výskyt názvů obcí a měst v náchodské pamětní knize v zápisech z let 1442-1456. In *Stopami dějin Náchodska*. Náchod: Státní okresní archiv, 1995. s. 9-16.

H

- ❖ HANZL, Josef. K pojetí lidu v obrozenecké literatuře. *Česká literatura*. 1977, č. 3, s. 225-235.
- ❖ HAUKANES, Haldis. *Velká dramata - obyčejné životy: Postkomunistické zkušenosti českého venkova*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 187 s.
- ❖ HAVELKOVÁ, Věra. Jiří František Čermák a jeho kronika. In *Vlastivědný sborník Českobrodská*. 1957, s. 95-104.
- ❖ HEROLDOVÁ, Iva. Dělnický písmák Jan Popeštein. *Český lid*. 1955, č. 2, s. 72-81.
- ❖ HLAVÁČKOVÁ, Ludmila. Nemoci a zdravotní péče v dílech českých písmáků v druhé polovině 18. a v první polovině 19. století. *Český lid*. 1976, č. 1, s. 33-38.

J

- ❖ JAN, Libor. *Horní Kamenice 1248-1298: Z dějin městečka*. Horní Kamenice: Horní Kamenice, 1998. 89 s.
- ❖ JAN, Libor, et al. *Čejkovice 1248-1998*. Čejkovice: Obecní úřad Čejkovice, 1998. 463 s.

- ❖ JAN, Libor, et al. *Munětice: Dějiny vinařské obce*. Munětice: Obec Munětice, 2002. 593 s.
- ❖ JANČÁŘ, Josef; ŽÁK, František. *Na strážnickém širém poli (Kronika JZD Slovenského národního povstání se sídlem ve Strážnici)*. Martin: Osvěta, 1988. 174 s.
- ❖ JANDOVÁ, Františka. Zápisky dvou Vodsedílků. *Český lid*. 1956, s. 4-13.
- ❖ JAROŠ, Jiří. Dvacátá a třicátá léta v zápisech kronikářů obce Doubravice nad Svitavou. In *Vlastivědná ročenka Okresního archivu Blansko*. Blansko: Okresní archiv, 1983. s. 17-35.
- ❖ JAROŠ, Jiří. Proměny družstevní vesnice na Vyškovsku očima kronikářů a pamětníků. *Český lid*. 1977, roč. 64, č. 1, s. 23-31.
- ❖ JAROŠ, Jiří. Zápisy písmáků jako součást žánru vzpomínkového vyprávění. *Národopisné informace*. 1980, č. 2, s. 36-44.
- ❖ JAŠKO, Jan. Kronikářství a musejnictví do služeb Českého lidu. *Český lid*. 1950, č. 9-12, s. 193-195.
- ❖ JECH, Jaromír. Krkonošský písmák Věnceslav Metelka: Kapitola z dějin folkloristiky a folklóru. *Český lid*. 1956, č. 1, s. 4-18.
- ❖ JECH, Jaromír. Neznámý krkonošský vlastenec František Slavotěch Jerie. *Český lid*. 1958, č. 3, s. 109-111.
- ❖ JECH, Jaromír. U krkonošských písmáků. *Český lid*. 1956, č. 5, s. 221-223.
- ❖ JEŠUTA, Martin. Památní knížky. In *Sborník vlastivědných prací z Podblanska*. 1992, s. 159-214.
- ❖ JILÍK, Jiří. Zachovejme paměť předků. *Malovaný kraj*. 1991, č. 1, s. 20-21.
- ❖ JINDŘICH, Karel. Tomáš Smutný, zbirožský kronikář a písmák. *Kroniky a současnost*. 1989, s. 10-12.
- ❖ JONÁŠOVÁ, St. F. J. Vavák. *Český lid*. 1946, č. 1, s. 113-114.

K

- ❖ KALUS, Jaromír. Faktografický situační přehled o kronikářství na území Severomoravského kraje v roce 1981. *Metodický zpravodaj pro vlastivědu v Severomoravském kraji*. 1982, č. 3, s. 19-25.
- ❖ KOPECKÝ, Milan. K moravským pololidovým kronikám 17. a 18. století. *Vlastivědný věstník moravský*. 1966, č. 2, s. 277-282.
- ❖ KOVÁŘOVÁ, Stanislava, et al. *Dějiny města Kelče*. Kelč: Město Kelč – ALDA Olomouc, 2004. 446 s.

- ❖ Kronika lidského osudu. Připravili O. Sirovátka a M. Šrámková. *Národopisné aktuality*. 1973, č. 2, s. 161-164.
- ❖ *Kronika rodiny Fuchsovy*. Brno: Blok, 1982. 109 s.
- ❖ *Kronika tak řečeného Dalimila*. Ze staročeského originálu přeložila Marie Krčmová, přebásnila Hana Vrbová, úvod ke knize a stať o kronice napsala Marie Bláhová.. Praha-Litomyšl: Paseka, 2005. 272 s.
- ❖ Kroniky a kronikářství v okrese Kladno. In *Středočeský sborník historický*. 1980, s. 249-317.
- ❖ *Kroniky válečných dob*. K vydání připravila, vysvětlivkami a slovníčkem opatřila Zdeňka Tichá. Praha: Mladá fronta, 1975. 160 s.
- ❖ KŘIVKA, Josef. Kronika Jana Piherta z Domoušic na Lounsku. *Muzejní a vlastivědná práce*. 1966, č. 4, s. 131-136.
- ❖ KUBÁT, Miroslav. Co kdysi vyprávěl Michal Plamínek. *Krkonoše*. 1991, č. 7, s. 15.
- ❖ KUBÁT, Miroslav. Písmáci. *Krkonoše*. 1991, č. 3, s. 28-29.
- ❖ KUBÍKOVÁ, Anna (ed.). *Rožmberské kroniky: Krátký a summovní výtah od Václava Březana*. České Budějovice: Veduta, 2005. 294 s.
- ❖ KUTNAR, František. Lidoví písmáci a kronikáři v národním obrození. In *Sborník příspěvků z vědecké konference, konané ve dnech 18. - 20. června 1968 v Hradci Králové*. Hradec Králové: Krajské muzeum, 1971. s. 74-79.
- ❖ KUTNAR, František. Lidový kronikář a kreslíř František Šafránek. *Český lid*. 1956, č. 3, s. 115-123.
- ❖ KUTNAR, František. Zamyšlení nad lidovou literaturou pamětní a písmáčkou. *Vědecké práce Zemědělského muzea*. 1956, č. 22, s. 77-85.

L

- ❖ *Libri civitas I.: Pamětní kniha České Lípy 1461-1722*. Edd. Ivana Ebelová s Jaroslavem Panáčkem, Petrem Gajdošíkem a Helenou Hasilovou. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2005. 377 s.
- ❖ LŮŽEK, Bořivoj. Kronikář Lounska Bohumil Lůžek. *Český lid*. 1976, č. 4, s. 227-230.

M

- ❖ MADEROVÁ, Marie. Úvaha etnografa nad zápisy v kronikách. *Kroniky a kronikáři*. 1984, s. 27-30.
- ❖ MATĚJOVÁ, Alena. Z okresních archivů: Archiv obce Paskov. *Těšínsko*. 1991, č. 2, s. 29-30.

- ❖ MATOUŠ, Václav. Pamětní kniha cechu ševcovského v Dobrušce, tzv. Petrova kronika z let 1724-1843. In *Orlické hory a Podorlicko*. Rychnov nad Kněžnou: Okresní muzeum Orlických hor a státní okresní archiv, 1968. s. 53-62.
- ❖ MAUR, Eduard. Myšlenkový svět české vesnice na prahu procesu modernizace. *Historický obzor*. 1994, č. 9, s. 209-211.
- ❖ MILDE, L. Příklad starého kronikáře. *Naše vlast*. 1954, č. 1, s. 14-15.
- ❖ MLATEČEK, Karel, et al. *Křenovice*. Brno: Vyškov, 2005. 480 s.
- ❖ MLATEČEK, Karel; MATEČKOVÁ, Marie. *Uherčice*. Uherčice: Obec Uherčice, 2002. 326 s.

N

- ❖ NATHER, Vilém. *Kronika olomouckých domů: Předhradí*. Olomouc: Památkový ústav Olomouce ve spolupráci s Nakladatelstvím Danal, 1999. 150 s.
- ❖ NEZBEDA, Vilém; ŠŮLA, Jaroslav. Kunvaldská kronika. *Listy Orlického muzea*. 1969, č. 1, 2-3, s. 2-5, 131-155.
- ❖ NOVÁK, Petr. Písmák František Housa ze Staré Vsi u Vysokého nad Jizerou. *Krkonoše a Podkrkonoší*. 1966, s. 188-198.

O

- ❖ ODEHNAL, Petr. *Lidečko: Kapitoly z historie obce*. Lidečko: Společenský klub Lidečko, 2001. 280 s.

P

- ❖ PALÁSEK, Emil. *Ivanovice na Hané: Z historie k současnosti*. Ivanovice na Hané: Město Ivanovice na Hané, 1998. 420 s.
- ❖ Pamětní knihy obecní. *Český lid*. 1946, č. 5, obálka č. 2.
- ❖ PAVLOUSEK, Josef. Kronikář Jan Nezdera ze Studců. *Vlastivědný zpravodaj Polabí*. 1978, č. 3-4, s. 49-54.
- ❖ PENČÍK, Josef. Jakub Deml – tasovský kronikář. *Vlastivědný věstník moravský*. 1992, č. 1, s. 80-91.
- ❖ PETRÁŇOVÁ, Alena. K ohlasu josefinských reforem mezi poddanými. *Zápisý katedry československých dějin a archivního studia*. 1956, s. 47-49.
- ❖ PINKAVA, Jaroslav. Z lidové kultury Konicka. In *Studie Muzea Kroměřížska '92 - '93*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 1993. s. 66-67.
- ❖ Pište kroniky!. *Český lid*. 1946, č. 2, s. 26-27
- ❖ PLAČKOVÁ, Magda. Období 1. světové války ve světle obecních kronik okresu Opava. *Vlastivědné listy*. 1987, č. 2, s. 1-5.

- ❖ PLÁČKOVÁ, Magda. O kruté zimě roku 1929 v obecních kronikách okresu Opava. *Vlastivědné listy Severomoravského kraje*. 1988, č. 1, s. 36-37.
- ❖ POLOCZKOWA, Barbora. Ze záznamů těšínského starosty Aloise Kaufamanna. *Těšínsko*. 1992, č. 1, s. 24-25.
- ❖ PORŠ, Vladimír. Brandýská kronika Augustina Paukerta. *Listy Orlického muzea*. 1971, č. 1, s. 33-37.
- ❖ PROSPĚCH, Pavel. Příspěvek ke kulturním dějinám hanácké vesnice. In *Studie Muzea Kroměřížska '92 - '93*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 1993. s. 55-56.
- ❖ PŘIKRYL, Vladimír. Odras společenských změn na zemědělské vesnici v 19. století v obecních kronikách. *Věstník muzea v Kroměříži*. č. 17, s. 33-42.
- ❖ PUBAL, Václav. *Kroniky a kronikáři*. Praha: Národní muzeum v Praze, Muzeologický kabinet, 1976. 237 s.
- ❖ PUBAL, Václav. Výzkum v oblasti kronikářské práce. *Muzejní a vlastivědná práce*. 1969, s. 226-228.

R

- ❖ ROBEK, Antonín. ...jste-li ze země, jděte do země.... *Naše vlast*. 1957, s. 53.
- ❖ ROBEK, Antonín. Bouřlivé události roku 1848 v Roztokách a okolí ve světle lidových kronik. *Vlast*. 1970, s. 38-56.
- ❖ ROBEK, Antonín. Dva neznámí kronikáři z Poděbrad. *Vlastivědný zpravodaj Polabí*. 1977, č. 5-6, s. 96-103.
- ❖ ROBEK, Antonín. Josef Korejz – Blatinský. *Orlické hory a Podorlicko*. 1969, s. 232-238.
- ❖ ROBEK, Antonín. Kronika Josefa Fechtnera o utrpení a zkáze Lidic. *Český lid*. 1972, č. 4, s. 222-224.
- ❖ ROBEK, Antonín. Kronika rychtáře Josefa Bartouška z Malíkovíc u Slaného. *Muzejní a vlastivědná práce*. 1973, č. 2, s. 104-107.
- ❖ ROBEK, Antonín. Lidové kronikářství na Kralupsku. *Československá etnografie*. 1961, č. 1, s. 76-83.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Lidové kronikářství na Kralupsku a Mělnicku*. Praha: ÚEF ČSAV, 1974. 254 s.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Lidové kronikářství na Lounsku*. Praha: ÚEF ČSAV, 1979. 161 s.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Lidové kronikářství na Poděbradsku*. Praha: ÚEF ČSAV, 1973. 200 s.

- ❖ ROBEK, Antonín. *Lidové zdroje národního obrození*. Praha: Univerzita Karlova, 1973. 159 s.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Městské lidové kronikářství na Rychnovsku I.* Praha: ÚEF ČSAV, 1976. 210 s.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Městské lidové kronikářství na Rychnovsku II.* Praha: ÚEF ČSAV, 1978. 206 s.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Městské lidové zdroje národního obrození*. Praha: Univerzita Karlova, 1977. 180 s.
- ❖ ROBEK, Antonín. Odpor proti robotě na Opočensku v roce 1845 ve světle kronikářských zápisů. *Český lid*. 1980, č. 3, s. 171-174.
- ❖ ROBEK, Antonín. Po stopách kronikářů 18. století. *Naše vlast*. 1957, č. 1, s. 5.
- ❖ ROBEK, Antonín. Povstání selského lidu v roce 1775 ve středních Čechách ve světle lidových kronik. In *Vlastivědný sborník společenskovedních prací*. Roztoky: Oblastní muzeum v Roztokách, 1972, s. 75-93.
- ❖ ROBEK, Antonín. Poznámky k české „lidové etnografii“. *Zpravodaj KSVI ÚEF ČSAV*. 1978, příl. 2, s. 1-78.
- ❖ ROBEK, Antonín. Rok 1848 v zápiscích středočeských lidových kronikářů. *Český lid*. 1973, č. 3, s. 133-147.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Studie z obecních dějin: K šedesátinám Oldřicha Říhy*. Praha: Univerzita Karlova, 1972. Pojetí historična v středočeském lidovém kronikářství XVIII. století, s. 9-21.
- ❖ ROBEK, Antonín. *Výpisky z kroniky J. Knora z Dolan*. Kralupy nad Vltavou : ONV a Dům osvěty, 1957, s. 100-104; 146-151; 195-200.
- ❖ ROBEK, Antonín. Zápisky chalupníka Josefa Vorlíčka z Hostína. *Kralupský vlastivědný sborník*. Říjen 1958, č. 4, s. 21-34.
- ❖ ROBEK, Antonín. Zápisky lidového kronikáře Antona Rejžka ze Zlončic. *Kralupský vlastivědný sborník*. Zář 1958, č. 3, s. 32-40.
- ❖ ROBEK, Antonín. Zápisky lidových kronikářů našeho kraje. *Kralupský vlastivědný sborník*. Březen 1959, č. 5, s. 1-9.
- ❖ ROBEK, Antonín. Ze zápisů lidového kronikáře. *Dějiny a současnost*. 1959, č. 1, s. 36-37.
- ❖ ROBEK, Antonín; PUBAL, Václav. *Píšeme kroniku*. Praha: Orbis, 1963. 100 s.
- ❖ ROUBÍK, František. Dnešní úkoly obecního kronikáře. *Naše vlast*. 1955, č. 1, s. 26.

- ❖ RŮŽEK, Vlastislav. Kronika z let 1807-1844. *Památky, příroda, život*. 1988, č. 1, s. 16-23.
- ❖ RŮŽIČKA, Miloš O. Nad školní kronikou Nové Lhoty. *Malovaný kraj*. 1978, č. 6, s. 4-5.

S

- ❖ SEDLÁK, Vlastimil. Malohanáčtí písmáci. *Vlastivědní rejstřík moravský*. 1977, č. 2, s. 215-220.
- ❖ SCHEUER, Jan. Cesty za chlebem: Z kroniky obce Lužné. In *Valašsko revoluční, sborník historických prací*. Vsetín: Vlastivědný ústav, 1971, s. 57-58.
- ❖ SIMON, Josef. Kunvaldské události ve světle kronik 19. století (podle farské, školní kroniky, zápisů učitele Adolfa Simona). *Český lid*. 1949, č. 1-2, s. 46-48.
- ❖ SMETANA, Jan. Kronikářství na Děčínsku do roku 1835. *Z minulosti Děčínska*. 1974, č. 2, s. 125-151.
- ❖ SMUTNÝ, Bohumír. Kronikářské zápisy v ješovické pamětní a pozemkové knize z let 1720 až 1863. *Jižní Morava*. 1995, s. 189-210.
- ❖ SULITKOVÁ, Ludmila. *Vývoj městských knih v Brně ve středověku (v kontextu vývoje městských knih v Českých zemích)*. Praha: Akademie věd ČR – Archiv města Brna, 2004. 260 s.
- ❖ SVÁTEK, Josef. Kronika města Chropyně. *Zpravodaj muzea Kroměřížska*. 1983, č. 2, s. 30-31.
- ❖ SVATOŇOVÁ, S.; ŠŮLA, J.; ZIMMERMANN, P. *Válka roku 1866 na Královéhradecku pohledem současníků: Výbor z obecních, farních a školních kronik regionu*. Hradec Králové: Okresní archiv, 1991. 151 s.
- ❖ SVOBODA, Jan. Pamětní knihy vlašimského děkanství. *Muzejní listy z Podblanicka*. 1992, č. 3, s. 2-3.
- ❖ SVOZIL, Oldřich. Vznik Československa ve světle obecních kronik. *Severní Morava*. 1988, s. 3-10.

Š

- ❖ ŠIK, Lubomír. *Litovelské paměti*. Litovel: Městský klub, 1994. 248 s.
- ❖ ŠMÍD, Luděk. *Lidoví kronikáři středního Polabí: II. Matěj Mínyde a Ferdinand Janák*. Poděbrady: Oblastní muzeum, 1968. 87 s.
- ❖ ŠMÍD, Luděk. *Lidoví kronikáři středního Polabí: III. Písmácký kronikář Jiří František Čermák*. Poděbrady: Oblastní muzeum, 1972. 31 s..

- ❖ ŠMÍD, Luděk. Písmácká pozůstalost Václava Váni I. *Český lid*. 1949, č. 5-6, s. 107-111.
- ❖ ŠMÍD, Luděk. Písmácká pozůstalost Václava Váni II. *Český lid*. 1949, č. 9-10, s. 171-174.
- ❖ ŠMÍD, Luděk. Zjev písmáka v kultuře našeho venkova. *Český lid*. 1948, č. 11-12, s. 241-244.
- ❖ ŠTINDL, Martin. *Velké Meziříčí Františka Ignáce Konteka 1401-1723: Městská kronika barokní Moravy*. Tišnov: Sursum, 2004. 244 s.
- ❖ ŠULA, Jaroslav. Kronikář Eduard Alliger. *Orlické hory a Podorlicko*. 1974, s. 335-345.
- ❖ ŠULA, Jaroslav. Literatura o kronikách, kronikářích a lidovém kronikářství v Podorlicku. *Orlické hory a Podorlicko*. 1973, s. 335-345.

T

- ❖ TCHOŘOVÁ, Věra. Školní kroniky a matriky jako vypovídající pramen. In *Děti, studenti, pedagogové*. Praha: Institut základní vzdělanosti UK, 1993, s. 131-142.
- ❖ TOMSA, František. Historie dolování na Krušné Hoře v pojetí kronikáře. In *Vlastivědný sborník Podbrdsko*. Příbram: Okresní archiv, 1987, s. 203-214.

V

- ❖ VALIHRACH, Ladislav. Vzpomínáme se žarošickou obecní kronikou. *Věstník Historicko-vlastivědného kroužku v Žarošicích*. 1995, č. 5, s. 25-35.
- ❖ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Kronikářská práce Josefa Kafky z Čekanic. In *Vesnice II*. Praha: ÚEF ČSAV, 1976. s. 178-206.
- ❖ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Obecní kronika městyse Přerova nad Labem. *Středočeské muzejnictví*. 1979, č. 6, s. 11-19.
- ❖ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. O záznamu pamětí a lidové tradice v současných obecních kronikách. *Muzejní a vlastivědná práce*. 1968, č. 6, s. 202-203.
- ❖ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zakládání JZD v kronikářských záznamech nymburského okresu. *Vlastivědný zpravodaj Polabí*. 1976, č. 1-2, č. 3-4, s. 6-8, 47-50.
- ❖ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. *Zápisy v obecních kronikách o zakládání JZD*. Praha: ÚEF ČSAV, 1977. 278 s.
- ❖ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Zápisy v současných obecních kronikách jako etnografický pramen. In *Etnografie dělnictva 7*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1976. s. 272-302.

- ❖ VANĚČKOVÁ, Zdeňka. Záznamy v obecních kronikách jako etnografický pramen ke studiu historického momentu zakládání JZD (na okrese Nymburk). *Zpravodaj KSVI ÚEF ČSAV Praha*. 1978, s. 61-74.
- ❖ VEČERKOVÁ, Eva. Život selské rodiny v brněnském předměstí (Kohoutovice): I. Kronika Jarmily Plškové (1911-1990). In *Folia ethnographica*. Brno: Moravské zemské muzeum, 1994. s. 3-20.
- ❖ VERMOUZER, Rudolf. Závažná povinnost obecních kronikářů. *Vlastivědný sborník moravský*. 1958, č. 3, s. 55-58.
- ❖ VOLKOVÁ, M. Současné brněnské kroniky/ K výstavě v Muzeu města Brna. *Brno v minulosti a dnes*. 1959, č. 1, s. 194-195.

W

- ❖ WURMOVÁ, Milada; URBÁNKOVÁ, Miluše. Poslední dny světové války na Blanensku v kronikách. *Vlastivědný věstník moravský*. 1960, č. 15, s. 19-25.

Z

- ❖ ZAHÁLKA, Jiří. Lidový zápis – odraz historické skutečnosti. *Hradecký kraj*. 1959, s. 164-169.
- ❖ ZACHOVÁ, Jana. K rukopisné tradici kroniky Františka Pražského. *Český časopis historický*. 1995, č. 2, s. 278-282.
- ❖ ZEMEK, Petr (ed.). *Bartoškova kronika*. Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě, 2004. 303 s.
- ❖ ZUMAN, František. „Písmář“ Josef Linka. *Český lid*. 1948, č. 1-2, s. 47-48.
- ❖ ZUMAN, František. Z deníku selského písmáka Jana Konopase I.. *Český lid*. 1946, č. 6, s. 96, obálka s. 2-3.
- ❖ ZUMAN, František. Z deníku selského písmáka Jana Konopase II.. *Český lid*. 1946, č. 7, obálka s. 3.

7.3 Příloha č. 3: Zákon o kronikách obcí

Zákon o kronikách obcí

Zákon č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí, je **účinný od 1. 7. 2006.**

132/2006 Sb.

ZÁKON

ze dne 14. března 2006

o kronikách obcí

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Úvodní ustanovení

Každá obec vede kroniku obce (dále jen "kronika"), do níž se zaznamenávají zprávy o důležitých a pamětihodných událostech v obci pro informaci i poučení budoucím generacím.

§ 2

Vedení a uložení kroniky

(1) Kronika je vedena jako ručně psaná kniha s číslovanými listy nebo v elektronické podobě s následným tiskem číslovaných listů po uzavření každého kalendářního roku na trvanlivém papíře určeném pro dokumenty 1), které se zajistí vazbou.

(2) Nedílnou součástí kroniky je příloha, která obsahuje písemné, obrazové nebo zvukové dokumenty doplňující zápis v kronice.

(3) Obec zabezpečí kroniku proti ztrátě, poškození a neoprávněnému přístupu.

§ 3

Zápis do kroniky

Zápis do kroniky se provádí nejméně jedenkrát za kalendářní rok. O obsahu zápisu rozhoduje obec.

§ 4

Nahlížení do kroniky a využití kroniky

Do kroniky může každý nahlédnout ve vymezené době na obecním úřadě; pokud je nahlížení umožněno do kroniky ručně psané nebo do kroniky v podobě tištěné vázané papírové knihy s číslovanými listy, děje se tak pod dohledem kronikáře. Občan obce starší 18 let, jakož i osoba, které zákon přiznává práva občana obce, může navrhnout písemně změnu, doplnění nebo opravu zápisu v kronice. Obec na základě těchto návrhů podle okolností zápis v kronice opraví, doplní nebo jinak změní.

§ 5

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

1. Zákon č. 80/1920 Sb. z. a n., o pamětních knihách obecních.
2. Vládní nařízení č. 169/1932 Sb. z. a n., o pamětních knihách obecních.

§ 6

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Zaorálek v. r.

Klaus v. r.

Paroubek v. r.